

3. НАСТАВНИ ПРОГРАМ A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ

Назив предмета:

Српски језик и књижевност

Годишњи фонд часова:

111

Разред:

први

Циљеви предмета

1. Проширивање и продубљивање знања о српском књижевном језику;
2. Развијање и неговање језичке културе, поштовање правила књижевног (стандардног) језика у усменом и писаном изражавању;
3. Подстицање ученика на усавршавање говорења, писања и читања, као и неговање културе дијалога;
4. Оспособљавање за ефикасно комуницирање;
5. Оспособљавање ученика да користе стручну литературу и језичке приручнике;
6. Продубљивање и проширивање знања о српској и светској књижевности;
7. Оспособљавање за интерпретацију књижевних текстова;
8. Унапређивање књижевних знања и читалачких вештина;
9. Упознавање и проучавање репрезентативних дела српске и опште књижевности, књижевних жанрова; књижевноисторијских појава и процеса у књижевности;
10. Унапређивање знања о сопственој култури и културама других народа;
11. Развијање хуманистичког и књижевног образовања и васпитања на најбољим делима српске и светске културне баштине;
12. Упућивање ученика на истраживачки и критички однос према књижевности;
13. Обезбеђивање функционалних знања из теорије и историје књижевности;
14. Развијање трајног интересовања за нова сазнања.

ТЕМА	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Увод у проучавање књижевног дела	<ul style="list-style-type: none"> • Увођење ученика у свет књижевног дела и књижевност као науку и уметност 	<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте уметности и њихова изражајна средства • објасни појам и функцију књижевности као уметности и однос књижевности и других уметности • наведе научне дисциплине које се баве проучавањем књижевности • познаје књижевне родове и врсте и разликује њихове основне одлике • разликује књижевне родове и врсте • одреди тему, мотив, сиже, фабулу, лик и идеју у књижевном делу • износи своје утиске и запажања о књижевном делу, тумачи његове битне чиниоце и вреднује 	<ul style="list-style-type: none"> • Врсте уметности, подела уметности • Књижевност као уметност, књижевност и друге уметности • Историја књижевности, теорија књижевности, књижевна критика • Лирика као књижевни род: народна лирска песма и уметничка лирска песма по избору • Епика као књижевни род: епска народна песма (предлог „Кнежева вечера“), приповетка по избору и роман (предлог 	<ul style="list-style-type: none"> • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (111 часова) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Приликом обраде драмског дела могућност посете позоришној представи и

		га	<p>Драгослав Михаиловић „Кад су цветале тикве“)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Драма као књижевни род: драма по избору • Процена остварености исхода - тест 	<p>гледање снимка позоришне представе, а након тога разговор о драмском тексту и његовој позоришној реализацији. Такође је ову наставну тему могуће обрађивати током целе школске године, па на пример структуру и одлике драмског дела обрадити на примеру „Ромеа и Јулије“, а структуру и одлике лирске и епске народне песме обрадити током реализације теме Народна књижевност</p> <ul style="list-style-type: none"> • Народна књижевност се може обрадити по мотивима (рад у групама)
Књижевност старог века	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање ученика са митологијом, репрезентативним делима старог века и њиховим значајем за развој европске културе 	<ul style="list-style-type: none"> • објасни значај митологије за античку књижевност и развој европске културе • наведе имена аутора, називе обрађених дела и класификује их по културама којима припадају, књижевним родовима и врстама • тумачи и вреднује уметничке чиниоце у обрађеним делима • објасни универзалне поруке књижевности старог века 	<ul style="list-style-type: none"> • Сумерско-вавилонска књижевност: Еп о Гилгамешу (анализа одломка) • Митови: о Танталу, Сизифу, Нарцису; митови о Троји: Парисов суд, Одисеј и Пенелопа, Ахил, Едип... • Хеленска књижевност: Хомер: Илијада (одломак) • Софокле: Антигона • Стари и Нови завет (текстови по избору) • Процена остварености исхода 	<p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. праћење остварености исхода 2. тестове знања <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> • Увод у проучавање књижевног дела (15 часова)
Средњовековна књижевност	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са споменицима јужнословенске културе, развојем писма и језика, делима средњовековне књижевности 	<ul style="list-style-type: none"> • наведе најзначајније споменике јужнословенске културе, језик, писмо и век у ком су настали • именује ауторе и дела • разуме поезику жанрова средњовековне књижевности • лоцира обрађене текстове у историјски контекст • објасни значај средњовековне књижевности за српску културу • анализира изабране текстове уз претходно припремање путем истраживачких задатака 	<ul style="list-style-type: none"> • Почеци словенске писмености: Црноризац Храбар : „Слово о писменима“ • Рад Ћирила и Методија • Словенска писма и развој књижевног језика • Најстарији споменици јужнословенске културе • Свети Сава : „Житије светог Симеона“ (одломак) • Јефимија: „Похвала кнезу Лазару“ • Деспот Стефан Лазаревић; „Слово љубве“ • Процена остварености исхода - тест 	<ul style="list-style-type: none"> • Књижевност старог века (13 часова) • Средњовековна књижевност (12 часова) • Народна књижевност (13 часова) • Хуманизам и ренесанса (10 часова) • Општи појмови о језику (6 часова) • Фонетика (11 часова) • Правопис 1 (9 часова) • Култура изражавања (22 часа)

Народна књижевност	<ul style="list-style-type: none"> Указивање на народну књижевност као израз колективног мишљења и осећања, ризницу народних обичаја, кодекс етичких норми 	<ul style="list-style-type: none"> разликује лирске, епске и лирско-епске песме уочи одлике усмене уметности речи (колективност, варијантност, формулативност) процењује етичке вредности изнете у делима народне књижевности тумачи ликове, битне мотиве, фабулу, сиже, композицију и поруке у одабраним делима упореди уметничку интерпретацију стварности и историјске чињенице 	<ul style="list-style-type: none"> Врсте народне књижевности Лирска народна песма „Овчар и девојка“, „Зао господар“ (предлог) Епска народна песма „Бановић Страхиња“, Марко пије уз Рамазан вино“, „Бој на Мишару“ Лирско-епске песме (по избору) Народне проза (бајка по избору) Кратке народне прозне врсте (избор) Процена остварености исхода 	
Хуманизам и ренесанса	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање са поетиком хуманизма и ренесансе, њеним најзначајним представницима и књижевним делима 	<ul style="list-style-type: none"> наведе најзначајније представнике и њихова дела објасни значење појмова хуманизам и ренесанса наводи и на обрађеним делима образлаже одлике епохе упореди вредности средњег века са вредностима хуманизма и ренесансе објасни значај уметности хуманизма и ренесансе за развој европске културе и цивилизације 	<ul style="list-style-type: none"> Поетика хуманизма и ренесансе, најзначајнији представници Франческо Петрарка: „Канцонијер“ (избор сонета) Ђовани Бокачо: „Декамерон“ (приповетка по избору) или Данте Алигијери: „Пакао“ (приказ дела, одломак) Вилијам Шекспир: „Ромео и Јулија“ Сервантес: „Дон Кихот“ (одломак) Процена остварености исхода 	
Општи појмови о језику	<ul style="list-style-type: none"> Указивање на проучавање језика као система, упознавање са његовом функцијом, друштвеном условљеношћу и историјским развојем 	<ul style="list-style-type: none"> објасни функцију језика и појам језичког знака разуме природу модерног књижевног (стандардног) језика наведе фазе развоја књижевног језика до 19. века наведе дисциплине које се баве проучавањем језичког система 	<ul style="list-style-type: none"> Место језика у људском друштву, битна својства језика, језик и комуникација Књижевни језик, језичка норма и стандардизација Језички систем и науке које се њиме баве Књижевни језици код Срба до 19. века 	

Фонетика	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање знања из области фонетике (фонологије) и морфофонологије књижевног језика и способности да се та знања примене у говору и писању. 	<ul style="list-style-type: none"> • уме да се служи правописом • разликује гласовне алтернације • влада акценатским гласовним системом књижевног (стандардног) језика и да га примењује у говору 	<ul style="list-style-type: none"> • Фонетика и фонологија • Гласови књижевног језика и њихов изговор • Гласовне алтернације сугласника (звучних и беззвучних; с:ш, з:ж, н:м; к,г,х:ч,ж,ш и к,г,х:ц,з,с; алтернације ненепчаних са предњонепчаним сугласницима), гласовне алтернације самогласника (промена о у е, непостојано а, промена сонанта л у вокал о), и губљење сугласника са правописним решењима • Акценатски систем књижевног језика, диференцијација у односу на дијалекатско окружење • Основна правила акцентуације српског књижевног језика • Процена остварености исхода - тест 	
Правопис	<ul style="list-style-type: none"> • Оспособљавање ученика да пишу у складу са правописном нормом 	<ul style="list-style-type: none"> • примени знања о гласовним алтернацијама у складу са језичком нормом • примени употребу великог и малог слова у складу са језичком нормом • подели речи на крају реда у складу са језичком нормом 	<ul style="list-style-type: none"> • Главне норме писања великог и малог слова (на почетку реченице, наслови и натписи, властита имена, имена народа, географски појмови, небеска тела, празници, установе и организације, присвојни придеви на <i>-ов</i> и <i>-ин</i>, куртоазна употреба великог слова, вишечлана имена земаља и остала вишечлана имена, помоћне речи у именима, називи серијских и апстрактних појмова, звања, титуле...) • Подела речи на крају реда 	

<p>Култура изражавања</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Оспособљавање ученика да користе различите облике казивања и функционалне стилове 	<ul style="list-style-type: none"> • опише стања, осећања, расположења, изрази ставове, донесе закључке у усменом и писаном изражавању • разликује функционалне стилове • препозна и примени одлике разговорног и књижевноуметничког функционалног стила • попуњава формуларе, уплатнице, захтеве и слично у складу са језичком нормом 	<ul style="list-style-type: none"> • Језичке вежбе • Стилске вежбе • Врсте функционалних стилова - основне одлике • Разговорни функционални стил • Књижевноуметнички функционални стил • Попуњавање формулара, захтева, уплатница и сл. • Школски писмени задаци 4 x2+2 • Домаћи задаци 	
---------------------------	---	--	---	--

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Историја
- Ликовна култура
- Географија
- Грађанско васпитање/Верска настава

Назив предмета:

Српски језик и књижевност

Годишњи фонд часова:

108

Разред:

други

ТЕМА	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Барок, класицизам, просветитељство	<ul style="list-style-type: none">Упознавање са европским културним, духовним и мисаоним тенденцијама 17. и 18. века и њиховим утицајима на српску књижевност	<ul style="list-style-type: none">наведе особенисти барока, класицизма и просветитељства и њихове представнике у књижевностиобјасне значај Венцловића и Орфелина за развој језика и књижевности код Србапрепозна одлике просветитељства на обрађеним делимаобјасни значај Доситејевог рада за српску културу и књижевностнаправи паралелу у обради истих мотива у европској и српској књижевностинаведе особине ликова у обрађеним делима и заузме став према њиховим поступцима	<ul style="list-style-type: none">Барок и класицизам; поетика, главни представници у нашој и европској књижевностиГаврил Стефановић Венцловић: „Песме, беседе, легенде“Значај Венцловића и Орфелина за развој књижевног језика код СрбаМолијер: „Тврдица“Просветитељство у Европи и код насКњижевно - просветитељски рад Доситеја ОбрадовићаДоситеј Обрадовић: „Писмо Харалампвију“Доситеј Обрадовић: „Живот и прикљученија“ (одломци)Јован Стерија Поповић: „Тврдица“Процена остварености исхода	<ul style="list-style-type: none">На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none">теоријска настава (108 часова) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none">Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none">Могућност гледања екранизације неких од дела реалистичке књижевности <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз: праћење остварености исхода тестове знања</p> <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none">Барок , класицизам, просветитељство (16 часова)Романтизам (25 часова)Реализам (28 часова)Морфологија (11 часова)Правопис (6 часова)Култура изражавања (22 часа)
Романтизам	<ul style="list-style-type: none">Упознавање са поетиком романтизма, представницима и делима европске и српске књижевности	<ul style="list-style-type: none">наведе представнике романтизма и њихова делауочава и образлаже одлике романтизмаизнесе свој суд о књижевним делима користећи стечена знања и сопствена запажањапрепозна и усвоји вредности националне културе и разуме/поштује културне вредности других народатумачи уметнички свет и стваралачке поступке у структури обрађених дела	<ul style="list-style-type: none">Романтизам у Европи и код нас (појам, особенисти, значај, представници)А. С. Пушкин: „Цигани“ (одломак)А. С. Пушкин: „Евгеније Оњегин“ (анализа Татјаниног писма Оњегину и Оњеговог одговора и анализа Оњеговог писма Татјани и Татјаниног одговора)Х. Хајне: „Лорелај“Ш. Петефи: „Слобода света“Вук Карацић - рад на реформи језика и правописа, рад на сакупљању народних	

			<p>умотворина, лексикографски рад, Вук као књижевни критичар и полемичар, Вук као писац, историчар и биограф</p> <ul style="list-style-type: none"> • Значај 1847. године • Петар Петровић Његош: „Горски вијенац“ • Бранко Радичевић: „Кад млидија умрети“ • Ђура Јакшић: „На Липару“, „Отаџбина“ • Јован Јовановић Змај: „Ђулићи“ и „Ђулићи увеоци“ (избор), Змајева сатирична поезија (избор) • Лаза Костић: „Међу јавом и мед сном“, „Santa Maria della Salute“ • Процена остварености исхода
Реализам	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са поетиком реализма, представницима и делима европске и српске књижевности 	<ul style="list-style-type: none"> • наведе представнике правца и њихова дела • дефинише одлике реализма и препозна их на обрађеним књижевним делима • тумачи уметнички свет и стваралачке поступке у структури обрађених дела • процењује друштвене појаве и проблеме које покреће књижевно дело • развије критички став и мишљење при процени поступака и понашања јунака у обрађеним делима 	<ul style="list-style-type: none"> • Реализам у Европи и код нас (појам, особености, значај, представници) • Балзак: „Чича Горио“ или Толстој „Ана Карењина“ • Гогољ : „Ревизор“ • Милован Глишић: „Глава шећера“ • Лаза Лазаревић: „Ветар“ • Радоје Домановић: „Данга“ или „Вођа“ • Симо Матавуљ: „Поварета“ • Бранислав Нушић: „Госпођа министарка“ • Војислав Илић: (избор поезије) • Процена остварености исхода
Морфологија	<ul style="list-style-type: none"> • Систематизовање знања о врстама речи и њиховим облицима 	<ul style="list-style-type: none"> • одреди врсту речи и граматичке категорије • употреби у усменом и писаном изражавању облике речи у складу са језичком нормом 	<ul style="list-style-type: none"> • Морфологија у ужем смислу • Променљиве и непроменљиве врсте речи • Именице, придеви, заменице (њихове граматичке категорије), бројеви (укључујући бројне именице и бројне придеве) • Глаголи. Граматичке категорије глагола • Прилози, предлози, везници,

			<p>речце, узвици</p> <ul style="list-style-type: none"> Процена остварености исхода 	
Правопис	<ul style="list-style-type: none"> Оспособљавање ученика да пишу у складу са правописном нормом 	<ul style="list-style-type: none"> примени правила одвојеног и састављеног писања речи у складу са језичком нормом 	<ul style="list-style-type: none"> Спојено и одвојено писање речи (писање бројева и изведеница од њих, писање заменица и заменичких прилога, спојеви предлога и других речци, глаголи и речце, писање негације) 	
Култура изражавања	<ul style="list-style-type: none"> Оспособљавање ученика да теоријска знања из граматике и правописа примењује у усменом и писаном изражавању у складу са језичком нормом, користе различите облике казивања и функционалне стилове 	<ul style="list-style-type: none"> изражава размишљања и критички став према проблемима и појавама у књижевним текстовима и свакодневном животу препозна одлике стручно-научног стила примени одлике новинарског стила 	<ul style="list-style-type: none"> Лексичке вежбе Стилске вежбе Домаћи задаци Школски писмени задаци 4x2+2 Упознавање са одликама новинарског стила Писање вести, извештаја, интервјуа и других облика новинарског изражавања Упознавање са одликама стручно-научног стила Милутин Миланковић: „Кроз васиону и векове“ 	

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Грађанско васпитање/Верска настава

Назив предмета:

Српски језик и књижевност

Годишњи фонд часова:

105

Разред:

трећи

ТЕМА	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Модерна	<ul style="list-style-type: none">Упознавање са основним одликама правца, представницима и њиховим делима	<ul style="list-style-type: none">наведе одлике правца, представнике и њихова делапрепозна модерне елементе у изразу и форми књижевног делаанализира одабрана дела, износи запажања и ставове	<ul style="list-style-type: none">Модерна у европској и српској књижевности. Одлике симболизма и импресионизмаШарл Бодлер: „Албатрос“А. П. Чехов: „Ујка Вања“Богдан Поповић: „Предговор Антологији новије српске лирике“Алекса Шантић: „Претпразничко вече“, „Вече на шкољу“Јован Дучић: „Благо цара Радована“ (избор), „Јабланови“Милан Ракић: „Долап“, „Искрена песма“В. П. Дис: „Тамница“, „Можда спава“Сима Пандуровић: „Светковина“Бора Станковић: „Нечиста крв“, „Коштана“ или „Божји људи“ (приповетка по избору)Јован Скерлић: „О Коштани“ или „Божји људи“Петар Кочић: „Мрачајски прото“ или приповетка по изборуПроцена остварености исхода	<ul style="list-style-type: none">На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none">теоријска настава (105 часова) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none">Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none">праћење остварености исходатестове знања <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none">Модерна (30)Међуратна књижевност (35)Лексикологија (10)Правопис 3 (5)Култура изражавања (25)
Књижевност између два рата	<ul style="list-style-type: none">Упознавање ученика са одликама међуратне књижевности, представницима и делима	<ul style="list-style-type: none">наведе одлике праваца, представнике и њихова деланаведе манифесте, књижевне покрете и струје у књижевности између два светска ратауспостави узајамни однос књижевних дела и времена у коме су насталаанализира одабрана дела, износи запажања и ставове	<ul style="list-style-type: none">Европска књижевност између два рата Одлике експресионизма, футуризма, надреализмаВ. Мајаковски: „Облак у панталонама“Ф. Кафка: „Преображај“ или Х. Хесе: роман по избору или Е. Хемингвеј: „Старац и море“Р. Тагора: „Градинар“ (избор)	

			<ul style="list-style-type: none"> • Српска међуратна књижевност • М. Бојић: „Плава гробница“ • Д. Васиљев: „Човек пева после рата“ • М. Црњански: „Суматра“ • М. Црњански: „Сеобе I“ • И. Андрић: „Ех Ponto“ • И. Андрић: „Мост на Жепи“ • И. Андрић: „На Дрини ћуприја“ • М. Настасијевић: „Туга у камену“ или Т. Ујевић: „Свакидашња јадиковка“ • Р. Петровић: „Људи говоре“ (избор) • И. Секулић: „Госпа Нола“ • Процена остварености исхода 	
Творба речи	<ul style="list-style-type: none"> • Систематизовање знања о основним правилима грађења речи 	<ul style="list-style-type: none"> • препозна просте, изведене и сложене речи • примени основне принципе творбе речи 	<ul style="list-style-type: none"> • Просте, изведене и сложене речи • Основни појмови о извођењу речи • Важнији модели за извођење именица, придева и глагола • Основни појмови о творби сложеница и полусложеница • Процена остварености исхода 	
Лексикологија	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање ученика са основама лексикологије 	<ul style="list-style-type: none"> • препозна и одреди вредност лексеме • уме да се служи речницима • наведе примере синонима, антонима, хомонима, жаргона... 	<ul style="list-style-type: none"> • Основни појмови из лексикологије (лексема, њено значење) • Полисемија и хомонимија • Синонимија и антонимија • Састав лексике српског књижевног (стандардног) језика • Дијалектизми, архаизми и историзми, неологизми, жаргонизми, вулгаризми • Фразеологизми • Термини • Речници и служење њима • Процена остварености исхода-тест • 	

Правопис	<ul style="list-style-type: none"> Оспособљавање ученика за примењивање знања из језика и правописа у складу са језичком нормом 	<ul style="list-style-type: none"> примени правописна правила у писању сложеница, полусложеница и синтагми скраћује речи у складу са прописаним правилима 	<ul style="list-style-type: none"> Основна правила спојеног, полусложеничког и одвојеног писања Скраћенице 	
Култура изражавања	<ul style="list-style-type: none"> Оспособљавање ученика да теоријска знања из граматике и правописа примењују у усменом и писаном изражавању 	<ul style="list-style-type: none"> износи став, користи аргументе и процењује опште и сопствене вредности у усменом и писаном изражавању 	<ul style="list-style-type: none"> Лексичке вежбе Стилске вежбе Домаћи задаци Говорне вежбе Школски писмени задаци 4x2+2 	

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Грађанско васпитање/Верска настава
- Музичка култура

Назив предмета:

Српски језик и књижевност

Годишњи фонд часова:

93

Разред:

четврти

ТЕМА	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Савремена поезија	<ul style="list-style-type: none">Упознавање са одликама савремене поезије, њеним представници-ма и делима	<ul style="list-style-type: none">наведе обележја савремене поезијетумачи песничка дела износећи доживљаје, запажања и образложења о њимаизведе закључак о карактеристикама песничког језика, мотивима и форми у обрађеним песмама	<ul style="list-style-type: none">Одлике савремене поезијеИзбор из светске лирике 20. века (Превен, Ахматова, Цветајева, Бродски)Васко Попа: „Каленић“, „Манасија“, „Кора“ (избор из циклуса Списак)Миодраг Павловић: „Научите пјесан“, „Реквијем“ (или две песме по избору)Десанка Максимовић: „Тражим помиловање“ (избор)Бранко Миљковић: „Поезију ће сви писати“Стеван Раичковић: „Камена успаванка“ (избор)Процена остварености исхода	<ul style="list-style-type: none">На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none">теоријска настава (93 часа) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none">Теоријска настава се реализује у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none">Могућност обраде савремене драме кроз повезивање са другим медијима - драмски текст као позоришна представа, радио драма или ТВ драма
Савремена проза	<ul style="list-style-type: none">Упознавање са књижевнотеоријским појмовима, специфичностима савремене прозе, њеним представници-ма и делима	<ul style="list-style-type: none">именује различите прозне врсте и приповедне поступкетумачи дело у складу са његовим жанровским особеностимаинтегрише лично искуство током читања и тумачења делавреднује дело износећи аргументе	<ul style="list-style-type: none">Структурни чиниоци прозног књижевноуметничког дела и типологија романаЕсеј. Исидора Секулић: „О култури“,Иво Андрић: „Разговор с Гојом“ или „О причи и причању“Приповетка. Бранко Ћопић: „Башта слезове боје“ (избор)Данило Киш: „Енциклопедија мртвих“Борхес: „Чекање“Роман. Албер Ками: „Странац“Иво Андрић: „Проклета авлија“Владан Десница: „Прољећа Ивана Галеба“ (одломак по избору као пример за роман-есеј)	<p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none">праћење остварености исходатестове знања <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none">Савремена поезија (14 часова)Савремена проза (29 часова)Савремена драма (8 часова)Класици светске књижевности (7 часова)Синтакса (8 часова)Правопис (5 часова)Култура изражавања (22 часа)

			<ul style="list-style-type: none"> • Меша Селимовић: „Дервиш и смрт“ • Добрица Ћосић: „Корени“ • Добрица Ћосић: „Време смрти“ (избор одломака) • Књижевна критика. Петар Цацић: „О Проклетој авлији“ • Процена остварености исхода
Савремена драма	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са основним одликама савремене драме, представници-ма и делима 	<ul style="list-style-type: none"> • увиди разлику између традиционалне и савремене драме • упореди драмски књижевни текст са другим облицима његове интерпретације • формулише личне утиске и запажања о драмском делу 	<ul style="list-style-type: none"> • Одлике савремене драме • С. Бекет: „Чекајући Годоа“ • Душан Ковачевић: „Балкански шпијун“ • Драмска књижевност и други медији - Б. Пекић: „Чај у пет“ или А. Поповић: „Развојни пут Боре снајдера“ или Ј. Симоновић: „Путујуће позориште Шопаловић“ • Процена остварености исхода
Класици светске књижевности	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са писцима и делима светске књижевне баштине 	<ul style="list-style-type: none"> • препозна свевременост обрађених тема • тумачи дела износећи своја запажања и утиске и образложења о њима 	<ul style="list-style-type: none"> • В: Шекспир: „Хамлет“ • Е. А. По: „Гавран“ • Ф. М. Достојевски: „Злочин и казна“ • Процена остварености исхода
Синтакса	<ul style="list-style-type: none"> • Систематизовање знања из синтаксе 	<ul style="list-style-type: none"> • одреди синтаксичке јединице и њихову функцију • одреди типове независних и зависних реченица, типове синтагми и типове напоредних конструкција • разуме појам конгруенције • познаје систем глаголских облика 	<ul style="list-style-type: none"> • Синтаксичке јединице (комуникативна реченица, предикатска реченица, синтагма, реч) • Основне реченичне и синтагматске конструкције • Падежни систем и његова употреба. Предлошко-падежне конструкције • Конгруенција. Синтакса глаголских облика. • Систем зависних реченица, • Систем независних реченица (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне и жељне)

			<ul style="list-style-type: none"> • Напоредне конструкције. Појам напоредног односа. Главни типови напоредних конструкција (саставне, раставне, супротне, искључне, закључне и градационе) • Процена остварености исхода 	
Правопис	<ul style="list-style-type: none"> • Оспособљавање ученика за примењивање знања из језика и правописа у складу са језичком нормом 	<ul style="list-style-type: none"> • примени правописне знаке у складу са језичком нормом • употреби знаке интерпункције у складу са језичком нормом 	<ul style="list-style-type: none"> • Правописни знаци • Општа правила интерпункције у реченици 	
Култура изражавања	<ul style="list-style-type: none"> • Усавршавање културе изражавања и неговање интересовања за праћење културних садржаја и критички однос према њима, као и оспособљавање за операционализацију функционалних стилова 	<ul style="list-style-type: none"> • напише есеј поштујући структуру ове књижевне врсте • састави биографију, молбу, жалбу, приговор... • процењује вредност понуђених културних садржаја 	<ul style="list-style-type: none"> • Лексичке вежбе • Стилске вежбе • Писање есеја • Говорне вежбе • Школски писмени задаци 4x2+2 • Административни функционални стил (писање молбе, жалбе, биографије) 	

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Грађанско васпитање/Верска настава
- Социологија са правима грађана

СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК

Циљ и задаци

Циљ наставе српског као нематерњег језика јесте образовање и васпитање ученика као слободне, креативне и културне личности; да ученици овладају овим језиком у оквиру предвиђених језичких садржаја и лексике; стекну вештине, умења и способности његовог коришћења у општењу са другима, у писменом и усменом изражавању, приликом учења, образовања; да упознају елементе културе народа који говоре српским језиком и да се тако оспособе за заједничко учешће у разним видовима друштвеног и културног живота.

Задаци наставе српског као нематерњег језика су да ученици:

- овладају стандардним језиком у оквиру 1300/1700/ нових речи и израза укључујући и најфреквентнију стручну терминологију;
- даље развијају способности за разумевање усменог излагања;
- развију способност за самостално усмено изражавање у складу са граматичким правилима стандардног српског језика;
- развију способност за разумевање текстова различитог жанра писаних језиком и стилем на вишем нивоу у односу на претходни степен;
- даље усавршавају способност за коректно (правилно) писмено изражавање;
- упознају дела писана на српском језику из савремене књижевности, као и језички приступачна дела из ранијих епоха;
- развијају интересовања за даље учење овог језика;
- усаглашено са исходима учења, као и усклађено са узрастом и способностима ученика, развијају знања и функционалне вештине које ће моћи да користе у даљем образовању, у професионалном раду и у свакодневном животу;
- развијају способности вербалног комуницирања на српском језику, као и невербалног комуницирања, са циљем да се оспособе за тимски рад;
- стекну способност за употребу савремених комуникационих технологија на српском језику;
- стекну способност за праћење и разумевање медија (радио, телевизија, филм) на српском језику.

I разред
(2 часа недељно, 74 часова годишње)

ТЕМАТИКА

Школа: из живота и рада ученика; нови наставни предмети, основна терминологија из друштвених наука.

Из живота младих: забавни и спортски живот.

Културни живот: из културе (садшњост, прошлост); карактеристични обичаји у ближој околини; о животу и раду најистакнутијих српских научника и уметника са подручја Србије; радио и ТВ-емисије из културе; значајније културне манифестације.

Друштвени и привредни живот: актуелна збивања у земљи; савремена открића.

Комуникативне функције: исказивање (не)расположења, изненађења, забринутости, (не)задовољства, разочарења, чуђења, прекора, физичких тегоба, (не)пожељности и присуства неке особе на неком месту; убеђивање, опраштање.

ЈЕЗИК

Фонетика

Вокалски и консонантски систем стандардног језика. (Дистрибуција фонема).

Акценти: квантитет и квалитет акценатованих слогова; дистрибуција акцента; акцентогене речи, енклитике и проклитике.

Морфологија

Основни појмови из морфологије: морфема; коренске и афиксалне морфеме, аломорфи, суплетивни аломорфи. Врсте речи; критеријуми за поделу речи на врсте; речи са деклинацијом, речи са конјугацијом.

Обележавање рода у стандардном језику код именица и осталих врста које имају обележје рода.

Деклинациони облици: промена именица, сингуларија и плуралија тантум, промена личних заменица, заменичко-придевска промена, промена бројева. Диференцијална улога прозодије у деклинацији.

Глаголи. Указивање на најкарактеристичније морфолошке особености: обележавање лица, броја и рода. Глаголски вид. Глаголски род. Глаголи с морфемом СЕ.

Глаголске основе: презентска и инфинитивна.

Неправилни глаголи.

Безлични (инфинитни) глаголски облици.

Систем личних (финитних) глаголских облика. (Диференцијална улога прозодије у конјугацији).

Правопис

Утврђивање правописних правила у промени и творби речи.

РАД НА ТЕКСТУ

(11 текстова у току школске године)

Вук Стефановић Карацић: О народним певачима

Стеван Раичковић: Прва зарада дрвене Марије

Б. Нушић: Сумњиво лице (одломак)

Лаза Лазаревић: На бунару

Јован Јовановић Змај: О, погледај звезде јасне (из Ђулића)

Војислав Илић: Зимско јутро
Мирослав Антић: Расејани дечаци
Ђура Јакшић: На Липару
Иво Андрић: Мост на Жепи
Борислав Михајловић Михиз: Фаул
Михајло Пупин: Од пашњака до научника
По Дејану Медаковићу: Паја Јовановић
Избор из народне прозе (пословице, загонетке, питалице)
Еро и кадија
Немушти језик
Користити и текстове других жанрова у складу са тематиком.
Избор из савремене прозе, научно-популарне литературе, омладинске штампе.

ГОВОРНО И ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

Вежбе разумевања саслушаног или прочитаног текста, дијалога.

Давање комплекснијих одговора на постављено питање и постављање питања.

Репродуковање у основним цртама саслушаног или написаног текста, дијалога.

Рад на литерарном тексту: репродуковање садржине; анализа теме, места и времена догађаја, ликова, описа, идеје и др; језичко-стилска анализа.

Причање о самостално одабраној теми на основу сачињеног плана. Обавештавање и извештавање о актуелним догађајима и збивањима уз давање најосновнијих података.

Разговор о прочитаним текстовима, ТВ-емисијама и другим темама у оквиру предвиђене тематике.

Описивање слике, фотографије и сл.

После усменог савладавања предвиђених облика изражавања увежбавати одговарајуће облике у писаној форми.

Један писмени задатак у току школске године.

II разред

(2 часа недељно, 72 часова годишње)

ТЕМАТИКА

Школа: различита занимања, основне информације о одређеним занимањима; основна терминологија из природних наука; ваннаставне активности ученика.

Из живота младих: млади код нас и у свету; достигнућа младих (млади таленти и др.); научнопопуларне теме; слободно време младих.

Културни живот: из културе (садашњост и прошлост), народно и уметничко стваралаштво; карактеристични обичаји уже и шире средине; значајни културни споменици; научне институције; штампа (врсте, рубрике).

Друштвени и привредни живот: актуелна збивања код нас и у свету; најзначајнији догађаји из историје.

Комуникативне функције: исказивање симпатије, комплимента, захвалности, савета, (не)допадања, одушевљења, претпоставке, наде, саосећања и др.; изражавање и усаглашавање ставова; упозорење, подстицање, доказивање.

ЈЕЗИК

Синтакса

Падежни систем. Независни и зависни падежи. Независни падежи, падежне конструкције с предлозима, падежи обавезно праћени детерминаторима.

Субјекат - једна реч, субјекатски скуп. Предикат - једна реч, предикатски скуп. Објекат - једна реч, објекатски скуп, објекатска реченица. Атрибут - једна реч, скуп речи, атрибуцка реченица. Исказивање места, времена, начина, узрока, намере/услова/.

Основна значења глаголских облика: презент, перфекат/аорист, имперфекат, плусквамперфекат, футур I, футур II, императив, потенцијал, инфинитив, глаголски придеви, глаголски прилози.

Правопис

Писање зареза.

РАД НА ТЕКСТУ

(10 текстова у току школске године)

Иво Андрић: На Дрини ћуприја (одломци)

Стеван Сремац: Поп Ћира и поп Спира (одломак)

Бранислав Нушић: Госпођа министарка (одломак)

Милутин Бојић: Плава гробница

Милован Глишић: Прва бразда

Десанка Максимовић: Тражим помиловање (песма по избору)

Бранко Радичевић: Ђачки растанак (одломак)

Симо Матавуљ: Пилипенда

Борисав Станковић: У ноћи

Народна балада: Смрт Омера и Мериме

Народне приповетке: Девојка и кнез Јово, Девојка цара надмудрила

Александар Поповић: Развојни пут Боре Шнајдера

Избор из савремене поезије, научно-популарне литературе, штампе за младе

Користити и текстове других жанрова у складу са тематиком.

ГОВОРНО И ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

Вежбе разумевања саслушаног/прочитаног текста или дијалога. Постављање питања (наставник-ученик; ученик-ученик) ради провере разумевања прочитаног или саслушаног текста, дијалога. Репродуковање саслушаног/прочитаног текста или дијалога. Рад на литерарном тексту: репродуковање садржине; анализа теме, места и времена догађаја, ликова, описа, идеје и др; језичко-стилска анализа.

Обавештавање и извештавање о актуелним догађајима и збивањима.

Разговор и дискусија о прочитаним текстовима, заједнички погледаним ТВ емисијама, филмским и позоришним представама и другим темама у оквиру тематике предвиђене у програму.

Коментарисање чланака из омладинске, дневне и недељне штампе.

Коментарисање и анализа квалитета изражавања ученика. Репортажа у вези са предвиђеним темама.

Вођење састанка на основу припреме.

После усменог овладавања предвиђеним облицима изражавања увежбавати одговарајуће облике у писаној форми, као и писање резимеа прочитаног/одслушаног текста, писање молбе, записника.

Један писмени задатак у току школске године.

III разред

(2 часа недељно, 70 часова годишње)

ТЕМАТИКА

Школа: образовни систем и могућности даљег школовања; стручни предмети, пракса у школи, у привреди и др.; основна стручна терминологија.

Из живота младих: слободно време (хоби, спорт) и свакодневни живот младих.

Културни живот: из културе (садашњост и прошлост), најзначајније културне институције уже и шире средине (позоришта, музеји, библиотеке, галерије); новинско-издавачке куће (редакција, припрема новина); позоришне и биоскопске представе, концерти, изложбе; актуелна збивања из области културе.

Друштвени и привредни живот: актуелна збивања у земљи и свету; савремени проблеми света (исхрана, очување животне околине, образовање); савремена средства комуницирања и начин комуницирања.

ЈЕЗИК

Фонетика

Мелодија реченице. Улога интонације у изражавању. Емоционална обојеност исказа.

Творба речи

Основни творбени модели. Деривација: суфиксална, префиксална, суфиксално-префиксална творба речи, творба сложеница. Композиција.

Деминутиви, хипокристици, пејоративи, аугментативи.

Синтакса

Исказивање поређења (компаратив + ... суперлатив и друге конструкције).

Исказивање количине (прилози, бројеви, прилог + прилог, именица + именица; неутрализација прецизности: два-три, десетак; предлог + број и др.

Синонимичност глаголских времена. Синонимичност глаголских начина.

Конгруенција у роду и броју (граматичка). Логичка конгруенција у роду и броју.

Структура синтаксичких јединица (синтагма и реченица; проста реченица; сложена реченица). Непотпуне реченице.

Лексикологија

Основне карактеристике лексике стандардног језика. Синоними, хомоними, антоними.

Језици у контакту

Језички контакти и међујезички утицаји српског и језика националних мањина у области лексике, калкирање.

РАД НА ТЕКСТУ

(10 текстова у току школске године)

Радоје Домановић: Мртво море (одломак)

Иво Андрић: Прича о кмету Симану (одломак)

Милорад Павић: Предео сликан чајем (одломак)

Данило Киш: Башта, пепео (одломак)

Петар Кочић: Кроз мећаву (одломак)

Александар Тишма: Вере и завере (одломак)

Растко Петровић: Људи говоре (по избору)

Народна песма: Смрт војводе Пријезде

Десанка Максимовић: Слово о љубави (по избору)

Алекса Шантић: Моја отаџбина

Милан Ракић: Долап

Народна песма: Ропство Јанковић Стојана

Користити и текстове других жанрова у складу са тематиком.

Избор из савремене поезије и прозе, научно-популарне литературе, омладинске штампе.

ГОВОРНО И ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

Разговор о прочитаним текстовима, о актуелним догађајима у оквиру предвиђене тематике уз укључивање више ученика у дијалог.

Рад на литерарном тексту: репродуковање садржине: анализа теме, места и времена догађаја, ликова, описа, идеје и др., језичко-стилска анализа.

Крађи приказ самостално погледане биоскопске и позоришне представе.

Репортажа у вези са предвиђеним темама.

Анализа квалитета излагања ученика.

Вођење састанка, дискусије.

После усменог овладавања предвиђеним облицима изражавања увежбавати одговарајуће облике у писаној форми, као и писање аутобиографије, теза за дискусију, резимеа саслушаног монолога.

Један писмени задатак у току школске године.

IV разред

(2 часа недељно, 62 часова годишње)

ТЕМАТИКА

Школа: актуелне теме из живота и рада ученика; рад са даровитим ученицима; ученичка пракса и струка; најзначајнија остварења из струке код нас и у свету; стручна терминологија; могућности даљег школовања и рада у струци.

Из живота младих: ваншколске активности младих и њихово учешће у друштвеном животу; лична интересовања.

Културни живот: савремена породица; најзначајније културне институције из уже и шире заједнице; значајни културни догађаји године; научници и уметници добитници значајних признања из Србије; значајнији догађаји из културне прошлости Србије.

Друштвени и привредни живот: екологија, значајна туристичка места; нове технологије.

ЈЕЗИК

Синтакса

Персонална и имперсонална реченица /Типови имперсоналних реченица./
Сложена реченица. Зависна и независна реченица.
Сложене реченице (одредбене, допунске, атрибушке).
Уметнуте реченице.
Поредак реченица.
Пасивне конструкције (с трпним придевом и морфемом се).

Лексикологија

Једнозначне и вишезначне речи.

Позајмљивање речи из страних језика и њихова адаптација /суфикси и префикси страног порекла/.

Архаизми. Историцизми. Дијалектизми. Провинцијализми. Неологизми. Варваризми. Професионализми.

Фразеолошки изрази.

Језици у контакту

Језички контакти и међујезички утицаји српског и језика националних мањина у области синтаксе.

Правопис

Управни и неуправни говор. (Доследно указивање на правописна решења.)

РАД НА ТЕКСТУ

(8 текстова у току школске године)

Вељко Петровић: Салашар

Иво Андрић: Травничка хроника (одломак)

Милош Црњански: Сеобе 1 (одломак)

Меша Селимовић: Сјећања (одломак о наставницима)

Исидора Секулић: Растанак (одломак)

Милован Витезовић: Шешир господина Вујића (одломак)

Влада Булатовића-ВИБ: из Будилника

Војислав Лубарда: Вазнесење (одломак)

Слободан Селенић: избор из прозе

Васко Попа: Врати ми моје крпице

Исак Самоковлија: Носач Самуел (одломак)

Душко Радовић: афоризми

Добрица Ћосић: Корени

Душан Ковачевић: Балкански шпијун

Савремени роман (по избору)

Избор из научно-популарне литературе и омладинске штампе.

Користити и текстове других жанрова у складу са тематиком.

ГОВОРНО И ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ

Излагање у дужој монолошкој форми о ТВ-емисији, биоскопској, позоришној представи и другим темама у оквиру предвиђене тематике.

Рад на литерарном тексту: репродуковање садржине: анализа теме, места и времена догађаја, ликова, описа, идеје и др.; језичко-стилска анализа.

Дискусија којом се решава актуелан проблем. /Критички осврт на дискусију./

Анализа квалитета излагања ученика.

После усменог овладавања предвиђених облика изражавања увежбавати одговарајуће облике у писаној форми.

Један писмени задатак у току школске године.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Активно владање српским језиком изузетно је значајно за остваривање циљева образовања и васпитања, односно за постизање његових општих исхода. У том смислу, у целокупном процесу образовања и васпитања ученика чији матерњи језик није српски, посебну улогу има настава српског као нематерњег језика. Од успешности ове наставе у великој мери зависи способност ученика да се укључе у ширу друштвену заједницу, њихова ефикасна комуникација с говорним представницима већинског језика, мотивација за учење и могућност даљег школовања, стручног усавршавања, запошљавања, као и формирање става према већинском народу и другим народима и њиховим културним особеностима. У настави српског као нематерњег језика тежи се постизању адитивне двојезичности, која непосредно доприноси развоју и поштовању језичке и културне равноправности, толеранције и уважавању различитости.

Наставни програм *српског као нематерњег језика* за средњу школу представља продужетак програма основне школе и обезбеђује континуитет наставе овог предмета. Стога је неопходно да се наставник упозна са садржајем програма предмета *српски као нематерњи језик* за основну школу.

Концепција програма српског као нематерњег језика заснива се на синтези релевантних научних сазнања из лингвистике, психолингвистике, социолингвистике, теорије комуникације и других научних дисциплина које су у вези са учењем језика. За успешну примену овог програма неопходно је да наставник буде упознат са савременим приступима и достигнућима и методике наставе страног језика и методике наставе матерњег језика.

С обзиром на то да је основни циљ наставе овога предмета продуктивно овладавање српским језиком и оспособљавање ученика за комуникацију у свакодневним ситуацијама, организација ове наставе треба да се, првенствено, базира на принципима комуникативног приступа у усвајању и учењу језика. С тим у складу, приоритет има практична употреба језика и овладавање функционалним знањима. Осим општег регистра елемената српског језика (лексичког, граматичког и комуникативног), потребно је у наставу укључити и специфичности језика струке (стручну терминологију, елементе функционалног стила струке и специфичне комуникативне јединице) да би се ученици оспособили за комуникацију о темама у оквирима одабраног стручног профила.

Програм за српски као нематерњи језик распоређен је у четири основне области: тематика, рад на тексту, говорно и писмено изражавање и језик. Оне се међусобно допуњују и прожимају. Предвиђене тематске области, дате у одељку тематика, реализују се и приликом обраде текстова из лектире, на часовима говорног и писменог изражавања, а могу бити укључене и на часовима језика. Оптимално је да се укупан фонд часова равномерно распореди на часове рада на тексту (18 – 22), говорног и писменог изражавања (18 – 22), језика (18 – 22), понављања, систематизације и провере знања (5 – 10 часова).

У настави је потребно адекватну пажњу посветити развијању сва четири основна вида језичке делатности: разумевању говора, говорењу, читању и писању. Усне делатности

(разумевање говора и говорење), као примарне и присутне у сваком акту језичке делатности, треба да претходе писменим делатностима (читању и писању) и треба им посветити више времена. Међу комплексним језичким делатностима највећи акценат ставља се на оспособљавање за дијалог, односно интеракцију у којој се смењују иницирање и реакција у оквиру комуникативног чина.

Наставу језика (граматике) треба организовати као средство учења употребе језика, без нефункционалног учења граматичких правила и парадигми. Граматичке елементе треба презентовати и увежбавати у контексту, у реалним говорним ситуацијама. Да би се постигла очекивана језичка компетенција, неопходно је организовати различите типове језичких вежби усмерених на стварање навика правилне употребе граматичких категорија. Категоријама које ученици немају у свом матерњем језику, или које представљају разлику у односу на ситуацију у њиховом језику, треба посветити више вежби и више времена. Ученике треба подстицати и на уочавање сличности и разлика српског и матерњег језика, али и ширих, културолошких карактеристика, које се одражавају и у језику.

Штиво у настави српског као нематерњег језика има вишеструку функцију. Оно даје основу за разговор о разноврсним темама кроз који се увежбава ново језичко градиво и нова лексика, чиме се култура изражавања ученика подиже на виши ниво. Текстови су основ и за упознавање културе народа који говоре овим језиком. Наставник има могућност да прави избор у складу са потребама, могућностима и интересовањима ученика. Одабрани текстови треба да обухвате целокупну тематику предвиђену програмом. Поред аутентичних књижевних текстова, у настави треба да буду заступљени и текстови других функционалних стилова (разговорни, научнопопуларни, новинарски, административни...) да би ученици стекли способност разликовања и адекватне примене одговарајућих форми изражавања. У складу са стручним профилем, наставник треба да обезбеди и адекватне текстове с тематиком из струке. За потребе обраде садржаја из граматике треба предвидети и текстове чија је основна сврха илустровање појединачних делова језичког система. Ти текстови могу бити конструисани или аутентични и морају бити засићени језичком појавом која се увежбава или изучава.

У сваком сегменту наставе треба тежити томе да ученици буду активни и мотивисани за рад. Овоме доприноси правилан одабир метода и методских поступака, усклађених с наставним садржајем, темом, узрастом, интересовањима и предзнањем ученика. Ученике треба стављати у ситуацију да питају, закључују, откривају, анализирају, систематизују, односно треба их подстицати на самосталност у стицању знања и вештина. Улога наставника у наставном процесу и даље је веома битна, али је она у већој мери усмерена на припрему, организацију наставног процеса и координирање рада ученика. Припремајући се за час наставник осмишљава приступ градиву, одабира и конструише вежбе у складу са циљем и задацима часа, опредељује се за примену одговарајућих наставних средстава, припрема дидактички материјал. Расположиво време распоређује економично и рационално, водећи рачуна о томе да теоријску страну обраде градива сведе на меру која обезбеђује његову практичну примену. Већи део времена треба одвојити за увежбавање предвиђених садржаја путем разноврсних граматичких, лексичких и комуникативних вежби, а потребно је, периодично, организовати и посебне часове обнављања и систематизације градива.

Ниво знања ученика из основне школе, у погледу овладаности српским језиком, веома је различит. Зато настава *српског као нематерњег језика* не може бити једнообразна и у њој се морају уважавати различите могућности и потребе ученика различитих средина и различитих матерњих језика. Она мора обезбедити индивидуално напредовање ученика у савладавању језичких и комуникативних вештина, што подразумева достизање различитих нивоа исхода

зависно од конкретних могућности. Ово се постиже диференцијацијом и индивидуализацијом наставе путем различитих облика рада, као што су индивидуални, групни, и рад у паровима. Овакав приступ подразумева да се различитим ученицима могу задавати различита задужења и задаци.

Домаћи задаци у настави овог предмета имају значајну улогу јер омогућавају ученицима више контакта са српским језиком, што је нарочито важно у хомогеним срединама где српски језик није присутан у свакодневном животу. Циљ домаћих задатака најчешће је увежбавање и утврђивање градива обрађеног на часу, погодни су за писмено вежбање усмено обрађеног садржаја, али повремено треба задати и задатак који ће бити припрема за обраду новог градива. Могуће је, и препоручљиво, да се индивидуализација и диференцијација остварује и задавањем различитих домаћих задатака различитим ученицима.

Наставу нематерњег језика треба повезати са наставом језика ученика, али и са свим другим предметима. Посебан значај има повезивање са стручним предметима. Успостављање корелације међу предметима и коришћење искустава и знања која су ученици стекли на матерњем језику доприносе економичности и ефикасности ове наставе. Ученике треба систематски навикавати и на самостално долажење до информација, коришћење граматичких приручника, речника и других извора.

Редовно праћење и вредновање напредовања ученика омогућава увид у степен усвојености градива и скреће пажњу на евентуалне проблеме и празнине у знању. На основу тих сазнања наставник усмерава даљи рад и планира наставу. Облици проверавања и оцењивања ученичких постигнућа зависе од природе градива на које је усмерено. С обзиром на комуникативну усмереност наставе овог предмета, проверавање и оцењивање знања, умења и навика не сме да се сведе на тестове и писмене задатке. Акцент мора бити стављен на говорну делатност при чему се не смеју занемарити ни рецептивне делатности (разумевање говора и разумевање прочитаног текста). Ученике треба оспособљавати и за објективно вредновање сопственог рада и рада других ученика. Оцена треба да буде одраз стечених знања, способности и формираних навика, али и активности и залагања ученика. Објективно и реално оцењивање има значајну васпитну и подстицајну улогу и доприноси остваривању како циљева наставе овог предмета, тако и општих циљева образовања и васпитања.

Назив предмета: **СТРАНИ ЈЕЗИК**

Годишњи фонд
часова: **74**

Разред: **први**

Циљеви предмета: Развијање сазнајних и интелектуалних способности и стицање позитивног односа према другим културама уз уважавање различитости и усвајање знања и умења потребних у комуникацији на страном језику у усменом и писаном облику, како у свакодневном животу тако и у пословном окружењу.

ЦИЉ	ИСХОДИ НА КРАЈУ ПРВОГ РАЗРЕДА Ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНЕ ТЕМЕ ОПШТЕ И СТРУЧНЕ И ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ (80% + 20%)	КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора	<ul style="list-style-type: none">• разуме реченице, питања и упутства из свакодневног говора (кратка упутства изговорена споро и разговетно)• разуме општи садржај краћих, прилагођених текстова (рачунајући и стручне) после неколико слушања или уз помоћ визуелних ефеката (на упутствима, формуларима, ознакама, етикетама)• разуме бројеве (цене, рачуне, тачно време)	<ul style="list-style-type: none">• Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време)• Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света)• Познати градови и њихове знаменитости• Спортски и позната спортска такмичења• Живот и дела славних људи XX века (из света науке и културе)• Медији (штампа, телевизија)• Интересантне животне приче и догађаји• Свет компјутера (распрострањеност и примена)	<ol style="list-style-type: none">1. Представљање себе и других2. Поздрављање (састајање, растанак; формално, неформално, специфично по регионима)3. Идентификација и именовање особа, објеката, боја, бројева итд.)4. Давање једноставних упутстава и команди5. Изражавање молби и захвалности6. Изражавање извињења7. Изражавање потврде и негирање8. Изражавање допадања и недопадања9. Изражавање физичких сензација и потреба10. Исказивање просторних и временских односа	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА Комуникативна настава страних језика подразумева поимање језика као средства комуникације; инсистира на употреби циљног језика у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике; претпоставља примену тзв. Teacher talk, одн. прилагођавање говорне делатности наставника интересовањима и знањима ученика; инсистира на комуникативном аспекту употребе језика, одн. на значењу језичке поруке, а не толико на граматичној прецизности исказа ;

		<p>СТРУЧНЕ ТЕМЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> Основна терминологија из домена платног промета, вођења књиговодства и састављања финансијских и пореских извештаја Примена информационих технологија у домену струке Осигурање и контрола квалитета у обављању финансијско-административних послова Праћење новина у области међународних финансијско-административних послова и примене међународних стандарда и законске реуглативе Основе пословне комуникације и кореспонденције (пословна преписка и комуникација у писаној и усменој форми) 	<p>11. Давање и тражење информација и обавештења 12. Описивање и упоређивање лица и предмета 13. Изрицање забране и реаговање на забрану 14. Изражавање припадања и поседовања 15. Скретање пажње 16. Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања 17. Тражење и давање дозволе 18. Исказивање честитки 19. Исказивање препоруке 20. Изражавање хитности и обавезности 21. Исказивање сумње и несигурности</p>	<p>претпоставља да се знања ученика мере прецизно дефинисаним релативним, а не толико апсолутним критеријумима тачности. Један од кључних елемената комуникативне наставе је и социјална интеракција кроз рад у учионици. Она се базира на групном или индивидуалном решавању проблема, потражи за информацијама и мање или више комплексним задацима. У тим задацима увек су јасно одређени контекст, процедура и циљ, чиме се унапређује квантитет језичког материјала који је неопходан услов за било које учење језика. Такозвана комуникативно-интерактивна парадигма у настави страних језика, између осталог, укључује и следеће компоненте:</p> <ul style="list-style-type: none"> усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и ажуриране листе задатака и активности наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину уџбеници су само један од ресурса; осим њих препоручује се и примена других извора информација и дидактичких материјала, поготову кад је реч о
<p>ЧИТАЊЕ</p> <p>Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова</p>	<ul style="list-style-type: none"> у непознатом тексту препознаје познате речи, изразе и реченице (нпр. у огласима, на плакатима) разуме општи садржај и смисао краћих текстова (саопштења, формулара са подацима о некој особи, основне команде на машинама/компјутеру, декларације о производима, упутства за употребу и примену) 	<p>ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК</p> <p>I. РЕЧЕНИЦА</p> <p>Обновити реченичне модел обухваћене програмом за основну школу.</p> <p>- Ред речи у реченици. Место прилога и прилошких одредби.</p> <p>- <i>Tag questions</i></p> <p>- Индиректни говор</p> <p>а) изјаве – без промене глаголског времена (глагол главне реченице у једном од садашњих времена)</p> <p>б) молбе, захтеви, наредбе</p> <p>в) питања са променом реда речи – без промене глаголског времена (глагол главне реченице у једном од садашњих времена)</p>		<ul style="list-style-type: none"> уџбеници су само један од ресурса; осим њих препоручује се и примена других извора информација и дидактичких материјала, поготову кад је реч о

<p>ПИСАЊЕ</p> <p>Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја</p>	<ul style="list-style-type: none"> • саставља кратак текст (мејл, писмо) о одговарајућој теми • пише кратке поруке релевантне за посао (место и термини састанка) • пише краћи текст о себи и свом окружењу • попуњава формулар где се траже опширнији лични и пословни подаци 	<p><i>Yes/No</i> питања - “<i>WH</i>” питања - Директна и индиректна питања</p> <p>II. ИМЕНИЧКА ГРУПА</p> <p>1. Члан</p> <p>- Обновити употребу одређеног и неодређеног члана - Нулти члан уз градивне и апстрактне именице</p> <p>1. Именице</p> <p>- Множина именица – обновити - Изражавање припадања и својине – саксонски генитив - Бројиве и небројиве именице</p>		<p>стручним темама</p> <ul style="list-style-type: none"> • учионица постаје простор који је могуће реструктурирати из дана у дан <p>Важан циљ у учењу страног језика у средњим стручним школама је овладавање језиком струке, и то у оноликој мери која је неопходна да се језик користи ради информисаности и оспособљености за једноставну комуникацију у усменом и писаном облику на страном језику. Тај сегмент наставе страног језика који се прогресивно увећава од 20 до 50% током четворогодишњег образовања мора да буде јасно дефинисан и у складу са исходима везаним за квалификације струке. Неопходно је да стручна тематика која се обрађује на страном језику прати исходе појединих стручних предмета и буде у корелацији са њима. Реализација наставе језика струке се много више огледа у развијању рецептивних вештина него продуктивних јер је сврха учења страног језика, у првој линији, усмерена на то да се ученици оспособе да прате одређену стручну литературу у циљу информисања, праћења иновација и достигнућа у области струке, усавршавања и напредовања.</p>
<p>ИНТЕРАКЦИЈА</p> <p>Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука</p>	<ul style="list-style-type: none"> • на једноставан начин се споразумева са саговорником који говори споро и разветно • поставља једноставна питања у вези са познатим темама из живота и струке као и да усмено или писмено одговара на иста (бројеви, подаци о количинама, време, датум) • напише кратко лично писмо, поруку, разгледницу, 	<p>2. Заменички облици</p> <p>а) Заменице</p> <p>- Личне заменице у функцији субјекта и објекта - Показне заменице - Односне заменице</p> <p>б) детерминатори</p> <p>- Показни детерминаотри - Неодређени детерминатори - Присвојни детерминатори</p> <p>4. Придеви</p> <p>- Обновити компарацију придева - too/not...enough/not as...(as)/...than</p> <p>5. Бројеви</p> <p>- Обновити просте и редне бројеве</p> <p>6. Квантификатори</p>		

<p>МЕДИЈАЦИЈА</p> <p>Оспособљавање ученика да преводи, сажима и препричава садржај краћих усмених и писаних текстова</p>	<ul style="list-style-type: none"> на једноставан начин сажме и преприча садржај краћих текстова 	<p>III ГЛАГОЛСКА ГРУПА</p> <p>1. Глаголи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обновити глаголске облике предвиђене програмом за основну школу - Модални глаголи: <i>may can, must</i> - Пасивне конструкције – садашње време/прошло – the Simple present/past (прошло време рецептивно) - <i>going to</i> и трајни презент за планове и намере, <i>going to</i> и <i>will</i> (за будућа предвиђања) - <i>used to</i> 		<p>Стога је спектар текстова који се препоручују велики: шематски прикази, упутства о примени апарата, инструмената или пак материјала, хемикалија, рецепти, декларације, краћи стручни текстови чији је садржај релевантан за тематске садржаје стручних предмета, извештаји, каталози, програми сајамских активности и сл. Веома је битно у раду са таквим текстовима одредити добру дидактичку подршку. Добро осмишљени налози упућују на то да одређене текстове, у зависности од тежине и важности информација које они носе, треба разумети глобално, селективно или пак детаљно. Продуктивне вештине треба ограничити на строго функционалну примену реалну за захтеве струке. То подразумева писање кратких порука, мејлова у оквиру пословне комуникације, попуњавање формулара, рачуна и др. административних паира (поруцбенице, рекламације, захтеви, молбе) и вођење усмене комуникације која омогућава споразумевање на основном нивоу било у директном контакту са саговорником или у телефонском разговору.</p>
<p>МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ</p> <p>Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима</p>	<ul style="list-style-type: none"> препознаје и правилно користи основне фонолошке (интонација, прозодија, ритам) и морфосинтаксичке категорије (именички и глаголски наставци, основни ред речи) користи садржаје медијске продукције намењене учењу страних језика (штампани медији, аудио/видео записи, компакт диск, интернет итд.) 	<p>2. Прилози, извођење прилога и употреба, прилози вероватноће са <i>may, might u will</i></p> <p>3. Предлози, најчешћи предлози за оријентацију у времену и простору.</p> <p>4. Кондиционал први</p> <p style="text-align: center;">ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК</p> <p>Морфосинтаксички и фонетски садржаји</p> <p>Члан Одређени и неодређени члан. Основна употреба. Члан спојен с предлозима: <i>di, a, da, in, su и con.</i> Одређени члан уз основне и редне бројеве.</p>		

		<p>Именица Род именица. Правилна множина именица. Множина именица на: <i>-co, -go, -ca, -ga</i>. Најчешћи примери неправилне множине: именице које се завршавају на консонант (<i>il bar, i bar</i>), именице које се завршавају на наглашени вокал (<i>la città, le città</i>), скраћене именице (<i>la foto, le foto</i>), једносложне именице (<i>il re, i re</i>), именице које се завршавају на <i>i</i> (<i>la tesi, le tesi</i>).</p> <p>Заменице Личне заменице у служби субјекта (<i>io, tu, lui, lei, Lei, noi, voi, loro</i>). Наглашене личне заменице у служби објекта (<i>me, te, lui, lei, Lei, noi, voi, loro</i>) Присвојне заменице (<i>mio, tuo, suo, nostro, vostro, loro</i>). Показне заменице (<i>questo, quello</i>). Упитне заменице (<i>chi? i che?/ che cosa?</i>) Неодређене заменице (<i>ognuno i qualcuno</i>).</p> <p>Придеви Описни придеви, слагање придева и именице у роду и броју. Описни придеви <i>buono i bello</i>; неодређени придев <i>tutto</i>. Придеви на – <i>co</i> (<i>bianco, simpatico</i>), <i>-go</i> (<i>largo, analogo</i>) Присвојни придеви: <i>mio, tuo, suo, nostro, vostro, loro</i>. Употреба члана уз присвојне придеве. Морфолошке одлике придева <i>questo, quello, bello i buono</i>. Неодређени придеви <i>ogni</i> и <i>qualche</i>. Назив боја, морфолошке особености придева <i>viola, rosa, blu, arancione</i>. Бројеви: основни бројеви, редни бројеви. Употреба основних и редних бројева при означавању датума.</p>		<p>Предвиђен је по један писмени задатак у сваком полугодишту.</p>
--	--	---	--	---

		<p>Глагол Садашње време (<i>Indicativo Presente</i>) глагола све три коњугације. Садашње време неправилних глагола: <i>essere, avere, andare, dare, fare, bere, venire, stare, uscire, dire, tenere</i>. Садашње време модалних глагола <i>volere, dovere, potere, sapere</i>. Употреба глагола <i>piacere</i>. Партицип прошли и прошло свршено време <i>Passato prossimo</i>: прелазних и непрелазних глагола; неправилних глагола. Будуће време (<i>Futuro semplice</i>) глагола с правилним и неправилним основама. Предбудуће време (<i>Futuro anteriore</i>).</p> <p>Прилози Врсте прилога: за начин, место и време Прилошке речце <i>ci</i> и <i>vi</i>.</p> <p>Предлози Прости предлози <i>du, a, da, un, con, su, per, tra, fra</i> и њихова основна употреба. Предлози <i>dentro, fuori, sotto, sopra, davanti, dietro</i>.</p> <p>Синтакса Проста реченица: потврдна, упитна, одрична. <i>Tu sei italiano. No, io non sono italiano. (Tu) sei italiano?</i> Сложена реченица: <i>Adesso non lavoro più, ma ho più tempo per leggere e scrivere e giocare con i miei nipoti.</i> Ред речи у реченици. Место прилога и прилошких одредби. <i>Nel lubretto ci sono nomi dei professori e altre informazioni utili.</i></p>		
--	--	--	--	--

		<p>Лексикографија Структура и коришћење двојезичних речника. Ученику треба показати и стално га подстицати на поседовање, употребу и правилно коришћење речника (двојезичног и, касније, једнојезичног), дати основне податке о речничкој литератури одговарајућег квалитета. Подстицати га на контакт саписаном литературом, електронским садржајима и сл.</p> <p style="text-align: center;">НЕМАЧКИ ЈЕЗИК</p> <p>Именице Усвајање рода, броја и падежа именица уз помоћ детерминатива и наставака. Номинатив, генитив, датив и акузатив једине и множине са одговарајућим предлозима и без њих. Саксонски генитив.</p> <p>Детерминативи Усвајање детерминатива као одреднице рода, броја и падежа именица (одређени неодређени, показни, присвојни, квалификативни, неодређени)</p> <p>Заменице Личне заменице у номинативу, дативу и акузативу једине и множине. Присвојне и показне заменице као детерминативи уз именицу. Деклинација неодређене заменице <i>jemand, niemand, etwas, nichts</i></p> <p>Придеви Придеви у саставу именског предиката и у атрибутивној функцији (више рецептивно него продуктивно). Поређење придева, описна компарација <i>ca ebenso....wie, nicht sowie</i></p>		
--	--	--	--	--

		<p>Бројеви Основни и редни бројеви</p> <p>Предлози Предлози са генитивом, дативом, акузативом, дативом и акузативном</p> <p>Глаголи Презент и футур јаких, слабих, помоћних, рефлексивних, сложених и модалних глагола. Перфект и претерит најфреквентнијих глагола</p> <p>Реченице Независно сложене реченице (<i>und, aber, oder, denn, darum, deswegen, trotzdem</i>) Зависно сложене – узрочне (<i>weil</i>), временске (<i>wenn, als, während, bis</i>), концесивне (<i>obwohl</i>), релативне.</p> <p style="text-align: center;">РУСКИ ЈЕЗИК</p> <p>Реченица Однос реченица у сложеној реченици: независно сложене и зависно сложене реченице. Управни и неуправни говор.</p> <p>Именице Варијанте падежних наставака: локатив једнине на -у; о бреге/на брегу, о лесе/ в лесу, о крае/на краю; номинатив множине на -а, -я, -ья, -е: города, учителя, деревья, граждане. Именице којима се означавају професије људи, њихова национална и територијална припадност. Промена именица на: -ия, -ие, -мя. Именице плуралиа тантум (рецептивно). Обнављање и систематизација основних именичких промена.</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Заменице Обнављање и систематизација заменица обрађених у основној школи: личне, упитне (кто, что, какой, какое, какие). Одличне заменице: нико, ничто, никакoй, ничей, и неодређене заменице: кто-то, кто-нибудь, некорый, несколько обрађивати као лексику.</p> <p>Придеви Промена придева Поређење придева типа: страший, младаший; прост облик суперлатива: ближайший, простейший, худийш. Реакција придева: уочавање разлика између руског и матерњег језика (больной чем, готовый к чему, способный к чему и сл).</p> <p>Бројеви Принципи промена основних бројева: 1, 2, 3, 4, 5 – 20 и 30, 40, 90, 100 (остале бројеве обрадити као лексику), њихова употреба у најчешћим структурама за исказивање времена с предлозима: с – до, с – по, от – до, к идр. Исказивање времена по сату у разговорном и службеном стилу.</p> <p>Глаголи Најчешће алтернације основе у презенту и простом и будућем времену. Творбе вида помоћу префикса, суфикса и основе.</p> <p>Глаголи кретања: кретање у одређеном правцу, неодређено кретање и кретање једном у оба правца: активирање до сада не обрађених глагола кретања (идти – ходить, ехать – ездить, бегать – бежать, плыть – плавать, лететь – летать, нести – носить, вести – водить, везти – возить).</p>		
--	--	--	--	--

		<p>Рекција глагола: уочавање разлика између руског и матерњег језика (благодарить кого за что, пожертвовать кем – чем, напоминать о ком исл).</p> <p>Прилози Прилози и прилошке одредбе за место, време, начин и количину. Поређење прилога.</p> <p>Предлози Најфреквентнији предлози чија се употреба разликује у односу на матерњи језик (для с генитивом, из-за с генитивом у одредби одвајања од места и узрока, из-под с генитивом у одредби одвајања од места, к с дативом у временској одредби, по с дативом у атрибутој, просторној и узрочној одредби исл).</p> <p>Везници Најфреквентнији прости везници у независно сложеним и зависно сложеним реченицама (а, да, и, но, или, если, пока, потому, так как, перед тем как исл).</p> <p>Реченични модели</p> <p>Субјекатско – предикатски односи Реченице са именским предикатом 1) копуле: быть, стать, являться Его отец был врачом, а он станет инженером. Это утверждение является спорным. 2) отсутствие копуле Его брат токарь по металлу. Она сегодня весёлая. Он сильнее всех.</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Објекатски односи 1) директним објектом Мы купили новый учебник. Я не получил ответа. 2) индиректним објектом Он их поблагодарил за помощь. Эта фотография напоминает о прошлом. 3) Зависном реченицом Брат в письме сообщает, что он летом приедет к нам.</p> <p>Временски односи Реченице с одредбом 1) изражене прилогом Я пришёл раньше тебя. 2) изражене зависним падежом Они вернулись к вечеру (к трём часам). Я сегодня работал с пяти до семи часов.</p> <p>Начински односи Реченице са одредбом израженом прилогом Он хорошо говорит по-русски. Он пишет более красиво, чем ты. Она поёт красивее всех.</p> <p>Узрочни односи Реченице са одредбом израженом зависним падежом. Он не приехал в срок по болезни.</p> <p>Атрибутивни односи Реченице с атрибутом 1) у суперлативу А.С. Пушкин является величайшим русским поэтом. 2) у зависном падежу Я забыл тетрадь по русскому языку.</p> <p>ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК Пасивне конструкције est + партицип перфекта Финалне реченице са употребом <i>pour + inf.</i></p>		
--	--	---	--	--

		<p>Питања: Qui est-ce qui/que Qu'est-ce qui/que Que;</p> <p>Индиректна питања</p> <p>Негација pas du tout, non plus, personne</p> <p>Казивање претпоставке si + имперфект/кондиционал</p> <p>Казивање времена avant de, quand</p> <p>Казивање жеље, воље, намере а) субјунктивом б) инфинитивом</p> <p>Одредбе за време - дани у недељи, prochain/dernier; il y a/dans; pendant/depuis;</p> <p>Поређење придева</p> <p>Одредбе за начин</p> <p>Изрази за меру и количину une douzaine, une centaine, un tas de, pas mal de, environ... и сл.</p> <p>Слагање времена - само са индикативом, и то: présent - présent (истовремена радња); présent - passé composé (пре); présent - futur (после)</p> <p>Именичка група Слагање детерминаната и именица у роду и броју; разлике у изговору (где постоје) и разликовање наставака у тексту. les déterminants interrogatifs - exclamatifs – relatifs; les déterminants indéfinis Наставци именица и придева teur/trice; al/aux, ail/aux и неки изузеци на -s), ou -s/x</p> <p>Глаголска група Субјунктив презента - објаснити принцип творбе, а примењивати само у датим реченичним моделима.</p> <p>Слагање партиципа перфекта са субјектом</p>		
--	--	--	--	--

		<p style="text-align: center;">ШПАНСКИ ЈЕЗИК</p> <p>Именичка група Слагање детерминатива и именице у роду и броју, апокопирање придева уз именицу, неодређени детерминативи (<i>alguno, ninguno, todo, cualquiera</i>) у различитим значењима.</p> <p><i>Tráeme algún libro de García Márquez.</i> <i>Todas las mañanas, todo el mundo...</i> <i>Un muchacho cualquiera...</i></p> <p>Морфеме типичне за мучки и женски род именица и придева <i>muchacho/muchacha</i> <i>actor/actriz</i> <i>trabajador/trabajadora</i> <i>generoso/generosa</i></p> <p>као и именице и придеви који немају морфолошку ознаку рода, <i>violinista, cantante, interesante, verde...</i></p> <p>Глаголска група Облици индикатива: сва глаголска времена савладана у основној школи примењивати и препознавати у тексту/говору.</p> <p>Питања са упитним речима: <i>Quién, qué, cuándo, cómo, dónde, etc.</i></p> <p>Индиректна питања <i>¿ Sabes si ha llegado ?</i> <i>Pregúntale si ha cogido la tarjeta.</i> <i>Yo te pregundo que has comprado.</i></p> <p>Негација <i>Nada, nadie, ningun (o/a), nunca, tampoco.</i> <i>¿ Ha venido alguien ? – No, no ha venido nadie./ Nadie ha venido.</i> <i>No me gusta esta película. – A mí tampoco.</i></p> <p>Хипотетичке реченице (први тип) <i>Si me visitas el verano que viene, te llevare a la playa.</i></p>		
--	--	---	--	--

		<p>Промена значења придева у зависности од позиције уз именицу <i>Un hombre grande / Un gran hombre.</i></p> <p>Казивање времена и одредбе за време Дани у недељи, <i>mañana, ayer, pasado/próximo, que viene, durante, después de, antes de, cuando, hace..., dentro de...</i></p> <p><i>Antes de haberse ido, me dejó su dirección nueva.</i> ¿ <i>Cuándo lo viste ? Lo vi cuando regresé de viaje. El lunes que viene, El domingo pasado, Saluó hacetreinta minutos... regresa dentro de una hora...</i></p> <p>Поређење <i>Más que, menos que, el/la más, tan...como, Este libro es el más interesante que he leído. Su última película no es tan interesante como la del año pasado.</i></p> <p>Одредбе за начин Прилози на <i>-mente</i> и прилошке конструкције</p> <p><i>Miguel maneja el coche cuidadosamente/con mucho cuidado.</i></p> <p>Изрази за меру и количину Mucho, un poco de, una docena de, aproximadamente, más o menos... ¿ <i>Cuántos estudiantes han visto este programa ? – Más o menos, treinta.</i></p> <p>Сложене реченице са инфинитивом (са модалним глаголима и финалне реченице) <i>Quiero viajar.</i> <i>Lo hago para satisfacerte.</i></p> <p>Ортографија</p>		
--	--	---	--	--

		Интерпункција – основна правила (са акцентом на облике који не постоје у српском језику). Писање великог слова.		
--	--	---	--	--

Назив предмета: **СТРАНИ ЈЕЗИК**

Годишњи фонд часова: **72**

Разред: **други**

ЦИЉ	ИСХОДИ НА КРАЈУ ДРУГОГ РАЗРЕДА Ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНЕ ТЕМЕ ОПШТЕ И СТРУЧНЕ И ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ (80% + 20%)	КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора	<ul style="list-style-type: none">• разуме караће исказе који садрже фреквентне речи и структуре (информације о личностима, послу, породици, куповини, школи, ближем окружењу)• разуме најбитније информације у кратким и једноставним обавештењима (преко разгласа, на улици, на шалтеру) и правилно их користи	<ul style="list-style-type: none">• Свакодневни живот (комуникација међу младима, генерацијски конфликти и начини превазилажења, међувршњачка подршка)• Образовање• (образовање у земљама чији се језик учи, школовање које припрема за студије или свет рада, образовање за све)• Познати региони у земљама чији се језик учи, њихова обележја• Културни живот (манифестације које млади радо посећују у земљи и земљама чији се језик учи, међународни пројекти и учешће на њима)• Заштита човекове околине (акције на нивоу града, школе, волонтерски рад)• Медији (штампа, телевизија, електронски медији)• Интересантне животне приче и догађаји• Свет компјутера (млади и друштвене мреже)	<ol style="list-style-type: none">1. . Представљање себе и других2. Поздрављање (састајање, растанак; формално, неформално, специфично по регионима)3. Идентификација и именовање особа, објеката, боја, бројева итд.)4. Давање једноставних упутстава и команди5. Изражавање молби и захвалности6. Изражавање извињења7. Изражавање потврде и негирање8. Изражавање допадања и недопадања9. Изражавање физичких сензација и потреба10. Исказивање просторних и временских односа	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА Комуникативна настава страних језика подразумева поимање језика као средства комуникације; инсистира на употреби циљног језика у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике; претпоставља примену тзв. Teacher talk, одн. прилагођавање говорне делатности наставника интересовањима и знањима ученика; инсистира на комуникативном аспекту употребе језика, одн. на значењу језичке поруке, а не толико на граматичној прецизности исказа ; претпоставља да се знања ученика мере прецизно дефинисаним релативним, а не толико апсолутним критеријумима тачности.

		<p>СТРУЧНЕ ТЕМЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основна терминологија из домена платног промета, вођења књиговодства и састављања финансијских и пореских извештаја • Примена информационих технологија у домену струке • Осигурање и контрола квалитета у обављању финансијско-административних послова • Праћење новина у области међународних финансијско-административних послова и примене међународних стандарда и законске реуглативе • Основе пословне комуникације и кореспонденције (пословна преписка и комуникација у писаној и усменој форми) 	<p>11. Давање и тражење информација и обавештења 12. Описивање и упоређивање лица и предмета 13. Изрицање забране и реаговање на забрану 14. Изражавање припадања и поседовања 15. Скретање пажње 16. Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања 17. Тражење и давање дозволе 18. Исказивање честитки 19. Исказивање препоруке 20. Изражавање хитности и обавезности 21. Исказивање сумње и несигурности</p>	<p>Један од кључних елемената комуникативне наставе је и социјална интеракција кроз рад у учioniци. Она се базира на групном или индивидуалном решавању проблема, потражи за информацијама и мање или више комплексним задацима. У тим задацима увек су јасно одређени контекст, процедура и циљ, чиме се унапређује квантитет језичког материјала који је неопходан услов за било које учење језика. Такозвана комуникативно интерактивна парадигма у настави страних језика, између осталог, укључује и следеће компоненте:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину
<p>ЧИТАЊЕ</p> <p>Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова</p>	<ul style="list-style-type: none"> • чита и разуме различите врсте кратких и прилагођених текстова (једноставнија лична / пословна писма, позивнице, термини, проспекти, упутства, огласи) препознајући основна значења и релевантне детаље • открива значење непознатих речи на основу контекста и /или помоћу речника • уочи предвидљиве информације (кад, где, ко, колико, зашто) у свакодневним текстовима (рекламе, огласи, 	<p>ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК</p> <p>I. РЕЧЕНИЦА Обновити реченичне модел обухваћене програмом за основну школу. - Ред речи у реченици. Место прилога и прилошких одредби. - <i>Tag questions</i> - Индиректни говор а) изјаве – без промене глаголског времена (глагол главне реченице у једном од садашњих времена) б) молбе, захтеви, наредбе в) питања са променом реда речи – без промене глаголског времена (глагол главне реченице у једном од садашњих времена)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и ажуриране листе задатака и активности • наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја • ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину • уџбеници су само један од ресурса; осим њих препоручује се и примена других извора информација и дидактичких материјала, поготову кад је реч о стручним темама • учioniца постаје простор који је могуће реструктурирати из дана у дан

	<ul style="list-style-type: none"> • јеловници, проспекти) као и једноставнијим стручним текстовима (формулари, шеме, извештаји) 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Yes/No</i> питања - “<i>WH</i>” питања - Директна и индиректна питања <p>II. ИМЕНИЧКА ГРУПА</p> <p>1. Члан</p>		<p>Важан циљ у учењу страног језика у средњим стручним школама је овладавање језиком струке, и то у оноликој мери која је неопходна да се језик користи ради информисаности и оспособљености за једноставну комуникацију у усменом и писаном облику на страном језику. Тај сегмент наставе страног језика који се прогресивно увећава од 20 до 50% током четворогодишњег образовања мора да буде јасно дефинисан и у складу са исходима везаним за квалификације струке. Неопходно је да стручна тематика која се обрађује на страном језику прати исходе појединих стручних предмета и буде у корелацији са њима. Реализација наставе језика струке се много више огледа у развијању рецептивних вештина него продуктивних јер је сврха учења страног језика, у првој линији, усмерена на то да се ученици оспособе да прате одређену стручну литературу у циљу информисања, праћења иновација и достигнућа у области струке, усавршавања и напредовања. Стога је спектар текстова који се препоручују велики: шематски прикази, упутства о примени апарата, инструмената или пак материјала, хемикалија, рецепти,</p>
<p>ГОВОР</p> <p>Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање и за учешће у дијалогу на страном језику</p>	<ul style="list-style-type: none"> • описује ситуације, прича о догађајима и аргументује ставове користећи једноставне изразе и реченице • води једноставне разговоре (телефонира), даје информације и упутства, уговара термине • реагује учтиво на питања, захтеве, позиве, извињења саговорника 	<ul style="list-style-type: none"> - Обновити употребу одређеног и неодређеног члана - Нулти члан уз градивне и апстрактне именице <p>2. Именице</p> <ul style="list-style-type: none"> - Множина именица – обновити - Изражавање припадања и својине – саксонски генитив - Бројиве и небројиве именице <p>3. Заменички облици</p> <p>а) Заменице</p> <ul style="list-style-type: none"> - Личне заменице у функцији субјекта и објекта - Показне заменице - Односне заменице <p>б) детерминатори</p> <ul style="list-style-type: none"> - Показни детерминаотри - Неодређени детерминатори - Присвојни детерминатори <p>4. Придеви</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обновити компарацију придева - too/not...enough/not as...(as)/...than <p>5. Бројеви</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обновити просте и редне бројеве <p>6. Кванитификатори</p>		

<p>ИНТЕРАКЦИЈА</p> <p>Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука</p>	<ul style="list-style-type: none"> комуницира у свакодневним ситуацијама и размењује информације, блиске његовим интересовањима (писмено и усмено) 	<p>III ГЛАГОЛСКА ГРУПА</p> <p>1. Глаголи</p> <ul style="list-style-type: none"> Обновити глаголске облике предвиђене програмом за основну школу Модални глаголи: <i>may can, must</i> Пасивне конструкције – садашње време/прошло – the Simple present/past (прошло време рецептивно) <i>going to</i> и трајни презент за планове и намере, <i>going to</i> и <i>will</i> (за будућа предвиђања) <i>used to</i> <p>2. Прилози, извођење прилога и употреба, прилози вероватноће <i>sa may, might u will</i></p> <p>3. Предлози, најчешћи предлози за оријентацију у времену и простору.</p> <p>4. Кондиционал први</p>		<p>декларације, краћи стручни текстови чији је садржај релевантан за тематске садржаје стручних предмета, извештаји, каталози, програми сајамских активности и сл. Веома је битно у раду са таквим текстовима одредити добру дидактичку подршку. Добро осмишљени налази упућују на то да одређене текстове, у зависности од тежине и важности информација које они носе, треба разумети глобално, селективно или пак детаљно. Продуктивне вештине треба ограничити на строго функционалну примену реалну за захтеве струке. То подразумева писање кратких порука, мејлова у оквиру пословне комуникације (поруцбенице, рекламације, захтеви, молбе) и вођење усмене комуникације која омогућава споразумевање на основном нивоу било у директном контакту са саговорником или у телефонском разговору.</p>
<p>МЕДИЈАЦИЈА</p> <p>Оспособљавање ученика да преводи, сажима и препричава садржај краћих усмених и писаних текстова</p>	<ul style="list-style-type: none"> преводи усмено или писмено кратке поруке у складу са потребама комуникације 	<p>ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК</p> <p>Морфосинтаксички и фонетски садржаји</p> <p>Члан Одређени и неодређени члан. Основна употреба. Члан спојен с предлозима: <i>di, a, da, in, su</i> и <i>con</i>. Одређени члан уз основне и редне бројеве.</p> <p>Именица Род именица. Правилна множина именица. Множина именица на: <i>-co, -go, -ca, -ga</i>. Најчешћи примери неправилне множине: именице које се завршавају на консонант (<i>il bar, i bar</i>), именице које се завршавају на наглашени вокал (<i>la città, le città</i>), скраћене именице (<i>la foto, le foto</i>),</p>		<p>Предвиђен је по један писмени задатак у сваком полугодишту.</p>

<p>МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ</p> <p>Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима</p>	<ul style="list-style-type: none"> • аргументује свој став о медијском тексту • смислено и сврсисходно користи изворе информација које су релевантне за струку и обављања посла 	<p>једносложне именице (<i>il re, i re</i>), именице које се завршавају на <i>i</i> (<i>la tesi, le tesi</i>).</p> <p>Заменице</p> <p>Личне заменице у служби субјекта (<i>io, tu, lui, lei, Lei, noi, voi, loro</i>).</p> <p>Наглашене личне заменице у служби објекта (<i>me, te, lui, lei, Lei, noi, voi, loro</i>)</p> <p>Присвојне заменице (<i>mio, tuo, suo, nostro, vostro, loro</i>).</p> <p>Показне заменице (<i>questo, quello</i>).</p> <p>Упитне заменице (<i>chi? i che?/ che cosa?</i>)</p> <p>Неодређене заменице (<i>ognuno i qualcuno</i>).</p> <p>Придеви</p> <p>Описни придеви, слагање придева и именице у роду и броју. Описни придеви <i>buono i bello</i>; неодређени придев <i>tutto</i>.</p> <p>Придеви на – <i>co</i> (<i>bianco, simpatico</i>), –<i>go</i> (<i>largo, analogo</i>)</p> <p>Присвојни придеви: <i>mio, tuo, suo, nostro, vostro, loro</i>. Употреба члана уз присвојне придеве.</p> <p>Морфолошке одлике придева <i>questo, quello, bello i buono</i>.</p> <p>Неодређени придеви <i>ogni</i> и <i>qualche</i>.</p> <p>Назив боја, морфолошке особености придева <i>viola, rosa, blu, arancione</i>.</p> <p>Бројеви: основни бројеви, редни бројеви. Употреба основних и редних бројева при означавању датума.</p> <p>Глагол</p> <p>Садашње време (<i>Indicativo Presente</i>) глагола све три коњугације. Садашње време неправилних глагола: <i>essere, avere, andare, dare, fare, bere, venire, stare, uscire, dire, tenere</i>.</p> <p>Садашње време модалних глагола <i>volere, dovere, potere, sapere</i>.</p> <p>Употреба глагола <i>piacere</i>.</p> <p>Партицип прошли и прошло свршено време <i>Passato prossimo</i>: прелазних и непрелазних глагола; неправилних глагола.</p> <p>Будуће време (<i>Futuro semplice</i>) глагола с правилним и неправилним основама.</p> <p>Предбудуће време (<i>Futuro anteriore</i>).</p>		
---	---	---	--	--

		<p>Прилози Врсте прилога: за начин, место и време Прилошке речце <i>ci</i> и <i>vi</i>.</p> <p>Предлози Прости предлози <i>du, a, da, un, con, su, per, tra, fra</i> и њихова основна употреба. Предлози <i>dentro, fuori, sotto, sopra, davanti, dietro</i>.</p> <p>Синтакса Проста реченица: потврдна, упитна, одрична. <i>Tu sei italuano. No, io non sono italuano. (Tu) sei italuano?</i> Сложена реченица: <i>Adesso non lavoro più, ma ho più tempo per leggere e scrivere e giocare con i miei nipoti.</i> Ред речи у реченици. Место прилога и прилошких одредби. <i>Nel lubretto ci sono nomi dei professori e altre informazioni utili.</i></p> <p>Лексикографија Структура и коришћење двојезичних речника. Ученику треба показати и стално га подстицати на поседовање, употребу и правилно коришћење речника (двојезичног и, касније, једнојезичног), дати основне податке о речничкој литератури одговарајућег квалитета. Подстицати га на контакт саписаном литературом, електронским садржајима и сл.</p>		
--	--	--	--	--

		<p style="text-align: center;">НЕМАЧКИ ЈЕЗИК</p> <p>Именице Усвајање рода, броја и падежа именица уз помоћ детерминатива и наставака. Номинатив, генитив, датив и акузатив једине и множине са одговарајућим предлозима и без њих. Саксонски генитив.</p> <p>Детерминативи Усвајање детерминатива као одреднице рода, броја и падежа именица (одређени неодређени, показни, присвојни, квалификативни, неодређени)</p> <p>Заменице Личне заменице у номинативу, дативу и акузативу једине и множине. Присвојне и показне заменице као детерминативи уз именицу. Деклинација неодређене заменице <i>jemand, niemand, etwas, nichts</i></p> <p>Придеви Придеви у саставу именског предиката и у атрибутивној функцији (више рецептивно него продуктивно). Поређење придева, описна компарација <i>ca ebenso....wie, nicht sowie</i></p> <p>Бројеви Основни и редни бројеви</p> <p>Предлози Предлози са генитивом, дативом, акузативом, дативом и акузативном</p> <p>Глаголи Презент и футур јаких, слабих, помоћних, рефлексивних, сложених и модалних глагола. Перфект и претерит најфреквентнијих глагола</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Реченице Независно сложене реченице (<i>und, aber, oder, denn, darum, deswegen, trotzdem</i>) Зависно сложене – узрочне (<i>weil</i>), временске (<i>wenn, als, während, bis</i>), концесивне (<i>obwohl</i>), релативне</p> <p style="text-align: center;">РУСКИ ЈЕЗИК</p> <p>Реченица Однос реченица у сложеној реченици: независно сложене и зависно сложене реченице. Управни и неуправни говор.</p> <p>Именице Варијанте падежних наставака: локатив јединице на -у; о бреге/на брегу, о лесе/ в лесу, о крае/на крају; номинатив множине на -а, -я, -ья, -е: города, учителя, деревья, граждане. Именице којима се означавају професије људи, њихова национална и територијална припадност. Промена именица на: - ия, -ие, -мя. Именице плуралиа тантум (рецептивно). Обнављање и систематизација основних именичких промена.</p> <p>Заменице Обнављање и систематизација заменица обрађених у основној школи: личне, упитне (кто, что, какой, какое, какие). Одричне заменице: никто, ничто, никакой, ничей, и неодређене заменице: кто-то, кто-нибудь, некорый, несколько обрађивати као лексику.</p> <p>Придеви Промена придева Поређење придева типа: страшый, младаший; прост облик суперлатива: ближайший, простейший, худий.</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Рекција придева: уочавање разлика између руског и матерњег језика (больной чем, готовый к чему, способный к чему и сл).</p> <p>Бројеви Принципи промена основних бројева: 1, 2, 3, 4, 5 – 20 и 30, 40, 90, 100 (остале бројеве обрадити као лексику), њихова употреба у најчешћим структурама за исказивање времена с предлозима: с – до, с – по, от – до, к идр. Исказивање времена по сату у разговорном и службеном стилу.</p> <p>Глаголи Најчешће алтернације основе у презенту и простом и будућем времену. Творбе вида помоћу префикса, суфикса и основе.</p> <p>Глаголи кретања: кретање у одређеном правцу, неодређено кретање и кретање једном у оба правца: активирање до сада не обрађених глагола кретања (идти – ходить, ехать – ездить, бегать – бежать, плыть – плавать, лететь – летать, нести – носить, вести – водить, везти – возить).</p> <p>Рекција глагола: уочавање разлика између руског и матерњег језика (благодарить кого за что, пожертвовать кем – чем, напоминать о ком исл).</p> <p>Прилози Прилози и прилошке одредбе за место, време, начин и количину. Поређење прилога.</p> <p>Предлози Најфреквентнији предлози чија се употреба разликује у односу на матерњи језик (для с генитивом, из-за с генитивом у одредби одвајања од места и узрока, из-под с генитивом у одредби одвајања од места, к</p>		
--	--	---	--	--

		<p>с дативом у временској одредби, по с дативом у атрибутој, просторној и узрочној одредби исл).</p> <p>Везници Најфреквентнији прости везници у независно сложеним и зависно сложеним реченицама (а, да, и, но, или, если, пока, потому, так как, перед тем как исл).</p> <p>Реченични модели</p> <p>Субјекатско – предикатски односи Реченице са именским предикатом 1) копуле: быть, стать, являться Его отец был врачом, а он станет инженером. Это утверждение является спорным. 2) отсутствие копуле Его брат токарь по металлу. Она сегодня весёлая. Он сильнее всех.</p> <p>Објекатски односи 1) директним објектом Мы купили новый учебник. Я не получил ответа. 2) индиректним објектом Он их поблагодарил за помощь. Эта фотография напоминает о прошлом. 3) Зависном реченицом Брат в письме сообщает, что он летом придет к нам.</p> <p>Временски односи Реченице с одредбом 1) изражене прилогом Я пришёл раньше тебя. 2) изражене зависним падежом Они вернулись к вечеру (к трём часам). Я сегодня работал с пяти до семи часов.</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Начински односи Реченице са одредбом израженом прилогом Он хорошо говорит по-русски. Он пишет более красиво, чем ты. Она поёт красивее всех.</p> <p>Узрочни односи Реченице са одредбом израженом зависним падежом. Он не приехал в срок по болезни.</p> <p>Атрибутивни односи Реченице с атрибутом 1) у суперлативу А.С. Пушкин является величайшим русским поэтом. 2) у зависном падежу Я забыл тетрадь по русскому языку.</p> <p style="text-align: center;">ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК</p> <p>Пасивне конструкције est + партицип перфекта Финалне реченице са употребом <i>pour + inf.</i> Питања: Qui est-ce qui/que Qu'est-ce qui/que Que; Индиректна питања Негација pas du tout, non plus, personne Казивање претпоставке si + имперфект/кондиционал Казивање времена avant de, quand Казивање жеље, воље, намере а) субјунктивом б) инфинитивом Одредбе за време - дани у недељи, prochain/dernier; il y a/dans; pendant/depuis; Поређење придева</p>		
--	--	--	--	--

		<p>Одредбе за начин Изрази за меру и количину une douzaine, une centaine, un tas de, pas mal de, environ... и сл. Слагање времена - само са индикативом, и то: présent - présent (истовремена радња); présent - passé composé (пре); présent - futur (после)</p> <p>Именичка група Слагање детерминаната и именица у роду и броју; разлике у изговору (где постоје) и разликовање наставака у тексту. les déterminants interrogatifs - exclamatifs – relatifs; les déterminants indéfinis Наставци именица и придева teur/trice; al/aux, ail/aux и неки изузеци на -s), ou -s/x</p> <p>Глаголска група Субјунктив презента - објаснити принцип творбе, а примењивати само у датим реченичним моделима. Слагање партиципа перфекта са субјектом</p> <p style="text-align: center;">ШПАНСКИ ЈЕЗИК</p> <p>Именичка група Слагање детерминатива и именице у роду и броју, апокопирање придева уз именицу, неодређени детерминативи (<i>alguno, ninguno, todo, cualquiera</i>) у различитим значењима.</p> <p><i>Tráeme algún libro de García Márquez. Todas las mañanas, todo el mundo... Un muchacho cualquiera...</i></p> <p>Морфеме типичне за мучки и женски род именица и придева <i>muchacho/muchacha actor/actriz trabajador/trabajadora</i></p>		
--	--	--	--	--

		<p><i>generoso/generosa</i> као и именице и придеви који немају морфолошку ознаку рода, violinista, cantante, interesante, verde...</p> <p>Глаголска група Облици индикатива: сва глаголска времена савладана у основној школи примењивати и препознавати у тексту/говору.</p> <p>Питања са упитним речима: <i>Quién, qué, cuándo, cómo, dónde, etc.</i></p> <p>Индиректна питања <i>¿ Sabes si ha llegado ? Pregúntale si ha cogido la tarjeta. Yo te pregundo que has comprado.</i></p> <p>Негација <i>Nada, nadie, ningún (o/a), nunca, tampoco. ¿ Ha venido alguien ? – No, no ha venido nadie./ Nadie ha venido. No me gusta esta película. – A mí tampoco.</i></p> <p>Хипотетичке реченице (први тип) <i>Si me visitas el verano que viene, te llevare a la playa.</i></p> <p>Промена значења придева у зависности од позиције уз именицу <i>Un hombre grande / Un gran hombre</i></p> <p>Казивање времена и одредбе за време Дани у недељи, <i>mañana, ayer, pasado/próximo, que viene, durante, después de, antes de, cuando, hace..., dentro de...</i></p>		
--	--	--	--	--

		<p><i>Antes de haberse ido, me dejó su dirección nueva.</i></p> <p><i>¿ Cuándo lo viste ? Lo vi cuando regresé de viaje. El lunes que viene, El domingo pasado, Salué hacetreinta minutos... regresa dentro de una hora...</i></p> <p>Поређење <i>Más que, menos que, el/la más, tan...como, Este libro es el más interesante que he leído. Su última película no es tan interesante como la del año pasado.</i></p> <p>Одредбе за начин Прилози на <i>–mente</i> и прилошке конструкције</p> <p><i>Miguel maneja el coche cuidadosamente/con mucho cuidado.</i></p> <p>Изрази за меру и количину Mucho, un poco de, una docena de, aproximadamente, más o menos...</p> <p><i>¿ Cuántos estudiantes han visto este programa ? – Más o menos, treinta.</i></p> <p>Сложене реченице са инфинитивом (са модалним глаголима и финалне реченице) <i>Quiero viajar.</i> <i>Lo hago para satisfacerte.</i></p> <p>Ортографија Интерпункција – основна правила (са акцентом на облике који не постоје у српском језику). Писање великог слова.</p>		
--	--	--	--	--

Назив предмета: **СТРАНИ ЈЕЗИК**

Годишњи фонд часова: **70**

Разред: **трећи**

ЦИЉ	ИСХОДИ НА КРАЈУ ТРЕЋЕГ РАЗРЕДА Ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНЕ ТЕМЕ ОПШТЕ И СТРУЧНЕ И ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ (80% + 20%)	КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора	<ul style="list-style-type: none">• разуме основне поруке и захтеве исказане јасним стандардним језиком када је реч о блиским темама (школа, посао, хоби)• разуме глобално суштину нешто дужих разговора или дискусија на састанцима, који се односе на мање сложене садржаје из струке, уколико се говори развојно стандардним језиком, поставља питања и тражи објашњења у вези са темом дискусије/разговора	<ul style="list-style-type: none">• Свакодневни живот (генерацијски конфликти и начини превазилажења)• Образовање (образовање за све, пракса и припреме за будуће занимање, размена ученика)• Познате фирме, предузећа, установе, институције у земљама чији се језик учи• Културни живот (међународни пројекти и учешће на њима)• Заштита човекове околине (волонтерски рад)• Медији (штампа, телевизија, електронски медији)• Историјски догађаји/линости из земаља чији се језик учи• Свет компјутера (предности и мане употребе компјутера)	<ol style="list-style-type: none">1. Представљање себе и других2. Поздрављање (састајање, растанак; формално, неформално, специфично по регионима)3. Идентификација и именовање особа, објеката, боја, бројева итд.)4. Давање једноставних упутстава и команди5. Изражавање молби и захвалности6. Изражавање извињења7. Изражавање потврде и негирање8. Изражавање допадања и недопадања9. Изражавање физичких сензација и потреба10. Исказивање просторних и временских односа	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА Комуникативна настава страних језика подразумева поимање језика као средства комуникације; инсистира на употреби циљног језика у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике; претпоставља примену тзв. Teacher talk, одн. прилагођавање говорне делатности наставника интересовањима и знањима ученика; инсистира на комуникативном аспекту употребе језика, одн. на значењу језичке поруке, а не толико на граматичној прецизности исказа ; претпоставља да се знања ученика мере прецизно дефинисаним релативним, а не толико апсолутним критеријумима тачности.

		<p>СТРУЧНЕ ТЕМЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основна терминологија из домена платног промета, вођења књиговодства и састављања финансијских и пореских извештаја • Примена информационих технологија у домену струке • Осигурање и контрола квалитета у обављању финансијско-административних послова • Праћење новина у области међународних финансијско-административних послова и примене међународних стандарда и законске реуگلative • Основе пословне комуникације и кореспонденције (пословна преписка и комуникација у писаној и усменој форми) 	<p>11. Давање и тражење информација и обавештења 12. Описивање и упоређивање лица и предмета 13. Изрицање забране и реаговање на забрану 14. Изражавање припадања и поседовања 15. Скретање пажње 16. Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања 17. Тражење и давање дозволе 18. Исказивање честитки 19. Исказивање препоруке 20. Изражавање хитности и обавезности 21. Исказивање сумње и несигурности</p>	<p>Један од кључних елемената комуникативне наставе је и социјална интеракција кроз рад у учioniци. Она се базира на групном или индивидуалном решавању проблема, потражи за информацијама и мање или више комплексним задацима. У тим задацима увек су јасно одређени контекст, процедура и циљ, чиме се унапређује квантитет језичког материјала који је неопходан услов за било које учење језика. Такозвана комуникативно<интерактивна парадигма у настави страних језика, између осталог, укључује и следеће компоненте:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину • поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и ажуриране листе задатака и активности • наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја • ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину • ученици су само један од ресурса; осим њих препоручује се и примена других извора информација и дидактичких материјала, поготову кад је реч о стручним темама
<p>ЧИТАЊЕ</p> <p>Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова</p>	<ul style="list-style-type: none"> • разуме једноставније текстове (стандардна писма, информације о процесу рада у струци) који су писани обичним језиком или језиком струке • разуме опис догађаја и осећања • разуме основни садржај као и важније детаље у извештајима, брошурама и уговорима везаним за струку 	<p>ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК</p> <p>I. РЕЧЕНИЦА</p> <p>Обновити реченичне модел обухваћене програмом за основну школу.</p> <p>- Ред речи у реченици. Место прилога и прилошких одредби.</p> <p>- <i>Tag questions</i></p> <p>- Индиректни говор</p> <p>а) изјаве – без промене глаголског времена (глагол главне реченице у једном од садашњих времена)</p> <p>б) молбе, захтеви, наредбе</p> <p>в) питања са променом реда речи – без промене глаголског времена (глагол главне реченице у једном од садашњих времена)</p>		

<p>ПИСАЊЕ Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја</p>	<ul style="list-style-type: none"> • попуњава рачуне, признанице и хартије од вредности • напише једноставно пословно писмо према одређеном моделу • опише и појасни садржај схема и графикана везаних за струку 	<p>- <i>Yes/No</i> питања - “<i>WH</i>” питања - Директна и индиректна питања</p> <p>II. ИМЕНИЧКА ГРУПА</p> <p>1. Члан</p> <p>- Обновити употребу одређеног и неодређеног члана - Нулти члан уз градивне и апстрактне именице</p> <p>2. Именице</p> <p>- Множина именица – обновити - Изражавање припадања и својине – саксонски генитив - Бројиве и небројиве именице</p>		<ul style="list-style-type: none"> • учioniца постаје простор који је могуће реструктурирати из дана у дан <p>Важан циљ у учењу страног језика у средњим стручним школама је овладавање језиком струке, и то у оноликој мери која је неопходна да се језик користи ради информисаности и оспособљености за једноставну комуникацију у усменом и писаном облику на страном језику. Тај сегмент наставе страног језика који се прогресивно увећава од 20 до 50% током четворогодишњег образовања мора да буде јасно дефинисан и у складу са исходима везаним за квалификације струке. Неопходно је да стручна тематика која се обрађује на страном језику прати исходе појединих стручних предмета и буде у корелацији са њима. Реализација наставе језика струке се много више огледа у развијању рецептивних вештина него продуктивних јер је сврха учења страног језика, у првој линији, усмерена на то да се ученици оспособе да прате одређену стручну литературу у циљу информисања, праћења иновација и достигнућа у области струке, усавршавања и напредовања.</p>
<p>ИНТЕРАКЦИЈА Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука</p>	<ul style="list-style-type: none"> • поведе, настави и заврши неки једноставан разговор, под условом да је лице у лице са саговорником • буде схваћен у размени идеја и информација о блиским темама у предвидљивим, свакодневним ситуацијама 	<p>3. Заменички облици</p> <p>а) Заменице</p> <p>- Личне заменице у функцији субјекта и објекта - Показне заменице - Односне заменице</p> <p>б) детерминатори</p> <p>- Показни детерминаотри - Неодређени детерминатори - Присвојни детерминатори</p> <p>4. Придеви</p> <p>- Обновити компарацију придева - <i>too/not...enough/not as...(as)/...than</i></p> <p>5. Бројеви</p> <p>- Обновити просте и редне бројеве</p> <p>6. Квантификатори</p>		

<p>МЕДИЈАЦИЈА Оспособљавање ученика да преводи, сажима и препричава садржај краћих усмених и писаних текстова</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Сажима садржај текста, филма, разговара и сл. 	<p>III ГЛАГОЛСКА ГРУПА</p> <p>1. Глаголи - Обновити глаголске облике предвиђене програмом за основну школу - Модални глаголи: <i>may can, must</i> - Пасивне конструкције – садашње време/прошло – the Simple present/past (прошло време рецептивно) - <i>going to</i> и трајни презент за планове и намере, <i>going to</i> и <i>will</i> (за будућа предвиђања) - <i>used to</i></p> <p>2. Прилози, извођење прилога и употреба, прилози вероватноће са <i>may, might u will</i></p> <p>3. Предлози, најчешћи предлози за оријентацију у времену и простору.</p> <p>4. Кондиционал први</p>		<p>Стога је спектар текстова који се препоручују велики: шематски прикази, упутства о примени апарата, инструмената или пак материјала, хемикалија, рецепти, декларације, краћи стручни текстови чији је садржај релевантан за тематске садржаје стручних предмета, извештаји, каталози, програми сајамских активности и сл. Веома је битно у раду са таквим текстовима одредити добру дидактичку подршку. Добро осмишљени налози упућују на то да одређене текстове, у зависности од тежине и важности информација које они носе, треба разумети глобално, селективно или пак детаљно. Продуктивне вештине треба ограничити на строго функционалну примену реалну за захтеве струке. То подразумева писање кратких порука, мејлова у оквиру пословне комуникације (поруцбенице, рекламације, захтеви, молбе) и вођење усмене комуникације која омогућава споразумевање на основном нивоу било у директном контакту са саговорником или у телефонском разговору.</p> <p>Предвиђен је по један писмени задатак у сваком полугодишту.</p>
<p>МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима</p>	<ul style="list-style-type: none"> • идентификује различита гледишта о истој теми 	<p>ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК</p> <p>Морфосинтаксички и фонетски садржаји</p> <p>Члан Одређени и неодређени члан. Основна употреба. Члан спојен с предлозима: <i>di, a, da, in, su</i> и <i>con</i>. Одређени члан уз основне и редне бројеве.</p> <p>Именица Род именица. Правилна множина именица. Множина именица на: <i>-co, -go, -ca, -ga</i>. Најчешћи примери неправилне множине: именице које се завршавају на консонант (<i>il bar, i bar</i>), именице које се завршавају на наглашени вокал</p>		
<p>ЗНАЊА О ЈЕЗИКУ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • коректно употребљава једноставне структуре користећи зависне реченице (уз одређене системске елементарне грешке које глобални смисао не доводе у питање) 			

		<p>(<i>la città, le città</i>), скраћене именице (<i>la foto, le foto</i>), једносложне именице (<i>il re, i re</i>), именице које се завршавају на <i>i</i> (<i>la tesi, le tesi</i>).</p> <p>Заменице Личне заменице у служби субјекта (<i>io, tu, lui, lei, Lei, noi, voi, loro</i>). Наглашене личне заменице у служби објекта (<i>me, te, lui, lei, Lei, noi, voi, loro</i>) Присвојне заменице (<i>mio, tuo, suo, nostro, vostro, loro</i>). Показне заменице (<i>questo, quello</i>). Упитне заменице (<i>chi? i che?/ che cosa?</i>) Неодређене заменице (<i>ognuno i qualcuno</i>).</p> <p>Придеви Описни придеви, слагање придева и именице у роду и броју. Описни придеви <i>buono i bello</i>; неодређени придев <i>tutto</i>. Придеви на – <i>co</i> (<i>bianco, simpatico</i>), –<i>go</i> (<i>largo, analogo</i>) Присвојни придеви: <i>mio, tuo, suo, nostro, vostro, loro</i>. Употреба члана уз присвојне придеве. Морфолошке одлике придева <i>questo, quello, bello i buono</i>. Неодређени придеви <i>ogni</i> и <i>qualche</i>. Назив боја, морфолошке особености придева <i>viola, rosa, blu, arancione</i>. Бројеви: основни бројеви, редни бројеви. Употреба основних и редних бројева при означавању датума.</p>		
--	--	--	--	--

		<p>Глагол Садашње време (<i>Indicativo Presente</i>) глагола све три коњугације. Садашње време неправилних глагола: <i>essere, avere, andare, dare, fare, bere, venire, stare, uscire, dire, tenere</i>. Садашње време модалних глагола <i>volere, dovere, potere, sapere</i>. Употреба глагола <i>piacere</i>. Партицип прошли и прошло свршено време <i>Passato prossimo</i>: прелазних и непрелазних глагола; неправилних глагола. Будуће време (<i>Futuro semplice</i>) глагола с правилним и неправилним основама. Предбудуће време (<i>Futuro anteriore</i>).</p> <p>Прилози Врсте прилога: за начин, место и време Прилошке речце <i>ci</i> и <i>vi</i>.</p> <p>Предлози Прости предлози <i>di, a, da, un, con, su, per, tra, fra</i> и њихова основна употреба. Предлози <i>dentro, fuori, sotto, sopra, davanti, dietro</i>.</p> <p>Синтакса Проста реченица: потврдна, упитна, одрична. <i>Tu sei italiano. No, io non sono italiano. (Tu) sei italiano?</i> Сложена реченица: <i>Adesso non lavoro più, ma ho più tempo per leggere e scrivere e giocare con i miei nipoti.</i> Ред речи у реченици. Место прилога и прилошких одредби. <i>Nel lubretto ci sono nomi dei professori e altre informazioni utili.</i></p>		
--	--	--	--	--

		<p>Лексикографија Структура и коришћење двојезичних речника. Ученику треба показати и стално га подстицати на поседовање, употребу и правилно коришћење речника (двојезичног и, касније, једнојезичног), дати основне податке о речничкој литератури одговарајућег квалитета. Подстицати га на контакт саписаном литературом, електронским садржајима и сл.</p> <p style="text-align: center;">НЕМАЧКИ ЈЕЗИК</p> <p>Именице Усвајање рода, броја и падежа именица уз помоћ детерминатива и наставака. Номинатив, генитив, датив и акузатив једине и множине са одговарајућим предлозима и без њих. Саксонски генитив.</p> <p>Детерминативи Усвајање детерминатива као одреднице рода, броја и падежа именица (одређени неодређени, показни, присвојни, квалификативни, неодређени)</p> <p>Заменице Личне заменице у номинативу, дативу и акузативу једине и множине. Присвојне и показне заменице као детерминативи уз именицу. Деклинација неодређене заменице <i>jemand, niemand, etwas, nichts</i></p> <p>Придеви Придеви у саставу именског предиката и у атрибутивној функцији (више рецептивно него продуктивно). Поређење придева, описна компарација <i>ca ebenso....wie, nicht sowie</i></p>		
--	--	--	--	--

		<p>Бројеви Основни и редни бројеви</p> <p>Предлози Предлози са генитивом, дативом, акузативом, дативом и акузативном</p> <p>Глаголи Презент и футур јаких, слабих, помоћних, рефлексивних, сложених и модалних глагола. Перфект и претерит најфреквентнијих глагола</p> <p>Реченице Независно сложене реченице (<i>und, aber, oder, denn, darum, deswegen, trotzdem</i>) Зависно сложене – узрочне (<i>weil</i>), временске (<i>wenn, als, während, bis</i>), концесивне (<i>obwohl</i>), релативне</p> <p style="text-align: center;">РУСКИ ЈЕЗИК</p> <p>Реченица Однос реченица у сложеној реченици: независно сложене и зависно сложене реченице. Управни и неуправни говор.</p> <p>Именице Варијанте падежних наставака: локатив једине на -у; о бреге/на брегу, о лесе/ в лесу, о крае/на краю; номинатив множине на –а, -я, -ья, -е: города, учителя, деревья, граждане. Именице којима се означавају професије људи, њихова национална и територијална припадност. Промена именица на: -ия, -ие, -мя. Именице плуралиа тантум (рецептивно). Обнављање и систематизација основних именичких промена.</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Заменице Обнављање и систематизација заменица обрађених у основној школи: личне, упитне (кто, что, какой, какое, какие). Одличне заменице: никто, ничто, никакой, ничей, и неодређене заменице: кто-то, кто-нибудь, некорый, несколько обрађивати као лексику.</p> <p>Придеви Промена придева Поређење придева типа: страший, младаший; прост облик суперлатива: ближайший, простейший, худий. Реакција придева: уочавање разлика између руског и матерњег језика (больной чем, готовый к чему, способный к чему и сл).</p> <p>Бројеви Принципи промена основних бројева: 1, 2, 3, 4, 5 – 20 и 30, 40, 90, 100 (остале бројеве обрадити као лексику), њихова употреба у најчешћим структурама за исказивање времена с предлозима: с – до, с – по, от – до, к идр. Исказивање времена по сату у разговорном и службеном стилу.</p> <p>Глаголи Најчешће алтернације основе у презенту и простом и будућем времену. Творбе вида помоћу префикса, суфикса и основе. Глаголи кретања: кретање у одређеном правцу, неодређено кретање и кретање једном у оба правца: активирање до сада не обрађених глагола кретања (идти – ходить, ехать – ездить, бегать – бежать, плыть – плавать, лететь – летать, нести – носить, вести – водить, везти – возить). Реакција глагола: уочавање разлика између руског и матерњег језика (благодарить кого за что, пожертвовать кем – чем, напоминать о ком исл).</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Прилози Прилози и прилошке одредбе за место, време, начин и количину. Поређење прилога.</p> <p>Предлози Најфреквентнији предлози чија се употреба разликује у односу на матерњи језик (для с генитивом, из-за с генитивом у одредби одвајања од места и узрока, из-под с генитивом у одредби одвајања од места, к с дативом у временској одредби, по с дативом у атрибутој, просторној и узрочној одредби исл).</p> <p>Везници Најфреквентнији прости везници у независно сложеним и зависно сложеним реченицама (а, да, и, но, или, если, пока, потому, так как, перед тем как исл).</p> <p>Реченични модели</p> <p>Субјекатско – предикатски односи Реченице са именским предикатом 1) копуле: быть, стать, являться Его отец был врачом, а он станет инженером. Это утверждение является спорным. 2) отсутствие копуле Его брат токарь по металлу. Она сегодня весёлая. Он сильнее всех.</p> <p>Објекатски односи 1) директним објектом Мы купили новый учебник. Я не получил ответа. 2) индиректним објектом Он их поблагодарил за помощь. Эта фотография напоминает о прошлом. 3) Зависном реченицом Брат в письме сообщает, что он летом придет к нам.</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Временски односи Реченице с одредбом 1) изражене прилогом Я пришёл раньше тебя. 2) изражене зависним падежом Они вернулись к вечеру (к трём часам). Я сегодня работал с пяти до семи часов.</p> <p>Начински односи Реченице са одредбом израженом прилогом Он хорошо говорит по-русски. Он пишет более красиво, чем ты. Она поёт красивее всех.</p> <p>Узрочни односи Реченице са одредбом израженом зависним падежом. Он не приехал в срок по болезни.</p> <p>Атрибутивни односи Реченице с атрибутом 1) у суперлативу А.С. Пушкин является величайшим русским поэтом. 2) у зависном падежу Я забыл тетрадь по русскому языку.</p> <p style="text-align: center;">ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК</p> <p>Пасивне конструкције est + партицип перфекта Финалне реченице са употребом <i>pour + inf.</i> Питања: Qui est-ce qui/que Qu'est-ce qui/que Que; Индиректна питања Негација pas du tout, non plus, personne Казивање претпоставке</p>		
--	--	--	--	--

		<p>si + имперфект/кондиционал</p> <p>Казивање времена avant de, quand</p> <p>Казивање жеље, воље, намере а) субјунктивом б) инфинитивом</p> <p>Одредбе за време - дани у недељи, prochain/dernier; il y a/dans; pendant/depuis;</p> <p>Поређење придева Одредбе за начин</p> <p>Изрази за меру и количину une douzaine, une centaine, un tas de, pas mal de, environ... и сл.</p> <p>Слагање времена - само са индикативом, и то: présent - présent (истовремена радња); présent - passé composé (пре); présent - futur (после)</p> <p>Именичка група Слагање детерминаната и именица у роду и броју; разлике у изговору (где постоје) и разликовање наставака у тексту. les déterminants interrogatifs - exclamatifs – relatifs; les déterminants indéfinis Наставци именица и придева teur/trice; al/aux, ail/aux и неки изузеци на -s), ou -s/x</p> <p>Глаголска група Субјунктив презента - објаснити принцип творбе, а примењивати само у датим реченичним моделима.</p> <p>Слагање партиципа перфекта са субјектом</p> <p style="text-align: center;">ШПАНСКИ ЈЕЗИК</p> <p>Именичка група Слагање детерминатива и именице у роду и броју, апокопирање придева уз именицу, неодређени детерминативи (<i>alguno, ninguno, todo, cualquiera</i>) у различитим значењима.</p>		
--	--	--	--	--

		<p><i>Tráeme algún libro de García Márquez. Todas las mañanas, todo el mundo... Un muchacho cualquiera...</i></p> <p>Морфеме типичне за мучки и женски род именица и придева <i>muchacho/muchacha</i> <i>actor/actriz</i> <i>trabajador/trabajadora</i> <i>generoso/generosa</i></p> <p>као и именице и придеви који немају морфолошку ознаку рода, <i>violinista, cantante, interesante, verde...</i></p> <p>Глаголска група Облици индикатива: сва глаголска времена савладана у основној школи примењивати и препознавати у тексту/говору.</p> <p>Питања са упитним речима: <i>Quién, qué, cuándo, cómo, dónde, etc.</i></p> <p>Индиректна питања <i>¿ Sabes si ha llegado ?</i> <i>Pregúntale si ha cogido la tarjeta.</i> <i>Yo te pregundo que has comprado.</i></p> <p>Негација <i>Nada, nadie, ningun (o/a), nunca, tampoco.</i> <i>¿ Ha venido alguien ? – No, no ha venido</i> <i>nadie./ Nadie ha venido.</i> <i>No me gusta esta película. – A mí tampoco.</i></p> <p>Хипотетичке реченице (први тип) <i>Si me visitas el verano que viene, te llevare a</i> <i>la playa.</i></p> <p>Промена значења придева у зависности од позиције уз именицу <i>Un hombre grande / Un gran hombre.</i></p> <p>Казивање времена и одредбе за време Дани у недељи, <i>mañana, ayer,</i> <i>pasado/próximo, que viene, durante, después</i> <i>de, antes de, cuando, hace..., dentro de...</i></p>		
--	--	--	--	--

		<p><i>Antes de haberse ido, me dejó su dirección nueva.</i></p> <p><i>¿ Cuándo lo viste ? Lo vi cuando regresé de viaje. El lunes que viene, El domingo pasado, Salué hacetreunta minutos... regresa dentro de una hora...</i></p> <p>Поређење <i>Más que, menos que, el/la más, tan...como, Este libro es el más interesante que he leído. Su última película no es tan interesante como la del año pasado.</i></p> <p>Одредбе за начин Прилози на <i>–mente</i> и прилошке конструкције</p> <p><i>Miguel maneja el coche cuidadosamente/con mucho cuidado.</i></p> <p>Изрази за меру и количину Mucho, un poco de, una docena de, aproximadamente, más o menos...</p> <p><i>¿ Cuántos estudiantes han visto este programa ? – Más o menos, treinta.</i></p> <p>Сложене реченице са инфинитивом (са модалним глаголима и финалне реченице) <i>Quiero viajar.</i> <i>Lo hago para satisfacerte.</i></p> <p>Ортографија Интерпункција – основна правила (са акцентом на облике који не постоје у српском језику). Писање великог слова.</p>		
--	--	--	--	--

Назив предмета: **СТРАНИ ЈЕЗИК**

Годишњи фонд
часова: **62**

Разред: **четврти**

ЦИЉ	ИСХОДИ НА КРАЈУ ЧЕТВОГ РАЗРЕДА Ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНЕ ТЕМЕ ОПШТЕ И СТРУЧНЕ И ГРАМАТИЧКИ САДРЖАЈИ (80% + 20%)	КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
СЛУШАЊЕ Оспособљавање ученика за разумевање усменог говора	<ul style="list-style-type: none">• разуме суштину битних информација са радија или телевизије, презентација или дискусија о актуелним збивањима или о стварима које се њега тичу на приватном и професионалном плану, уколико се говори разговетно стандардним језиком• разуме суштину нешто дужих разговора или дискусија на састанцима, који се односе на мање сложене садржаје из струке, уколико се говори разговетно стандардним језиком, поставља питања и тражи објашњења у вези са темом дискусије/разговора	<ul style="list-style-type: none">• Свакодневни живот (генерацијски конфликти и начини превазилажења)• Образовање (образовање за све, пракса и припреме за будуће занимање, размена ученика)• Познате фирме, предузећа, установе, институције у земљама чији се језик учи• Културни живот (међународни пројекти и учешће на њима)• Заштита човекове околине (волонтерски рад)• Медији (штампа, телевизија, електронски медији)• Историјски догађаји/линости из земаља чији се језик учи• Свет компјутера (предности и мане употребе компјутера) <p style="text-align: center;">СТРУЧНЕ ТЕМЕ</p> <ul style="list-style-type: none">• Основна терминологија из домена платног промета, вођења књиговодства и састављања финансијских и пореских извештаја	<ol style="list-style-type: none">1. Представљање себе и других2. Поздрављање (састајање, растанак; формално, неформално, специфично по регионима)3. Идентификација и именовање особа, објеката, боја, бројева итд.)4. Давање једноставних упутстава и команди5. Изражавање молби и захвалности6. Изражавање извињења7. Изражавање потврде и негирање8. Изражавање допадања и недопадања9. Изражавање физичких сензација и потреба10. Исказивање просторних и временских односа	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА Комуникативна настава страних језика подразумева поимање језика као средства комуникације; инсистира на употреби циљног језика у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике; претпоставља примену тзв. Teacher talk, одн. прилагођавање говорне делатности наставника интересовањима и знањима ученика; инсистира на комуникативном аспекту употребе језика, одн. на значењу језичке поруке, а не толико на граматичној прецизности исказа ; претпоставља да се знања ученика мере прецизно дефинисаним релативним, а не толико апсолутним критеријумима тачности.

		<ul style="list-style-type: none"> • Примена информационих технологија у домену струке • Осигурање и контрола квалитета у обављању финансијско-административних послова • Праћење новина у области међународних финансијско-административних послова и примене међународних стандарда и законске реуглативе • Основе пословне комуникације и кореспонденције (пословна преписка и комуникација у писаној и усменој форми) • Пријава на конкурс (биографија, мотивационо писмо, молба) <p style="text-align: center;">ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК</p> <p style="text-align: center;">У четвртом разреду наставнику се препоручује да врши честе систематизације граматичких садржаја, чије је усвајање и учење било предвиђено у претходним разредима. Обим нових садржаја који се уводе у четвртом разреду, као и степен њиховог продубљивања, зависи, првенствено, од нивоа савладаности претходно обрађиваних граматичких садржаја, али и од когнитивног стила ученика.</p> <p>I. РЕЧЕНИЦА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сви типови упитних реченица - Директна и индиректна питања - Индиректни говор: рецептивно и продуктивно 	<p>11. Давање и тражење информација и обавештења</p> <p>12. Описивање и упоређивање лица и предмета</p> <p>13. Изрицање забране и реаговање на забрану</p> <p>14. Изражавање припадања и поседовања</p> <p>15. Скретање пажње</p> <p>16. Тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања</p> <p>17. Тражење и давање дозволе</p> <p>18. Исказивање честитки</p> <p>19. Исказивање препоруке</p> <p>20. Изражавање хитности и обавезности</p> <p>21. Исказивање сумње и несигурности</p>	<p>Један од кључних елемената комуникативне наставе је и социјална интеракција кроз рад у учioniци. Она се базира на групном или индивидуалном решавању проблема, потражи за информацијама и мање или више комплексним задацима. У тим задацима увек су јасно одређени контекст, процедура и циљ, чиме се унапређује квантитет језичког материјала који је неопходан услов за било које учење језика.</p> <p>Такозвана комуникативно<интерактивна парадигма у настави страних језика, између осталог, укључује и следеће компоненте:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину • поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и ажуриране листе задатака и активности • наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја • ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину • уџбеници су само један од ресурса; осим њих препоручује се и примена других извора информација и дидактичких материјала, поготову кад је реч о стручним темама • учioniца постаје простор који је могуће реструктурирати из
<p>ЧИТАЊЕ</p> <p>Оспособљавање ученика за разумевање прочитаних текстова</p>	<ul style="list-style-type: none"> • разуме и схвати смисао сложенијих текстова, шематских приказа, упутстава, уговора • разуме и користи обавештења из стручних текстова везаних за струку • разуме текстове у којима се износи лични став или посебно гледиште 			

<p>ГОВОР</p> <p>Оспособљавање ученика за кратко монолошко излагање</p>	<ul style="list-style-type: none"> • на изразитији начин води монолошки тип излагања • говори о утисцима, употребљава јући прецизније и комплексније изразе • даје дужи опис свакодневних радњи из свог окружења, описује прошле активности, свакодневне обавезе, планове, радне задатке и начин организовања • даје релевантне податке са неке презентације или из дискусије везане за струку 	<p>а) изјаве и питања– без промене глаголског времена (глагол главне реченице у једном од садашњих времена)</p> <p>б) молбе, захтеви, наредбе</p> <p>в) изјаве и питања са променом глаголских времена</p> <ul style="list-style-type: none"> - Релативне клаузе - Све врсте сложених реченица (временске, клаузе, клаузе, итд). <p>II. ИМЕНИЧКА ГРУПА</p> <p>1. Члан</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разлике између одређеног и неодређеног члана у ширем контексту <p>2. Именице</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бројиве и небројиве именице <p>3. Заменички облици</p> <p>а) Заменице</p> <ul style="list-style-type: none"> - Личне заменице у функцији субјекта и објекта - Показне заменице - Односне заменице <p>б) детерминатори</p> <ul style="list-style-type: none"> - Показни детерминаотри - Неодређени детерминатори - Присвојни детерминатори <p>4. Придеви</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обновити компарацију придева - too/not...enough/not as...(as)/...than <p>5. Бројеви</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обновити просте и редне бројеве <p>6. Кванитификатори</p>		<p>дана у дан</p> <p>Важан циљ у учењу страног језика у средњим стручним школама је овладавање језиком струке, и то у оноликој мери која је неопходна да се језик користи ради информисаности и оспособљености за једноставну комуникацију у усменом и писаном облику на страном језику. Тај сегмент наставе страног језика који се прогресивно увећава од 20 до 50% током четворогодишњег образовања мора да буде јасно дефинисан и у складу са исходима везаним за квалификације струке.</p> <p>Неопходно је да стручна тематика која се обрађује на страном језику прати исходе појединих стручних предмета и буде у корелацији са њима. Реализација наставе језика струке се много више огледа у развијању рецептивних вештина него продуктивних јер је сврха учења страног језика, у првој линији, усмерена на то да се ученици оспособе да прате одређену стручну литературу у циљу информисања, праћења иновација и достигнућа у области струке, усавршавања и напредовања. Стога је спектар текстова који се препоручују велики: шематски прикази, упутства о примени апарата, инструмената или пак материјала, хемикалија, рецепти, декларације, краћи стручни текстови чији је садржај</p>
<p>ПИСАЊЕ</p> <p>Оспособљавање ученика за писање краћих текстова различитог садржаја</p>	<ul style="list-style-type: none"> • напише писмо или нешто дужи текст да би саопштио информацију или указао на лични став или супротстављање мишљења • напише извештај или протокол о догађају или са састанка • писмено конкурише за неки посао 	<p>III. ГЛАГОЛСКА ГРУПА</p> <p>1. Глаголи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обновити и утврдити сва садашња времена - Обновити и утврдити сва прошла 		

<p>ИНТЕРАКЦИЈА</p> <p>Оспособљавање ученика за учешће у дијалогу на страном језику и размену краћих писаних порука</p>	<ul style="list-style-type: none"> поведе, настави и заврши унапред припремљен разговор, под условом да је лице у лице са саговорником оствари комуникацију о основним темама, под условом да је у стању да тражи помоћ од саговорника образложи и одбрани свој став, разјасни неспоразуме 	<p>времена</p> <ul style="list-style-type: none"> Разлика између <i>Used to Past Continuous</i> Обновити и утврдити све начине за изражавање будућности Глаголи стања Модални глаголи: <i>should, must, will, may, might,</i> Пасивне конструкције – the Present Simple, Past Simple, Present Perfect (продуктивно и рецептивно), плстала времена само рецептивно <i>wish + Past simple /would</i> <i>Have something done</i> (само рецептивно) <p>2. Први и други кондиционал (рецептивно и продуктивно); трећи кондиционал (рецептивно)</p> <p>3. Предлози, најчешћи предлози за оријентацију у времену и простору.</p>		<p>релевантан за тематске садржаје стручних предмета, извештаји, каталози, програми сајамских активности и сл. Веома је битно у раду са таквим текстовима одредити добру дидактичку подршку. Добро осмишљени налози упућују на то да одређене текстове, у зависности од тежине и важности информација које они носе, треба разумети глобално, селективно или пак детаљно. Продуктивне вештине треба ограничити на строго функционалну примену реалну за захтеве струке. То подразумева писање кратких порука, мејлова у оквиру пословне комуникације (поруцбенице, рекламације, захтеви, молбе) и вођење усмене комуникације која омогућава споразумевање на основном нивоу било у директном контакту са саговорником или у телефонском разговору.</p>
<p>МЕДИЈАЦИЈА</p> <p>Оспособљавање ученика да преводи, сажима и препричава садржај краћих усмених и писаних текстова</p>	<ul style="list-style-type: none"> сажима и препричава садржај текста, филма, разговара и сл. 	<p>ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК</p> <p>Именице</p> <p>Властите именице и заједничке, одговарајући род и број са детерминативом: <i>Anna, Pietro, Belgrado, Roma, Signor Bianchi, Signora Bianchi, i miei genitori, il nostro paese, questa casa, l'Italia, la Serbia, il Tirreno, l'Adriatico, le Alpi, gli Appennini; i miei genitori, mia madre, il loro padre, il nostro paese, i vostri figli, questo studente, questa ragazza, quell'amico, quella casa,</i> итд.</p> <p>Системски приказ морфолошких карактеристика.</p> <p>Члан. Употреба члана. Систематизација.</p>		<p>Предвиђен је по један писмени задатак у сваком полугодишту.</p>

<p>МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ</p> <p>Оспособљавање ученика да користе медије као изворе информација и развијају критичко мишљење у вези са њима</p>	<ul style="list-style-type: none"> • идентификује различита гледишта о истој теми • пореди различите приказе истог догађаја у различитим медијима 	<p>Облици одређеног и неодређеног члана. Основна употреба.</p> <p>Слагање одређеног и неодређеног члана са именицом или придевом.</p> <p>Члан спојен с предлозима <i>di, a, da, in, su</i> и <i>con</i>.</p> <p>Одређени члан испред датума: <i>Oggi è il 25 novembre</i>. Испред имена дана у недељи <i>Abbiamo lezioni di lingua italiana il mercoledì e il giovedì</i>.</p> <p>Употреба члана уз властита имена, географске појмове, имена градова и држава, презимена.</p> <p>Партитивни члан као суплетивни облик множине неодређеног члана (<i>Ho un amico italiano: Ho degli amici italiani</i>).</p>		
<p>ЗНАЊА О ЈЕЗИКУ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • коректно употребљава сложеније структуре и процесе(номинализације, градације и трнаформације), контролише граматичка знања и исправља своје грешке 	<p>Употреба члана уз присвојни придев и именице које исказују блиско сродство (<i>Mia sorella si chiama Ada. Domani andiamo a Roma con i nostri nonni</i>).</p> <p>Положај члана и предлога уз неодређени придев <i>tutto</i>.</p> <p>Партитивни члан. <i>Mangio delle mele</i>. Изостављање у негацији. <i>Non mangio pane</i>.</p> <p>Употреба предлога <i>di</i> уз изразе који изражавају одређену количину. <i>Prendo un bicchiere d'acqua minerale</i>.</p>		

		<p>Заменице Личне заменице у служби субјекта. Наглашене личне заменице у служби објекта. Наглашене личне заменице у служби директног и индиректног објекта. Ненаглашене личне заменице у пару: <i>Compro il libro a Luigi. Glielo compro.</i> Измештање индиректног објекта испред предиката (<i>Chiedi di Maria? Non l'ho vista da tanto</i>). Присвојне заменице. Показне заменице (<i>questo, quello</i>). Упитне заменице <i>chi? i che?/ che cosa?</i> Неодређене заменице, придеви (<i>niente/nulla, nessuno, qualcosa, qualcuno, qualche, alcuni</i>) Неодређене заменице, придеви : <i>alcuno, ciascuno, certo, altro, nessuno, parecchio</i>. Неодређене заменице: <i>nulla, niente, qualcosa</i>. Релативне заменице (<i>che, cui, il quale/la quale</i>)</p> <p>Придеви Описни придеви, слагање придева и именице у роду и борју. Описни придеви <i>buono</i> и <i>bello</i>; неодређени придев <i>tutto</i>. Посебне карактеристике придева <i>santo</i> и <i>grande</i> Компарација придева: <i>Maria è più alta di Marta. Noi siamo più veloci di voi. Maria e' la piu' alta della classe.</i> Апсолутни суперлатив <i>Maria è bellissima</i>. Синтетички (органски) облици компаратива и суперлатива (релативног и апсолутног) придева <i>piccolo, grande, buono, cattivo</i>. Разлика у значењу између аналитичких и синтетичких облика компаратива и супетлатива (<i>più grande : maggiore; più buono : migliore</i>).</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Присвојни придеви. Употреба члана уз присвојне придеве. Показни придеви: <i>questo, quello</i>. Назив боја, морфолошке особености придева <i>viola, rosa, blu, arancione</i>. Главни бројеви (преко 1000) и редни (до 20). Редни бројеви. Алтеративни суфикси -etto, -ello, -uccio, -otto. Суфикси -enne и -ina за бројеве <i>quarantenne, sulla quarantina</i>.</p> <p>Предлози Прости предлози <i>di, a, da, in, con, su, per, tra, fra</i> и њихова основна употреба. Предлози <i>dentro, fuori, sotto, sopra, davanti dietro</i>. Употреба предлога di (<i>Marco finisce di fare i compiti. La mamma dice di non fare tardi</i>), a (<i>Vado a giocare. Sei bravo a pattinare. Usciamo a giocare con gli amici.</i>), da (<i>Vengo da Belgrado. Andiamo dai nonni</i>), in (<i>vado in Italia, vivo nel lazio, ho un cappello in testa</i>)</p> <p>Глаголи Садашње време (<i>Presente Indicativo</i>) Императив (<i>Imperativo</i>), заповедни начин. Заповедни начин, за сва лица: <i>Fa' presto! Non tornare tardi! Non andate via senza di me.</i> Prego Signora, entri! Mi dia un etto di prosciutto e tre tosette, per favore Повратни глаголи. Употреба глагола <i>piacere</i>. Перфект (<i>Passato Prossimo</i>) Правилних и неправилних глагола: <i>Ho comprato un chilo di pesche. Sono andata alla stazione.</i> Перфект модалних глагола <i>volere, dovere, potere, sapere. Sono dovuto andare dal dentista. Ho potuto leggere i titoli in italiano.</i></p>		
--	--	--	--	--

		<p>Кондиционал презента (<i>Condizionale Presente</i>): <i>Vorrei un chilo di mele, per favore ! Potresti prestarmi il tuo libro di italiano ?</i></p> <p>Прошло време погодбеног начина (<i>Condizionale Passato</i>). <i>Avrei preso volentieri una pizza ieri sera.</i></p> <p>Футур правилних и неправилних глагола. <i>Noi torneremo a casa alle cinque.</i></p> <p>Предбудуће време (<i>Futuro anteriore</i>). <i>Quando arriverà alla stazione, il treno sarà già partito.</i></p> <p>Имперфекат (<i>Imperfetto</i>): <i>C'era una volta un re e viveva in un castello.</i></p> <p>Плусквамперфекат (<i>Trapassato prossimo</i>): <i>Sono arrivato alla stazione quando il treno era già partito.</i></p> <p>Презент конјунктива (<i>Congiuntivo presente</i>): <i>Penso che Maria debba studiare di più.</i></p> <p>Прошло време конјунктива (<i>Congiuntivo passato</i>). <i>Giorgio pensa che tu non sia mai stata in Italia.</i></p> <p>Прости пefект (<i>Passato Remoto</i>) творба и основна употреба: <i>Marco entrò e vide il computer acceso. Ma nella stanza non c'era nessuno.</i> Правилни и неправилни глаголи.</p> <p>Плусквамперфекат (<i>Trapassato prossimo</i>): <i>Sono arrivato alla stazione quando il treno era già partito.</i></p> <p>Перфект (<i>Passato Prossimo</i>) Правилних и неправилних глагола. Имперфекат (<i>Imperfetto</i>). Употреба и однос перфекта и имперфекта.</p> <p>Герунд, глаголски прилог садашњи. <i>Gerundio</i>. Облици трију конјугација и неправилних глагола.</p> <p>Структура <i>stare + gerundio</i>.</p> <p>Прилози</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Потврдни, одређни (<i>sì, no</i>). Основни прилози <i>bene, male, molto, poco, troppo, meno, più</i> и прилошки изрази за одређивање времена (<i>prima, durante, dopo</i>) и простора. <i>a destra, a sinistra, dritto, davanti, dietro, sotto, sopra, su, giù</i></p> <p>Упитни прилози: <i>quando?, come?, perché? dove?</i></p> <p>Грађење прилога од придева помоћу суфикса <i>mente</i></p> <p>Поређење прилога. Компаратив и суперлатив прилога <i>bene</i> и <i>male</i>.</p> <p>Грађење суперлатива апсолутног прилога помоћу наставка <i>-issimo</i>.</p> <p>Положај прилога <i>mai, sempre, ancora, già</i> уз <i>passato prossimo</i> (<i>Non ho mai viato una cosa tanto bella</i>).</p> <p>Речца <i>ci</i> (с прилошком вредношћу) и <i>ne</i> (<i>Ne torno adesso</i>) и заменичком вредношћу (<i>Marco? Ne parliamo spesso</i>). Речца <i>ci</i> са заменичком вредношћу (<i>Marco? Ci ho parlato ieri</i>).</p> <p>Везници.</p> <p>Реченица: Проста и проширена реченица у потврдном и у одричном облику.</p> <p>питна реченица:</p> <p>с конструкцијом изјавне реченице потврдног облика и упитном интонацијом</p> <p>с конструкцијом изјавне реченице у одричном облику и упитном интонацијом</p> <p>Ред речи у реченици.</p> <p>Сложена реченица: употреба везника који уводе зависну реченицу (временску, узрочну, релативну, хипотетички период)</p> <p>Хипотетички период: Реална погодбена реченица: <i>Se hai tempo andiamo in gita. Se avrai tempo andremo in gita.</i></p> <p>Иреална погодбена реченица, са имперфектом у протазу и аподози: <i>Se avevi tempo, andavamo in gita.</i></p> <p>Правила о слагању времена. Исказивање претпрошлости и будућности у прошлости</p>		
--	--	--	--	--

		<p style="text-align: center;">НЕМАЧКИ ЈЕЗИК</p> <p>Партицип I и II у: - атрибутивној употреби das spielende Kind; die streikende Arbeiter - адвербијалној употреби Sie gingen erzählend durch den Garten. . - предикативној употреби Die Reise war anstrengend. Die Fragen sind vorbereitet. - партиципи као део номиналне групе речи са редоследом елемената Die in der Luft schwebenden Staubteilchen; die gestern bestellten Bücher die erzielten Arbeitleistungen. - препознавање еквивалентних атрибутивних реченица Ein weinendes Mädchen. Ein Mädchen das weint. Der sich nähernde Zug. Der Zug, der sich nähert. Die gestern gedruckte Zeitung. Die Zeitung, die gestern gedruckte ist. Инфинитив - са zu, ohne zu, um zu, anstatt zu у функцији еквивалентних зависних реченица. Es ist wichtig pünktlich zu sein. /Es ist wichtig, dassman pünktlich ist./ Er braucht nur einige Minuten um die Aufgabe zu lösen./ Er braucht nur einige Minuten, damit er die Aufgabe löst./ Ред речи у реченици са тежиштем на положају глагола - систематизација</p> <p style="text-align: center;">ЛЕКСИКОЛОГИЈА Идиоми, фразеологизми, туђице (деклинација)</p> <p style="text-align: center;">ЛЕКСИКОГРАФИЈА Енциклопедијски речници; најпознатије енциклопедије и служење њима.</p>		
--	--	--	--	--

		<p style="text-align: center;">РУСКИ ЈЕЗИК</p> <p>Именице Обнављање и систематизација типова именица, обрађених у претходним разредима</p> <p>Заменице Присвојне заменице 1.,2. и 3. лица и заменица свой Показне заменице этот, тот Неодређене заменице са речцом –либо, кое</p> <p>Придеви Продуктивни суфикси описних придева – ист, -аст, -ат, -ив, -лив, -чив Поређење придева и прилога</p> <p>Глаголи Обнављање и систематизација: Времена Прошло време глагола са основом на сугласник</p> <p>Бројеви Слагање бројева са именицама и придевима</p> <p>Речце Разве, неужели,ли, хоть, даже</p> <p>СИНТАКСА Инфинитивне реченице (Что мне сказать тебе) Именски предикат (Ломоносов-знаменитый учёный) Исказивање отсуства, присуства (В природе имеются разные минералы) Основные мерные единицы и их скраћенице</p>		
--	--	--	--	--

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

У четвртом разреду средње школе граматички садржаји обрађени у претходним разедима систематизују се како би ученици спонтано, прецизно и што тачније користили француски језик у приватној и у пословној комуникацији.

Посебна пажња посвећује се:

- оним елементима граматике који се теже усвајају, нпр, када су у питању изворни говорници српског језика, употреба члана, систем прошлих времена, глаголске конструкције, негација и друго;
- оним елементима граматике који се чешће срећу у оквиру језика дате струке.

Имајући у виду наведено, ауторима уџбеника и наставницима француског језика препоручује се да избор граматичких садржаја које ће обрађивати у четвртом разреду заснују пре свега на потребама ученика (на основу анализе њихових честих грешака), као и на референтним материјалима за нивое А2 и Б1 за француски језик.

ШПАНСКИ ЈЕЗИК

Именичке групе

Именице. Род и број именица. Род и број сложеница. *Pluralia tantum*.

Одређени члан. Одсуство одређеног члана.

Неодређени члан (значење у једнини и множини)

Бројеви. Редни бројеви.

Придеви. Положај придева у односу на именицу.

Личне заменице. Систематизација морфосинтаксе ненаглашених заменица.

Сложена реченица

Препознавање односа глевне и зависне реченице у тексту, употреба субјунктива у зависној реченици (системски преглед времена и функција; пре свега рецептивно

		<p>); изражавање хипотетичности; кондиционалне реченице (системски преглед времена и функција; пре свега рецептивно).</p> <p>Изражавање компаративности <i>Tan(to)...como...Esta película es tan interesante como la que vimos la semana pasada.</i> <i>Tanto los adultos como los niños deben prestar atención al medio ambiente.</i> <i>Más / menos....que</i> <i>Menor / mayor ...que</i> <i>Mayor / peor...que</i></p> <p>Суперлатив (Релативни и апсолутни: указати на разлике у значењу.) <i>El libro más interesante que he leído...</i> <i>Es un libro interesantísimo</i></p> <p>Именице Системски преглед рода и броја.</p> <p>Бројеви Читање разломака, математичких знакова и радњи.</p> <p>Творба речи</p> <p>Сложенице (најчешће комбинације): Sacacorchos, paraguas, parabrisas, limpiaparabrisas... деривација а) помоћу префикса <i>a-, in-, anti-, super-...</i> б) помоћу суфикса <i>-mente, - able, -so/a,.....</i></p> <p>Номинализација најчешћих граматичких категорија инфинитива <i>los deberes,</i> Придева <i>El lindo, la bonita</i> Прилога <i>El bien, el mal....</i></p>		
--	--	---	--	--

		<p>Лексикологија Најчешћи идиоми и фразеологизми. Полисемија.</p> <p>Лексикографија Стручни и енциклопедијски речници.</p>		
--	--	--	--	--

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

Општи циљ предмета:

Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Посебни циљеви предмета:

1. Подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање тела (превенција постуралних поремећаја);
2. Развој и усавршавање моторичких способности и теоријских знања неопходних самостални рад на њима;
3. Стицање моторичких умења (вештина) и теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
4. Проширење и продубљавање интересовања које су ученици стекли у основној школи и потпуније сагледавање спортске гране, за коју показују посебан интерес;
5. Усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаних општим циљем овог предмета (васпитно-образовног подручја);
6. Мотивација ученика за бављење физичким активностима и формирање позитивних психо-социјалних образаца понашања;
7. Оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада.

Назив предмета:

Физичко васпитање

Годишњи фонд часова:

74

Разред:

први

ТЕМА	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<ul style="list-style-type: none">Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода	<ul style="list-style-type: none">Унапређивање и очување здравља;Утицај на правилно држање тела (превенција постуралних поремећаја);	<ul style="list-style-type: none">Препозна везе између физичке активности и здравља;Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој;Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији;	<ul style="list-style-type: none">Вежбе обликовања (јачања, лабављење и растезање);Вежбе из корективне гимнастике;Провера стања моторичких и функционалних способности;	<ul style="list-style-type: none">На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања;Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље;Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика. Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од
<ul style="list-style-type: none">Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода	<ul style="list-style-type: none">Развој и усавршавање моторичких способности и теоријских знања неопходних за самостални рад на њима;	<ul style="list-style-type: none">Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој;Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гипкости, спретности и окретности;	<ul style="list-style-type: none">Вежбе снаге без и са малим теговима (до 4 кг.);Трчање на 60 м и 100 м;Трчање на 800 м ученице и 1000 м ученици;Вежбе растезања (број понављања и издржај у крајњем положају),Полигони спретности и окретности и спортске игре;Аеробик;	
<ul style="list-style-type: none">Усвајање знања, умења и	<ul style="list-style-type: none">Стицање моторичких умења	<ul style="list-style-type: none">Кратко опише основне карактеристике и правила атлетике, гимнастике и спортске	<ul style="list-style-type: none">АТЛЕТИКА У свим атлетским дисциплинама треба	

<p>вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода</p> <ul style="list-style-type: none"> Атлетика; Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу); 	<p>(вештина) и теоријских знања неопходних за за њихово усвајање;</p> <ul style="list-style-type: none"> Мотивација ученика за бављењем физичким активностима; Формирање позитивног психосоцијалних образаца понашања; Примена стечених умења, знања и навика у свакодневним условима живота и рада; Естетско изражавање покретом и доживљавање естетских вредности покрета и кретања; Усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика ; Повезивање моторичких задатака у целине; Увођење ученика у организован систем припрема за 	<p>гране - дисциплина које се уче;</p> <ul style="list-style-type: none"> Демонстрира технику дисциплина из атлетике и гимнастике (вежби на справама и тлу) које - поседује вештину, технику и тактику спортске игре као и вежбе из осталих програмом предвиђених садржаја Детаљније опише правила спортске гране за коју показује посебан интерес - за коју школа има услове; Објасни због којих је карактеристика физичког васпитања важно, да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности; Жели да се бави физичким, односно спортским активностима, пошто сагледава (детектује) позитивне карактеристике физичке и спортске активности - њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење; Сагледа негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и буде свестан да је физичким, односно спортским активностима могуће предупредити негативне утицаје; Комуницира путем физичких односно спортских активности са својим друговима и ужива у дружењу и контактима; Доводи у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном; самостално бира физичку, односно спортску активност и изводи је у окружењу у коме живи (да ли си ово намерно избацио?); Објасни да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припада, има своју естетску 	<p>радити на развијању основних моторичких особина за дату дисциплину;</p> <p>Трчања: Усавршавање технике трчања на кратке и средње стазе: -100 m ученици и ученице; -800 m ученици и ученице -штафета 4 x 100 m ученици и ученице</p> <p>Вежбање технике трчања на средњим стазама умереним интензитетом и различитим темпом у трајању од 5 до 10 min. Крос: јесењи и пролећни -800 m ученице, -1000 m ученици.</p> <p>Скокови: Скок удаљ корачном техником. Скок увис леђном техником</p> <p>Бацања: Бацање кугле, једна од рационалних техника (ученице 4 kg , ученици 5 kg). Спровести такмичења у одељењу, на резултат, у свим реализованим атлетским дисциплинама.</p> <ul style="list-style-type: none"> СПОРТСКА ГИМНАСТИКА: ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ Напомене: - Наставник формира групе на основу умења (вештина) ученика стечених после основне школе: основни, средњи и напредни ниво - Наставник олакшава, односно отежава програм на основу моторичких способности и претходно стечених умења ученика. <p>1. Вежбе на тлу</p>	<p>великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама.</p> <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (5 часа) мерење и тестирање (9 часова) практична настава (60 часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели приликом реализације; Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, приступ је индивидуалан.</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом; Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште). <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Настава се реализује у
---	---	--	---	--

	<p>школска такмичења, игре, сусрете и манифестације;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Развијање елемената ритма у препознавању целина: рад-одмор; напрезање-релаксација; убрзање-успоравање; • Избор спортских грана, спортско-рекреативних или других кретних активности као трајног опредељења за њихово свакодневно упражњавање; 	<p>компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ужива у извођењу покрета и кретања; • Наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену; • Препозна нетолерантно понашање својих другова и реагује на њега, шири дух пријатељства, буде истрајан је у својим активностима. • Се правилно односи према окружењу у којме вежба, рекреира се и бави се спортом, што преноси у свакодневни живот • Учествује на школском такмишењу и у систему школских спортских такмичења 	<p>За ученике и ученице:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вага претклоном и заножењем и спојено, одразом једне ноге колут напред; - став на шакама, издржај, колут напред; - два повезана предмета странце удесно и улево; - за напредни ниво предмет странце са окретом за 180⁰ и доскоком на обе ноге („рондат“) <p>2. Прескок За ученике коњ у ширину висине 120 цм; за ученице 110 цм:</p> <ul style="list-style-type: none"> - згрчка; - разношка - за напредни ниво: склонка <p>3. Кругови За ученике /дохватни кругови/:</p> <ul style="list-style-type: none"> - из мирног виса вучењем вис узнето, спуст у вис стражњи, издржај, вучењем вис узнето, спуст у вис предњи. <p>За ученице /дохватни кругови/:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уз помоћ суножним одскоком наскок у згиб, њих у згибу /уз помоћ/; спуст у вис стојећи <p>4. Разбој За ученике /паралелни разбој/:</p> <ul style="list-style-type: none"> - из њиха у упору, предњихом саскок са окретом за 180⁰ (окрет према притци); - њих у упору, у зањиху склек, предњихом упор, зањих у упору, у предњиху склек <p>За ученице /двовисински разбој или једна притка вратила/:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наскок у упор на н/п, премах једном ногом до упора јашућег, прехват у потхват упорном руком (до предножне) и спојено одножењем заножне премах и саскок са окретом за 90⁰ (одношка), завршити 	<p>циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја.</p> <p>Садржај циклуса је:</p> <ul style="list-style-type: none"> - за проверу нивоа знања на крају школске године – један; - за атлетику – један; - за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један - за спорт по избору ученика – два; - за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један. <p><u>Начин остваривања програма</u> Садржаји програма усмерени су на:развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом. Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања. Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде</p>
--	---	--	--	---

			<p>боком према притци.</p> <p>5. Вратило За ученике /дохватно вратило/:</p> <ul style="list-style-type: none"> - суножним одривом узмак; ковртвај назад у упору предњем; саскок замахом у заножјење (зањихом). <p>6. Греда За ученице /висока греда/:</p> <ul style="list-style-type: none"> - залетом и суножним одскоком наскок у упор, премах одножно десном; окрет за 90⁰, упором рукама испред тела преднос разножно; ослонцем ногу иза тела (напреднији ниво: замахом у заножјење) до упора чучећег; усправ, усправ, ходање у успону са докорацима, вага претклоном, усклон, саскок пруженим телом (чеоно или бочно у односу на справу) <p>7. Коњ са хваталкама За ученике:</p> <ul style="list-style-type: none"> - премах одножно десном напред замах улево, замах удесно, замах улево и спојено премах левом напред; премах десном назад, замах улево, замах удесно и спојено одножењем десне, саскок са окретом за 90⁰ улево до става на тлу, леви бок према коњу. <p>Школско такмичење (одељење, школа): актив наставника физичког васпитања бира справе на којима ће се ученици такмичити. За напредније ученике: састави из система школских спортских такмичења и учешће на вишим нивоима школских такмичења. Минимални образовни захтеви:</p>	<p>појединих садржаја програма и циклуса. Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, не могу се одржавати као блок часови. Настава се не може одржавати истовремено са два одељења ни на спортском терену ни у физкултурној сали. У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа</p> <p><u>Праћење, вредновање и оцењивање</u> Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља sukcesивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортскимиграма</p> <p><u>Минимални образовни захтеви</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Атлетика : трчање на 100 м за ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат. • Вежбе на справама и тлу: За ученике: наставни
--	--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Спортска игра (по избору) • физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе. 			<p>За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису;</p> <p>За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја.</p> <ul style="list-style-type: none"> • СПОРТСКА ИГРА (по избору) - Понављање и учвршћивање раније обучаваних елемената игре. - Даље проширивање и продубљавање техничко-тактичке припремљености ученика у складу са изборним програмом за дату игру. На основу претходних умења у техници и тактици наставник планира конкретне садржаје из спортске игре. • Актив наставника, према програму који сам доноси (из програма трећег разреда (програм по избору ученика) у складу са могућностима школе, организује наставу за коју ученици покажу посебно интересовање. • Препорука: уколико је могуће, организовати наставу пливања (посебно обуку за непливаче) 	<p>садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису;</p> <p>За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја.</p> <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тестирање и провера савладаности стандарда из основне школе (6 часова) • Теоријских часова (2 у првом и 2 у другом полугодшту). • Атлетика (13 часова) • Гимнастика: вежбе на справама и тлу (13) часова. • Спортска игра: по избору школе(13 часова) • Физичка активност, односно спортска активност:у складу са могућностима школе а по избору ученика (11 часова). • Пливање (10 часова). • Провера знања и вештина (4 часа).
---	--	--	---	---

Назив предмета:

Физичко васпитање

Годишњи фонд часова:

72

Разред:

други

ТЕМА	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<ul style="list-style-type: none">Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода	<ul style="list-style-type: none">Унапређивање и очување здравља;Утицај на правилно држање тела (превенција постуралних поремећаја);	<ul style="list-style-type: none">Препозна везе између физичке активности и здравља;Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој;Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији;	<ul style="list-style-type: none">Вежбе обликовања (јачања, лабављење и растезање);Вежбе из корективне гимнастике;Провера стања моторичких и функционалних способности;	<ul style="list-style-type: none">На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања;Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље;
<ul style="list-style-type: none">Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода	<ul style="list-style-type: none">Развој и усавршавање моторичких способности и теоријских знања неопходних за самостални рад на њима;	<ul style="list-style-type: none">Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој;Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гипкости, спретности и окретности;	<ul style="list-style-type: none">Вежбе снаге без и са малим теговима (до 4 кг.);Трчање на 60 м и 100 м;Трчање на 800 м ученице и 1000 м ученици;Вежбе растезања (број понављања и издржај у крајњем положају),Полигони спретности и окретности и спортске игре;Аеробик;	<ul style="list-style-type: none">Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика.Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на

<ul style="list-style-type: none"> Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода Атлетика; Спортска 	<ul style="list-style-type: none"> Мотивација ученика за бављењем физичким активностима; Формирање позитивног психосоцијалних образаца понашања Примена стечених умења, знања и навика које се користе у свакодневним условима живота и рада Естетско истраживање покретом и доживљавање естетских вредности; Усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика Стицање и усавршавање моторичких знања, умења, вештина, техника и навика предвиђених програмом за базичне спортске гране. 	<ul style="list-style-type: none"> Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. Ученици ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном. Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припадају, имају своју естетску 	<ul style="list-style-type: none"> АТЛЕТИКА У свим атлетским дисциплинама треба радити на развијању основних моторичких особина за дату дисциплину; <p>Трчања: Усавршавање технике трчања на кратке и средње стазе: -100 m ученици и ученице; -800 m ученици и ученице ; -штафета 4 x 100 m ученици и ученице</p> <p>Вежбање технике трчања на средњим стазама умереним интензитетом и различитим темпом у трајању од 5 до 10 min. Крос: јесењи и пролећни -800 m ученице, -1000 m ученици.</p> <p>Скокови: Скок удаљ корачном техником. Скок увис леђном техником.</p> <p>Бацања: Бацање кугле, једна од рационалних техника (ученице 4 kg , ученици 5 kg). Спровести такмичења у одељењу, на резултат, у свим реализованим атлетским дисциплинама.</p> <ul style="list-style-type: none"> СПОРТСКА ГИМНАСТИКА: ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ <p>Напомена: - Наставник олакшава, односно отежава програм на основу моторичких способности и претходно стечених умења ученика.</p> <p>1. Вежбе на тлу За ученике и ученице: - из упора за рукама, зибом, провлак</p>	<p>њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама.</p> <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (4 часа) мерење и тестирање (8 часова) практична настава (60 часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели приликом реализације; Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, приступ је индивидуалан.</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом; Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште).
--	--	---	---	---

<p>гимнастика: (Вежбе на справама и тлу);</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Повезивање моторичких задатака у целине, али без стварања крутих моторичких аутоматизама; • Увођење ученика у организовани систем припрема за игре, сусрете и манифестације; • Развијање елемената ритма сједињавањем кинетичких и енергетских елемената у цјелине: рад-одмор; на-презање-релаксација; убрзање-успо-равање; • Избор спортова, односно спортско-рекреативних или других кретних активности као трајног опредељења за њихово свакодневно упражњавање. 	<p>компоненту(лепота извођења, лепота доживљаја).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. • Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. • Препознаје нетолерантно понашање својих друговаи реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. • Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом. 	<p>згрчено напред до упора пред рукама (опружено);</p> <ul style="list-style-type: none"> - колут напред и спојено усправом до ваге претклоном и заножењем, издржај - прамет странце упором у „бољу“ страну и спојено, прамет странце у „слабију“ страну - за напредни ниво прамет напред упором <p>2. Прескок За ученике коњ у ширину висине 120 цм; за ученице 110 цм:</p> <ul style="list-style-type: none"> - згрчка; - разношка - за напредни ниво: склонка и прескоци са заножењем <p>3. Кругови За ученике /доскочни кругови/:</p> <ul style="list-style-type: none"> - њих, зањихом саскок, уз помоћ. <p>4. Разбој За ученике /паралелни разбој/:</p> <ul style="list-style-type: none"> - из упора седећег разножно пред рукама, прехватом напред и дизањем склоњено став на раменима, спуст назад у упор седећи разножно, прехват рукама иза бутина, сножити и зањихом саскок. <p>За ученице /двовисински разбој, једна притка, вратило/:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вис на в/п лицем према н/п: клим, премах згрчено једном ногом до виса лежећег на н/п, прехват (може разноручно) на н/п до упора јашућег; премах одножно предножном (уназад) до упора предњег; замахом уназад (зањихом) саскок пруженим телом; - једна притка: наскок у упр предњи, премах одножно једном ногом до упора јашућег; премах одножно заножном до упора стражњег; саскок саседом 	<p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја. <p>Садржај циклуса је:</p> <ul style="list-style-type: none"> - за проверу нивоа знања на крају школске године – један; - за атлетику – један; - за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један - за спорт по избору ученика – два; - за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један. <p>Начин остваривања програма</p> <p>Садржаји програма усмерени су на:развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.</p> <p>Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на</p>
---	--	---	--	--

			<p>(замахом ногама унапред).</p> <p>5. Вратило За ученике /доскочно вратило/ - из мирног виса узмак до упора, замахом ногама уназад (зањихом) саскок увито</p> <p>6. Греда За ученице /висока греда/: - залетом и суножним одскоком наскок у упор чучећи; окрет за 90⁰ усправ у успон, окрет за 180⁰, лагано трчање на прстима, скок са променом ногу, кораци у успону до краја греде; саскок згрчено (бочно у односу на греду).</p> <p>7. Коњ са хваталкама За ученике: - из упора пред рукама, коло заножно левом, коло заножно десном.</p> <p>Школско такмичење (одељење, школа): актив наставника физичког васпитања бира справе на којима ће се ученици такмичити.</p> <p>За напредније ученике: састави из система школских спортских такмичења и учешће на вишим нивоима школских такмичења.</p> <p>Минимални образовни захтеви: За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису; За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја.</p> <ul style="list-style-type: none"> • СПОРТСКА ИГРА (по избору) - Понављање и учвршћивање раније обучаваних елемената игре. - Даље проширивање и продубљавање	<p>предлог стручног већа наставника физичког васпитања. Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.</p> <p>Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, не могу се одржавати као блок часови. Настава се не може одржавати истовремено са два одељења ни на спортском терену ни у физкултурној сали.</p> <p>У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа</p> <p>Праћење, вредновање и оцењивање</p> <p>Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља sukcesивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортским играма</p> <p>Минимални образовни захтеви</p> <ul style="list-style-type: none"> • Атлетика : трчање на 100 м за
--	--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • Спортска игра (по избору) • Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе 			<p>техничко-тактичке припремљености ученика у складу са изборним програмом за дату игру. На основу претходних умења у техници и тактици наставник планира конкретне садржаје из спортске игре.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Актив наставника, према програму који сам доноси (из програма трећег разреда (програм по избору ученика) у складу са могућностима школе, организује наставу за коју ученици покажу посебно интересовање 	<p>ученике и ученице, трчање на 800 м за ученике и 500 м за ученице, скок удаљ, увис, бацање кугле – на резултат.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вежбе на справама и тлу: За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису; За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја. <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тестирање и провера савладаности стандарда из основне школе (6 часова) • Теоријских часова (2 у првом и 2 у другом полугодишту). • Атлетика (13 часова) • Гимнастика: вежбе на справама и тлу (13 часова). • Спортска игра: по избору школе (12 часова) • Физичка активност, односно спортска активност: у складу са могућностима школе а по избору ученика (10 часова). • Пливање (10 часова). • Провера знања и вештина (4 часа).
--	--	--	--	--

			<p>ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Из фонда радних дана и за извођење редовне наставе школа у току школске године организује: - Два целодневна излета са пешачењем - I разред до 12км (укупно у оба правца); - II разред до 14 км (укупно у оба правца); - III разред до 16 км(укупно у оба правца); - Два кроса : јесењи и пролећни - Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика. <p>Школа организује и спроводи спортска такмичења, као јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.</p>
--	--	--	--

Назив предмета:

Физичко васпитање

Годишњи фонд часова:

70

Разред:

трећи

ТЕМА	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<ul style="list-style-type: none">Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода	<ul style="list-style-type: none">Унапређивање и очување здравља;Утицај на правилно држање тела (превенција постуралних поремећаја);	<ul style="list-style-type: none">Препознати везе између физичке активности и здравља.Објаснити карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочити оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој;Одабрати и извести вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији.	<ul style="list-style-type: none">Вежбе обликовања (јачања, лабављење и растезање).Вежбе из корективне гимнастикеПровера стања моторичких и функционалних способности-	<ul style="list-style-type: none">На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања;Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље;Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика.Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и
<ul style="list-style-type: none">Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода	<ul style="list-style-type: none">Развој и усавршавање моторичких способности и теоријских знања неопходних за самостални рад на њима;	<ul style="list-style-type: none">Именовати моторичке способности које треба развијати и која су средства и методе за њихов развој;Применити (изводити) адекватна средства за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, гилкости, спретности и окретности.	<ul style="list-style-type: none">Вежбе снаге без и са малим теговима (до 4 кг.);Трчање на 800 м ученице и 1000 м ученици ;Трчање на 60 м и 100 м;Вежбе растезања (број понављања и издржај у крајњем положају),Полигони спретности и окретности и спортске игре;АеробикОбука техника пливања	

<ul style="list-style-type: none"> • Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода • Атлетика; • Спортска гимнастика: (Вежбе на справама и тлу); 	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање моторичких умења (вештина) и теоријских знања неопходних за њихово усвајање; • Мотивација ученика за бављењем физичким активностима; • Формирање позитивног психосоцијалних образаца понашања; • Примена стечених умења, знања и навика у свакодневним условима живота и рада; • Естетско изражавање покретом и доживљавање естетских вредности покрета и кретања; • Усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика ; • Повезивање моторичких задатака у целине; Увођење ученика у 	<ul style="list-style-type: none"> • Кратко описати основне карактеристике и правила спортске гране атлетике, гимнастике и спортске гране- дисциплина које се уче. • Демонстрирати – вежбе и технике атлетских дисциплина и вежби на справама и тлу које се уче (поседовати вештину) • Детаљније описати правила спортске гране за коју показује посебан интерес, за коју школа има услове. • Објаснити због којих је карактеристика физичког васпитања важно да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности. • Ученици ће желети да се бави физичким, односно спортским активностима пошто ће сагледати (детектовати) позитивне карактеристике физичке и спортске активности и њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење. • Сагледати негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и свестан је да физичким, односно спортским активностима могуће је предупредити негативне утицаје • Путем физичких односно спортских активности комуницирати са својим друговима и уживати у дружењу и контактима. • Довести у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном. • Објаснити да покрет и кретање, без обзира на то којој врсти физичке, односно спортске активности припадају, имају своју естетску компоненту(лепота извођења, лепота доживљаја). 	<ul style="list-style-type: none"> • АТЛЕТИКА У свим атлетским дисциплинама треба радити на усавршавању технике и развијању водећих моторичких особина за дату дисциплину. Трчање Трчање на 100 м – ученици и ученице, на 1000 м – ученици, на 800 м – ученице, Штафета 4x100 м ученици и ученице. Скокови Скок удаљ – одабраном техником; Скок увис- одабраном техником. Бацање Бацање кугле рационалном техником (ученици 6 кг и ученице 4 кг. • СПОРТСКА ГИМНАСТИКА: ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ Напомена: - Наставник олакшава, односно отежава програм на основу моторичких способности и претходно стечених умења ученика. 1. Вежбе на тлу За ученике и ученице: - из упора за рукама, зибом, премах одбочно до упора пред рукама (опружено). - комбинација вежби која садржи (вежбе се бирају, одузимају или додају у складу са могућностима ученика): плесне кораке; скок са окретом за 180⁰; окрет на две или једној ноzi; прамет странце; колут напред суножним одразом и малим летом; вагу претклоном и заножењем; став на шакама колут напред и сп. скок са окретом (произвољан број степени); - за напреднији ниво: колут летећи и 	<p>релаксацију с обзиром на њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама.</p> <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (4 часа) • мерење и тестирање (8 часова) • практична настава (58 часова) <p>Подела одељења на групе Одељење се не дели приликом реализације; Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, приступ је индивидуалан.</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом; • Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште).
---	--	--	--	--

	<p>организовани систем припрема за школска такмичења, игре, сусрете и манифестације;</p> <ul style="list-style-type: none"> Развијање елемената ритма у препознавању целина: рад-одмор; напрезање-релаксација; убрзање-успоравање; Избор спортских грана, спортско-рекреативних или других кретних активности као трајног опредељења за њихово свакодневно упражњавање; 	<ul style="list-style-type: none"> Ученик ужива у извођењу покрета и кретања. Ученик наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену. Препознаје нетолерантно понашање својих друговаи реагује на њега, шири дух пријатељства, истрајан је у својим активностима. Има правилан однос према окружењу у којем вежба, рекреира се и бави се спортом. 	<p>прекопит напред, уз помоћ.</p> <p>2. Прескок За ученике коњ у ширину висине 120 цм; за ученице 110 цм: - згрчка; - разношка - за напредни ниво: склонка; прескоци са заножњем и „прекопит“</p> <p>3. Кругови За ученике /доскочни кругови/: - вучењем вис узнето; вис стрмоглаво; вис узнето; спуст у вис стражњи – издржај; вучењем вис узнето; спуст у вис предњи (полако); саскок</p> <p>4. Разбој За ученике /паралелни разбој/: - из замаха у упору предњихом спуст у склек, зањих у склеку и спојено упор (у зањиху); предњих и спојено склек, зањихом упор (поновити 2 до 3 пута) За ученице /двовисински разбој, једна притка, вратило/: - лицем према н/п, залетом и суножним одскоком наскок упор предњи; премах одножно десном (левом) у упор јашући; прехват на в/п; премах одножно заножном до виса седећег, подметним опружањем или одривом од н/п предњих и спојено саскок у предњиху (уз помоћ) до става на тлу, леђима према в/п; - <i>једна притка</i>: залетом и суножним одскоком наскок упор предњи; премах одножно десном (левом) до упора јашућег, премах одножно заножном до упора стражњег; сасед са окретом за 90°.</p> <p>5. Вратило За ученике /доскочно и дохватно или</p>	<p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Настава се реализује у циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја. <p>Садржај циклуса је:</p> <ul style="list-style-type: none"> за проверу нивоа знања на крају школске године – један; за атлетику – један; за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један за спорт по избору ученика – два; за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један. <p>Начин остваривања програма Садржаји програма усмерени су на: развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом. Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.</p>
--	---	---	--	---

			<p>дочелно вратило/:</p> <ul style="list-style-type: none"> - /доскочно/: подметно успостављање ниша; њихање са повећавањем амплитуде и саскок у предњиху или зањиху уз помоћ; - /дохватно или дочелно/:ковртљај назад у упору. <p>6. Греда За ученице /висока греда/:</p> <ul style="list-style-type: none"> - залетом и суножним одскоком наскок у упор чучећи одножно; окрет за 90⁰ до упора чучећег; усправ, одручити; кораци у успону докорацима; вага претклоном и заножењем, усклон; суножним одскоком скок са померањем; окрет за 90⁰ у успону; саскок пруженим телом или, за напреднији ниво – са предножним разножењем <p>7. Коњ са хваталкама За ученике:</p> <ul style="list-style-type: none"> - из упора предњег кола предложно десном, кола предножно левом; - из упора стражњег кола одножно десном, кола одножно левом <p>Школско такмичење (одељење, школа): актив наставника физичког васпитања бира справе на којима ће се ученици такмичити. За напредније ученике: састави из система школских спортских такмичења и учешће на вишим нивоима школских такмичења.</p> <p>Минимални образовни захтеви: За ученике: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, једне справе у упору и једне справе у вису;</p>	<p>Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед обраде појединих садржаја програма и циклуса.</p> <p>Часови у току недеље треба да буду распоређени у једнаким интервалима, не могу се одржавати као блок часови. Настава се не може одржавати истовремено са два одељења ни на спортском терену ни у физкултурној сали.</p> <p>У свим разредима настава физичког васпитања се реализује одвојено за ученике и одвојено за ученице, а само у школама које имају по два паралелна објекта за физичко васпитање дозвољена је истовремена реализација часа.</p> <p>Праћење, вредновање и оцењивање Праћење напретка ученика у физичком васпитању се обавља sukcesивно у току читаве школске године, на основу методологије праћења, мерења и вредновања ефеката у физичким васпитању – стандарди за оцењивање физичких способности ученика и постигнућа у спортскимиграма</p> <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тестирање и провера савладаности стандарда из основне школе (6 часова) • Теоријских часова (2 у првом
--	--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Спортска игра (по избору) • Физичка, односно спортска активност: у складу са могућностима школе 			<p>За ученице: наставни садржаји из програма вежби на тлу, прескока, греде и двовисинског разбоја.</p> <ul style="list-style-type: none"> • СПОРТСКА ИГРА (по избору) <ul style="list-style-type: none"> - Понављање и учвршћивање раније обучаваних елемената игре. - Даље проширивање и продубљавање техничко-тактичке припремљености ученика у складу са изборним програмом за дату игру. На основу претходних умења у техници и тактици наставник планира конкретне садржаје из спортске игре. • Актив наставника, према програму који сам доноси (из програма трећег разреда (програм по избору ученика) у складу са могућностима школе, организује наставу за коју ученици покажу посебно интересовање 	<p>и 2 у другом полугодишту).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Атлетика (12 часова) • Гимнастика: вежбе на справама и тлу (12) часова. • Спортска игра: по избору школе(12 часова) • Физичка активност, односно спортска активност:у складу са могућностима школе а по избору ученика (10 часова). • Пливање (10 часова). • Провера знања и вештина (4 часа). <p>ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Из фонда радних дана и за извођење редовне наставе школа у току школске године организује: - Два целодневна излета са пешачењем - I разред до 12км (укупно у оба правца); - II разред до 14 км (укупно у оба правца); - III разред до 16 км(укупно у оба правца); - Два кроса : јесењи и пролећни - Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика. <p>Школа организује и спроводи спортска такмичења, као</p>
--	--	--	--	--

				<p>јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.</p>
--	--	--	--	--

Назив предмета:

Физичко васпитање

Годишњи фонд часова:

62

Разред:

четврти

ТЕМА	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<ul style="list-style-type: none">Здравствена култура и физичка активност, као основа за реализовање постављених циљева и исхода	<ul style="list-style-type: none">Унапређивање и очување здравља;Утицај на правилно држање тела (превенција постуралних поремећаја);	<ul style="list-style-type: none">Препозна везе између физичке активности и здравља;Објасни карактеристике положаја тела, покрета и кретања у професији за коју се школује и уочи оне, које могу имати негативан утицај на његов раст, развој;Одабере и изведе вежбе обликовања и вежбе из корективне гимнастике, које ће превентивно утицати на могуће негативне утицаје услед рада у одабраној професији;	<ul style="list-style-type: none">Вежбе обликовања (јачања, лабављење и растезање);Вежбе из корективне гимнастике;Провера стања моторичких и функционалних способности;	<ul style="list-style-type: none">На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања;Током реализације часова физичког васпитања давати информације о томе које вежбе позитивно утичу на статус њиховог организма, с обзиром на карактеристике њихове професије, а које негативно утичу на здравље;
<ul style="list-style-type: none">Развој моторичких и функционалних способности човека, као основа за реализовање постављених циљева и исхода	<ul style="list-style-type: none">Развој и усавршавање моторичких способности и теоријских знања неопходних за самостални рад на њима;	<ul style="list-style-type: none">Именује моторичке способности које треба развијати, као и основна средства и методе за њихов развој;Примени адекватна средства (изводи вежбе) за развој и усавршавање моторичких способности из: вежби обликовања, атлетике, гимнастике, пливања и спортских игара за развој: снаге, брзине, издржљивости, гипкости, спретности и окретности;	<ul style="list-style-type: none">Вежбе снаге без и са малим теговима (до 4 кг.);Трчање на 60 м и 100 м;Трчање на 800 м ученице и 1000 м ученици;Вежбе растезања (број понављања и издржај у крајњем положају),Полигони спретности и окретности и спортске игре;Аеробик;	<ul style="list-style-type: none">Ученици који похађају четворогодишње стручне школе далеко су више оптерећени у редовном образовању практичном и теоријском наставом од осталих ученика.Због тога је физичко васпитање, у овим школама, значајно за активан опоравк ученика, компензацију и релаксацију с обзиром на

<ul style="list-style-type: none"> Усвајање знања, умења и вештина из спортских грана и дисциплина као основа за реализовање постављених циљева и исхода <p>Програм по избору ученика:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ритмичка гимнастика и народни плесови Спортска игра (по избору) Рукомет 	<ul style="list-style-type: none"> Стицање моторичких умења (вештина) и теоријских знања неопходних за њихово усвајање; Мотивација ученика за бављењем физичким активностима; Формирање позитивног психосоцијалних образаца понашања; Примена стечених умења, знања и навика у свакодневним условима живота и рада; Естетско изражавање покретом и доживљавање естетских вредности покрета и кретања; Усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика ; Повезивање моторичких задатака у целине; Увођење ученика 	<ul style="list-style-type: none"> Кратко опише основне карактеристике и правила атлетике, гимнастике и спортске гране - дисциплина које се уче; Демонстрира технику дисциплина из атлетике и гимнастике (вежби на справама и тлу) које - поседује вештину, технику и тактику спортске игре као и вежбе из осталих програмом предвиђених садржаја Детаљније опише правила спортске гране за коју показује посебан интерес - за коју школа има услове; Објасни због којих је карактеристика физичког васпитања важно, да активно учествује у процесу наставе и да самостално спроводи одређен програм физичке и спортске активности; Жели да се бави физичким, односно спортским активностима, пошто сагледава (детектује) позитивне карактеристике физичке и спортске активности - њихове позитивне утицаје на здравље, дружење и добро расположење; Сагледа негативне утицаје савременог начина живота (пушење, дрога, насиље, деликвентно понашање) и буде свестан да је физичким, односно спортским активностима могуће предупредити негативне утицаје; Комуницира путем физичких односно спортских активности са својим друговима и ужива у дружењу и контактима; Доводи у везу свакодневни живот и способност за учење и практичан рад са физичким, односно спортским активностима и правилном исхраном; самостално бира физичку, односно спортску активност и изводи је у окружењу у коме живи (да ли си ово намерно избацио?); Објасни да покрет и кретање, без обзира на 	<p style="text-align: center;">ПРОГРАМ ПО ИЗБОРУ УЧЕНИКА</p> <ul style="list-style-type: none"> РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА И НАРОДНИ ПЛЕСОВИ <ul style="list-style-type: none"> Савладавање основних вежби: докорак, „ мењајући корак галопом у свим правцима, полкин корак, далеко високи скок, „маказице; Систематска обрада естетског покрета тела у месту и у кретању без реквизита и са реквизитима, користећи при томе различиту динамику, ритам и темпо, Примена савладане технике естетског покрета и кретања у кратким саставима. Треба савладати најмање пет народних плесова. Припрема за такмичење и приредбе и учешће на њима. СПОРТСКА ИГРА (по избору) <ul style="list-style-type: none"> Понављање и учвршћивање раније обучаваних елемената игре. Даље проширивање и продубљавање техничко-тактичке припремљености ученика у складу са изборним програмом за дату игру. <p style="text-align: center;">РУКОМЕТ</p> <ul style="list-style-type: none"> Увежбавати основне техничке елементе који су предвиђени програмским садржајима за основну школу. Покривање и откривање играча, 	<p>њихова честа статичка и једнострана оптерећења. Теоријска знања из области физичких активности су од великог значаја за укупним бављењем физичким вежбама.</p> <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (4 часа) мерење и тестирање (6 часова) практична настава (52часа) <p>Подела одељења на групе Настава се изводи фронтално и по групама, у зависности од карактера методске јединице која се реализује. Уколико је потребно, нарочито за вежбе из корективне гимнастике, приступ је индивидуалан.</p> <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици или у сали, истовремено са практичном наставом; Практична настава реализује се на спортском вежбалишту (сала, спортски отворени терени, базен, клизалиште, скијалиште). <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Настава се реализује у
---	---	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • Фудбал 	<p>у организовани систем припрема за школска такмичења, игре, сусрете и манифестације;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Развијање елемената ритма у препознавању целина: рад-одмор; напрезање-релаксација; убрзање-успоравање; • Избор спортских грана, спортско-рекреативних или других кретних активности као трајног опредељења за њихово свакодневно упражњавање; 	<p>то којој врсти физичке, односно спортске активности припада, има своју естетску компоненту (лепота извођења, лепота доживљаја);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ужива у извођењу покрета и кретања; • Наводи основне олимпијске принципе и примењује их на школским спортским такмичењима и у слободном времену; • Препозна нетолерантно понашање својих другова и реагује на њега, шири дух пријатељства, буде истрајан је у својим активностима. • Се правилно односи према окружењу у којме вежба, рекреира се и бави се спортом, што преноси у свакодневни живот • Учествује на школском такмишењу и у систему школских спортских такмичења 	<p>одузимање лопте, ометање противника. Општи принципи постављања играчау одбрани и нападу. Напад са једним и два играча и напад против зонске одбране. Зонска одбрана и напад „човек на човека“. Уигравање кроз тренажни процес.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Правила игре. - Учествовање на разредним, школским и међушколским такмичењима. <p>ФУДБАЛ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Увежбавати основне техничке елементе који су предвиђени програмским сад.жајима за основну школу. - Покривање и откривање играча, одузимање лопте и ометање противника. Општи принципи постављања играча у нападу и одбрани. Разне варијанте напада и одбране. Уигравање кроз тренажни процес. - Правила малог фудбала. - Учествовање на разним школским и међушколским такмичељима. <p>КОШАРКА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Увежбавати основне техничке елементе који су предвиђени програмским сад.жајима за основну школу - Техника кошарке. Шутирање на кош из места и кретања, шут са једном или обема рукама, са разних одстојања од коша. Постављање и кретање играча у нападу и одбрани. Одбрана „зоном“ и „човек на човека“. Напад против ових врста одбрана. Контранапад у разним 	<p>циклусима који трају приближно 10-12 часова (узастопних). Наставнику физичког васпитања је остављено да, зависно од потреба, прецизира трајање сваког циклуса, као и редослед њиховог садржаја.</p> <p>Садржај циклуса је:</p> <ul style="list-style-type: none"> - за проверу нивоа знања на крају школске године – један; - за атлетику – један; - за гимнастику: вежбе на справама и тлу - један - за спорт по избору ученика – два; - за повезивање физичког васпитања са животом и радом – један. <p>Начин остваривања програма</p> <p>Садржаји програма усмерени су на: развијање физичких способности; спортско-техничко образовање; повезивање физичког васпитања са животом и радом.</p> <p>Годишњи план, програм и распоред кросева, такмичења, зимовања и других облика рада утврђује се на почетку школске године на наставничком већу, на предлог стручног већа наставника физичког васпитања.</p> <p>Стручно веће наставника физичког васпитања, самостално, одређује редослед</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Кошарка 				

<ul style="list-style-type: none"> • Клизање, скијање 			<p>КЛИЗАЊЕ И СКИЈАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Програмски задаци из клизања и скијања обухватају савладавање основне технике и упознавање са правилима такмичења. Наставник предлаже наставни програм, који се заснива на програму клизања и предмета скијање на матичним факултетима 	<ul style="list-style-type: none"> • Атлетика (10 часова) • Гимнастика: вежбе на справама и тлу (10) часова. • Спортска игра: по избору школе(11 часова) • Физичка активност, односно спортска активност:у складу са могућностима школе а по избору ученика (9 часова). • Пливање (9 часова). • Провера знања и вештина (4 часа). <p>ПОСЕБНЕ АКТИВНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Из фонда радних дана и за извођење редовне наставе школа у току школске године организује: - Два целодневна излета са пешачењем - I разред до 12км (укупно у оба правца); - II разред до 14 км (укупно у оба правца); - III разред до 16 км(укупно у оба правца); - Два кроса : јесењи и пролећни - Стручно веће наставника физичког васпитања утврђује програм и садржајизлета, и дужину стазе за кросеве, према узрасту ученика. - Школа организује и спроводи спортска такмичења, као
--	--	--	--	--

				јединствени део процеса наставе физичког васпитања. спортска такмичења организују се у оквиру радне суботе и у друго време које одреди школа. Међушколска спортска такмичења организују се у оквиру календара које одреди Савез за школски спорт и олимпијско васпитање Србије које је уједно и организатор ових такмичења.
--	--	--	--	---

Сваки од образовних профила има карактеристике везане за обављање конкретних стручних послова, који захтевају одређене положаје тела, покрете и кретања, који могу негативно утицати на правилно држање (статус кичменог стуба и статус стопала). Како би се избегли ови негативни утицаји, наставници стручних предмета и професори физичког васпитања дефинишу могуће професионалне поремећаје, на основу чега се програмирају се посебни садржаји, којима се обезбеђује превенција.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Биологија
- Екологија и заштита животне средине
- Ликовна култура
- Музичка култура

МАТЕМАТИКА

Циљеви предмета:

1. Развијање логичког и апстрактног мишљења;
2. Развијање способности јасног и прецизног изражавања и коришћења основног математичко-логичког језика;
3. Развијање способности одређивања и процене квантитативних величина и њиховог односа;
4. Развијање осећаја за простор, разликовање геометријских објеката и њихови узајамни односи и трансформације;
5. Развијање систематичности, уредности, прецизности, темељности, истрајности, критичности у раду;
6. Оспособљавање за примену стечених знања како у математици тако и у осталим предметима;
7. Формирање основа за наставак образовања;
8. Формирање математичке културе која подразумева свест о универзалности и примени математике и математичког начина мишљења.

Годишњи фонд часова: **111 часова**

Разред: **први**

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
ЛОГИКА, СКУПОВИ И ФУНКЦИЈЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са основним појмовима математичке логике • Проширивање знања о скуповима • Упознавање са појмовима домен, кодомен, инверзна функција и различитим начинима представљања функција • Оспособљавање за примену правила збира и производа на решавање комбинаторних проблема 	<ul style="list-style-type: none"> • разликује појмове исказ и израз • препозна исказ и утврди његову истинитост • испита тачност једноставније исказне формуле • одреди елементе скупа задатог на различите начине • одреди пресек, унију, разлику и Декартов производ скупова • препознаје примере функција и уочава аналитички израз линеарне функције • одреди композицију две функције - наводи услове да нека функција буде бијекција • одреди инверзну функцију • реши једноставне комбинаторне проблеме применом правила збира и производа 	<ul style="list-style-type: none"> • Математичко-логички језик • Искази • Основне логичке и скуповне операције • Декартов производ скупова • Појам функције, пример линеарне функције • Бијекција • Композиција функција • Инверзна функција • Правило збира и правило производа у комбинаторници 	<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p><u>Облици наставе</u></p> <p>Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (111 часова). <p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Настава се реализује у учионици или кабинету за математику.

<p style="text-align: center;">РЕАЛНИ БРОЈЕВИ И РАЦИОНАЛНИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Проширивање знања о скупу реалних бројева • Упознавање са појмовима апсолутна и релативна грешка • Проширивање знања о полиномима • Разумевање поступка растављања полинома на чиниоце и одређивања НЗС и НЗД полинома 	<ul style="list-style-type: none"> • разликује различите записе бројева из скупова N, Z, Q, и те бројеве приказује на бројној правој и пореди их. • разликује основне подскупове скупа реалних бројева (N, Z, Q, I) и уочава релације $N \subset Z \subset Q \subset R, I \subset R$ • израчуна вредност једноставног рационалног бројевног израза поштујући приоритет рачунских операција и употребу заграда, зна да делилац мора бити различит од нуле • одреди апсолутну вредност реалног броја и графички интерпретира на бројевној оси • заокругли број на одређени број децимала • сабира, одузима и множи полиноме • примени дистрибутивни закон множења према сабирању и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата, збир и разлику кубова при трансформацији полинома • растави полином на чиниоце • одреди НЗД и НЗС полинома • трансформише једноставнији рационални алгебарски израз 	<ul style="list-style-type: none"> • Преглед бројева, операције са реалним бројевима • НЗС и НЗД природних бројева • Апсолутна вредност реалног броја • Приближна вредност реалних бројева, правила заокругљивања, грешка • Полиноми: сабирање, одузимање и множење полинома • НЗД и НЗС полинома • Формуле за скраћено множење полинома • Растављање полинома на чиниоце • Трансформације рационалних алгебарских израза 	<p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • образложити циљ предмета, начин и критеријум оцењивања; • неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика; • подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање; • примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика; • инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду; • упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија. <p>Логика, скупови и функције:</p> <ul style="list-style-type: none"> • посебну пажњу обратити на разумевање и правилно коришћење математичких симбола, јасно и прецизно изражавање, а садржаје повезивати са примерима из говорног језика. Наглашавати везе одговарајућих логичких и скуповних операција. Повезивати ове садржаје са садржајима блиским искуству
---	---	---	--	--

<p style="text-align: center;">ПРОПОРЦИЈЕ И ПРОЦЕНТНИ РАЧУН</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Проширивање знања о пропорцијама и процентном рачуну • Оспособљавање за примену пропорција и процената на решавање реалних проблеме 	<ul style="list-style-type: none"> • израчуна одређени део неке величине • одреди непознате чланове просте пропорције • објасни појам размере • прошири или скрати размеру и примени је у решавању проблема поделе, • препозна директну или обрнуту пропорционалност две величине и примени је у решавању једноставних проблема и то прикаже графички • реши проблем који се односи на смешу две или више компоненти • реши проблеме процентног и промилног рачуна 	<ul style="list-style-type: none"> • Размера и пропорција • Директна и обрнута пропорционалност • Прост сразмерни рачун • Рачун поделе • Рачун мешања • Процентни и промилни рачун 	<p>ученика од раније, посебно на примерима из скупа реалних бројева (нпр. обрадити скуповне операције и над интервалима реалне праве).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Реални бројеви и рационални алгебарски изрази: истаћи принцип перманенције својстава рачунских операција. Приликом обраде садржаја о грешкама израчунавати апсолутну и релативну грешку конкретних мерења. Код рационалних алгебарских израза тежиште треба да буде на разноврсности идеја, сврси и суштини трансформација полинома и алгебарских разломака, а не на раду са компликованим изразима. • Пропорције и процентни рачун: приликом обраде теме бирати задатке у којима се види примена знања из ове области на реалне примере: нпр. планови и географске карте, повећање или смањење цене производа, итд.
--	--	---	--	--

ГЕОМЕТРИЈА	<ul style="list-style-type: none"> • Обнављање основних појмова у геометрији • Проширивање знања о тројугловима и четвороугловима • Усвајање и примена ставова сличности и Талесове теореме • Проширивање знања о изометријским трансформацијама 	<ul style="list-style-type: none"> • разликује основне и изведене геометријске појмове • разликује међусобни однос углова (суседни, упоредни, унакрсни, комплементни, суплементни) • наведе и примени везе између углова са паралелним (или нормалним крацима) • наведе и примени релације везане за унутрашње и спољашње углове троугла • дефинише појмове симетрала дужи, симетрала угла, тежишна дуж и средња линија троугла • конструише симетралу дужи, симетралу угла и висину троугла • конструише значајне тачке троугла • наведе својство тежишта • наведе основне релације у једнакокраком, односно једнакокраком троуглу • разликује врсте четвороуглова и њихове особине • наведе ставове о паралелограму и уме да их примени • наведе особине специјалних паралелограма • формулише Талесову теорему и примени је на поделу дужи на n једнаких делова • наведе ставове о сличности троуглова • примени ставове о сличности троуглова на одређивање непознатих елемената у једноставнијим задацима • наведе својства осне и централне симетрије и примени их на основне конструкције • прслика геометријски објекат транслацијом, ротацијом и осном и централном симетријом • примени изометријске трансформације на основне конструкције 	<ul style="list-style-type: none"> • Геометријски појмови и везе између њих • Троугао • Значајне тачке троугла • Појам подударности и примене • Четвороугао • Талесова теорема • Сличност фигура • Сличност троуглова, ставови сличности • Осна и централна симетрија • Транслација и ротација 	<ul style="list-style-type: none"> • Геометрија: инсистирати на извођењу прецизне и уредне конструкције једноставних фигура. Бирати једноставније конструктивне задатке у којима се примењују изометријске трансформације. • Линеарне једначине и неједначине: истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа функције. <p style="text-align: center;"><u>Оцењивање</u></p> <p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. усмену проверу знања; 2. писмену проверу знања; 3. тестове знања; 4. активност на часу. <p><u>Оквирни број часова по темама</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Логика, скупови и функције 12 часова; • Реални бројеви и изрази 30 часова; • Пропорције и процентни рачун 18 часова; • Геометрија 24 часа; • Линеарне једначине и неједначине 15 часова. <p style="background-color: yellow;">За реализацију 4 писмена задатка са исправкама планирано је 12 часова.</p>
-------------------	--	--	--	---

<p style="text-align: center;">ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Проширивање знања о линеарној једначини, неједначини и функцији • Оспособљавање за анализу графика функције и његову примену • Примена знања о линеарним једначинама, системима и неједначинама на реалне проблеме 	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам линеарне једначине • реши линеарну једначину • примени линеарну једначину на решавање проблема • решава једначине које се свode на линеарне једначине • дефинише појам линеарне функције • прикаже аналитички, табеларно и графички линеарну функцију • реши линеарну неједначину и графички прикаже скуп решења • реши систем линеарних једначина са две непознате 	<ul style="list-style-type: none"> • Линеарна једначина и њене примене • Линеарна функција и њен график • Линеарна неједначина • Систем линеарних једначина 	
--	--	---	---	--

МАТЕМАТИКА

Годишњи фонд часова:
Разред:

108 часова
други

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
СТЕПЕНОВАЊЕ И КОРЕНОВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Проширивање знања о степеновању и кореновању • Уочавање везе између степеновања и кореновања • Овладавање поступком рационалисања имениоца • Разумевање појмова комплексан број, конјуговано комплексни бројеви и модуо комплексног броја 	<ul style="list-style-type: none"> • наведе особине операција степеновања са целим експонентом и примењује их у трансформацијама једноставнијих израза • наведе особине операција кореновања и примењује их у трансформацијама једноставних израза • наведе особине операција степеновања са рационалним изложоцем и примењује их у трансформацијама једноставнијих израза • рационалише именилац разломка у једноставним случајевима • дефинише појам имагинарна јединица и комплексни број • сабира, одузима, множи и дели два комплексна броја • одреди коњугован број датог комплексног броја 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам степена. Операције са степенима • Степен са целим изложоцем. Функција $y = x^n$ и њен график • Појам корена. Операције са коренима • Функција $y = \sqrt[n]{x}$ и њен график • Степен са рационалним изложоцем • Рационалисање имениоца разломка • Појам комплексног броја • Основне рачунске операције са комплексним бројевима 	<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (108 часова). <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Настава се реализује у учионици или кабинету за математику. <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • образложити циљ предмета, начин и критеријум оцењивања; • неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика;

<p style="text-align: center;">ФУНКЦИЈА И ГРАФИК ФУНКЦИЈЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање основних својстава функција Оспособљавање за представљање података различитим графичким облицима и анализу датих података 	<ul style="list-style-type: none"> наведе примере функција одреди знак, интервале монотоности, максимум и минимум на датом графику прочита и разуме податак са графикона, дијаграма или из табеле, и одреди минимум или максимум и средњу вредност зависне величине; податке представљене у једном графичком облику представи у другом; 	<ul style="list-style-type: none"> Појам функције. Функције са коначним доменом Графичко представљање функције Читање графика функције (одређивање знака, интервала монотоности, максимума, минимума) - без формалне дефиниције тих појмова Различити графички облици представљања функција са коначним доменом (табела, график, дијаграм, круг) Одређивање максимума, минимума и средње вредности зависне величине 	<ul style="list-style-type: none"> подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање; примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика; инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду; упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија..
<p style="text-align: center;">КВАДРАТНА ЈЕДНАЧИНА, НЕЈЕДНАЧИНА И ФУНКЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> Стицање основних знања потребних за решавање квадратних једначина Оспособљавање за скицирање и анализу графика квадратне функције Овладавање поступком решавања квадратних једначина и неједначина 	<ul style="list-style-type: none"> решити непотпуне квадратне једначине у скупу R примени формулу за решавање квадратне једначине одреди природу решења квадратне једначине растави квадратни трином приказује аналитички, табеларно и графички квадратну функцију анализира график квадратне функције примени знање о графику квадратне функције на решавање квадратне неједначине решити систем линеарне и квадратне једначине 	<ul style="list-style-type: none"> Непотпуна и потпуна квадратна једначина Природа решења квадратне једначине Вијетова правила Растављање квадратног тринома на линеарне чиниоце Квадратна функција и њен график Квадратна неједначина Систем линеарне и квадратне једначине 	<ul style="list-style-type: none"> Степеновање и кореновање: при проширивању скупа из кога је изложилац нагласити даи даље важе основне особине степеновања и кореновања. Посветити потребну пажњу децималном запису броја у стандардном облику. Оспособити ученика да помоћу калкулатора одреди вредност корена и степена датог броја. Функција и график функције: приликом обраде користити што више конкретних примера из живота и струке. Квадратна једначина, неједначина и функција: показати односе између решења и коефицијената, као и растављање квадратног тринома на чиниоце. Нацртати свих шест облика квадратне функције и детаљно их анализирати. Знак квадратне функције читати са графика и примењивати на решавање неједначина. Истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа квадратне функције

<p style="text-align: center;">ЕКСПОНЕНЦИЈАЛНА И ЛОГАРИТАМСКА ЈЕДНАЧИНА, НЕЈЕДНАЧИНА И ФУНКЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање основних особина експоненцијалне и логаритамске функције • Уочавање везе између експоненцијалне и логаритамске функције • Разумевање појма логаритма • Примена стечених знања на решавање једноставнијих експоненцијалних и логаритамских једначина 	<ul style="list-style-type: none"> • прикаже аналитички, табеларно и графички експоненцијалну функцију • реши једноставну експоненцијалну једначину • примени знање о графику експоненцијалне функције на решавање једноставне експоненцијалне неједначине • дефинише појам логаритма • прикаже аналитички, табеларно и графички логаритамску функцију • реши једноставну логаритамску једначину • примени знање о графику логаритамске функције на решавање једноставне логаритамске неједначине • примени правила логаритмовања при трансформацији једноставних израза 	<ul style="list-style-type: none"> • Експоненцијална функција и њен график • Експоненцијане једначине и неједначине • Дефиниција логаритма и особине • Логаритамска функција и њен график • Правила логаритмовања и примена • Логаритамске једначине и неједначине 	<ul style="list-style-type: none"> • Експоненцијална и логаритамска једначина, неједначина и функција: важно је истаћи да су експоненцијална и логаритамска функција инверзне. При решавању једначина инсистирати на постављању одговарајућих услова. • Тригонометрија: поновити правила заокруљивања бројева на одређени број децимала. Тригонометрија има велику примену па је важно поред општих бирати и практичне примере. Оспособити ученике за употребу калкулатора као помоћног средства при решавању проблема из тригонометрије.
--	---	--	--	---

ТРИГОНОМЕТРИЈА	<ul style="list-style-type: none"> • Разумевање основних тригонометријских функција и идентичности • Оспособљавање за примену тригонометријских функција у практичним проблемима • Оспособљавање ученика за коришћење тригонометријског круга • Оспособљавање ученика за цртање графика произвољне тригонометријске функције • Разумевање и примена адicione формуле и њихових последица • Разумевање и примена синусне и косинусне теореме 	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише основне тригонометријске функције оштрог угла • израчуна основне тригонометријске функције оштрог угла правоуглог троугла када су дате две стране • конструише оштар угао ако је позната једна његова тригонометријска функција • примењује основне тригонометријске идентичности на израчунавање вредности тригонометријских функција ако је позната вредност једне тригонометријске функције • одреди вредности тригонометријских функција произвољних углова коришћењем тригонометријског круга (нпр. угла $3\pi/4+7\pi$) • нацрта графике основних тригонометријских функција и наведе њихова својства • нацрта графике функција $f(x)=asin(x)+b$ и $f(x)=acos(x)+b$ и наведе њихова својства • примени адicione формуле • реши једноставну тригонометријску једначину и неједначину • примени синусну и косинусну и теорему на решавање троугла 	<ul style="list-style-type: none"> • Тригонометријске функције у правоуглом троуглу • Основне тригонометријске идентичности • Пројекција вектора на осу. Мерење угла. Радијан • Тригонометријске функције произвољног угла. Тригонометријски круг • Формуле свођења • Особине тригонометријских функција • Графици основних тригонометријских функција • Графици функција $f(x)=asin(x)+b$ и $f(x)=acos(x)+b$ • Адicione формуле и примене • Једначине $sin(x)=m$, $cos(x)=m$, $tg(x)=m$ и $ctg(x)=m$ • Једноставне тригонометријске неједначине • Синусна и косинусна теорема 	<ul style="list-style-type: none"> • Тела: користити моделе и симулације на рачунару. Површина полиедара је наставак површине многоугла, па је потребно уз примере обновити градиво. Објаснити појам запремине. Навести Кавалеријев принцип. Обрадити и задатке у којима се примењује сличност и тригонометрија. <p style="text-align: center;"><u>Оцењивање</u></p> <p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. усмену проверу знања; 2. писмену проверу знања; 3. тестове знања; 4. активност на часу. <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> • Степеновање и кореновање 15 часова; • Функција и график функције 6 часова; • Квадратна једначина, неједначина и функција: 20 часова; • Експоненцијална и логаритамска једначина, неједначина и функција: 17 часова; • Тригонометрија 22 часа; • Тела 16 часова. <p style="background-color: yellow;">За реализацију 4 писмена задатка са исправкама планирано је 12 часова.</p>
-----------------------	---	---	--	---

<p style="text-align: center;">ТЕЛА</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Проширивање знања о полиедрима и обртним телима • Уочавање односа у простору • Разумевање површине и запремине полиедара и обртних тела и примена на конкретне примере 	<ul style="list-style-type: none"> • израчуна обим и површину фигура у равни (квадрат, правоугаоник, правилан шестоугао, круг) • објасни како настају призма и пирамида • примени одговарајуће формуле и израчуна површине и запремине полиедара • објасни како настају ваљак, купа, сфера и лопта • примени одговарајуће формуле и израчуна површине и запремине обртних тела • реши једноставније проблемске задатке у којима су описана и/или уписана тела 	<ul style="list-style-type: none"> • Обим и површина фигура (квадрат, правоугаоник, правилан шестоугао, круг) у равни • Призма • Пирамида • Ваљак • Купа • Лопта 	
---	--	---	--	--

МАТЕМАТИКА

Годишњи фонд часова:
Разред:

105 часова
трећи

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
КОМБИНАТОРИКА	<ul style="list-style-type: none"> Разликовање врста распоређивања елемената скупа Разумевање и примена биномног обрасца 	<ul style="list-style-type: none"> примени правило збира и производа одреди број пермутација датог скупа одреди број варијација датог скупа одреди број комбинација датог скупа напише пермутације (варијације, комбинације) датог скупа од највише четири члана примени биномни образац одреди k-ти биномни коефицијент у развоју бинома на n-ти степен примени знање из комбинаторике при израчунавању вероватноће догађаја 	<ul style="list-style-type: none"> Правило производа и правило збира Пермутације Варијације Комбинације Биномни образац Класична дефиниција вероватноће 	<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Облици наставе</p> <p>Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> теоријска настава (105 часова). <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> Настава се реализује у учионици или кабинету за математику. <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> образложити циљ предмета, начин и критеријум оцењивања; неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика; подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање; примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика; инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду; упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија.
НИЗОВИ	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање са појмом низ ио математичком индукцијом Разумевање појмова аритметички и геометријски низ и примена на конкретне проблеме Упознавање са појмовима гранична вредност низа и конвергентни низ 	<ul style="list-style-type: none"> објасни принцип математичке индукције примени математичку индукцију у једноставним доказима препозна низ и уме да га настави (једноставнији примери) препозна аритметички низ, објасни шта су n и d и израчуна тражени члан низа израчуна збир првих n чланова аритметичког низа објасни шта су n и q и израчуна тражени члан низа израчуна збир првих n чланова геометријског низа примени образац за суму првих n чланова низа на конкретним примерима из струке 	<ul style="list-style-type: none"> Математичка индукција Неке важније једнакости Бројни низови. Особине Аритметички низ. Збир првих n чланова аритметичког низа Геометријски низ. Збир првих n чланова геометријског низа Гранична вредност низа Особине конвергентних низова 	

АНАЛИТИЧКА ГЕОМЕТРИЈА У РАВНИ

- Упознавање са координатном методом
- Разумевање зависности положаја праве и међусобног положаја две праве од коефицијената k и p
- Разумевање зависности положаја кружнице (елипсе) и међусобног положаја праве и кружнице (елипсе) од коефицијената у њиховим једначинама
- Упознавање са једначинама хиперболе и параболе

- примени Гаусов алгоритам на решавање система линеарних једначина (3×3)
- израчуна растојање између две тачке и координате средишта дужи
- израчуна обим и површину троугла ако су дате координате његових темена
- разликује општи облик једначине праве од експлицитног облика и преводи из једног облика у други
- одреди положај праве у координатном систему у зависности од коефицијената k и p
- одреди једначину праве одређену датом тачком и датим коефицијентом правца
- одреди једначину праве одређену датим двема тачкама
- примени услов нормалности и услов паралелности две праве
- одреди угао који заклапају две праве
- израчуна растојање тачке од праве
- преведе општи облик једначине кружнице у канонски
- одреди положај кружнице у Декартовом координатном систему и полупречник кружнице
- испита међусобни положај праве и кружнице
- одреди тангенту кружнице из задатих услова
- одреди међусобни положај две кружнице
- дефинише појам елипсе и наведе канонски облик једначине елипсе
- препозна остале криве другог реда (хиперболу и параболу)

- Системи линеарних једначина. Гаусов алгоритам
- Декартов координатни систем у равни. Координате тачке, растојање између две тачке, подела дужи у датом размери
- Једначина праве у Декартовом правоуглом координатном систему. Канонски облик
- Општи и експлицитни облик једначине праве
- Сегментни облик једначине праве
- Две праве. Паралелност и нормалност
- Угаони коефицијент. Угао између две праве
- Разни облици једначине праве
- Нормални облик једначине праве и растојање тачке од праве
- Једначина кружнице
- Узајамни положај праве и кружнице
- Узајамни положај две кружнице
- Особине елипсе (ексцентрицитет и директрисе)
- Хипербола и парабола (као криве другог реда)

- **Комбинаторика:** при решавању задатака пребројавања разматрати варијације, пермутације и комбинације комбинаторним проблемима у којима нема понављања. Задатке повезивати са свакодневним животом.
- **Низови:** збир првих n природних бројева и Бернулијеву неједнакост доказати математичком индукцијом. Обрадити појам реалног низа при чему посебну пажњу треба усмерити на аритметички и геометријски низ. Низове задавати формулом, навођењем чланова и рекурентно. Примере низова узимати из разних области математике, (нпр. из геометрије) као и из свакодневног живота (нпр. неки изабрани проблем сложеног интересног рачуна, као увод у следећу наставну тему).
- **Аналитичка геометрија у равни:** истаћи да је аналитичка геометрија на одређени начин спој алгебре и геометрије и повезати примену аналитичког апарата са решавањем одређених задатака из геометрије. Указати на везе између различитих облика једначине праве. Једначину кружнице обрадити у општем и канонском облику.
- **Функције:** област обухвата општи појам извода као граничне вредности (брзина покретног тела, коефицијент правца тангенте) и практично рачунање уз коришћење формула. Појам прираштаја представити и графички. Потребно је јасно истаћи да је код

ФУНКЦИЈЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Проширивање знања о особинама функцијама • Разумевање појмова инверзна и сложена функција • Упознавање са појмом гранична вредност функције • Разумевање појма извода функције • Оспособљавање за примену извода на испитивање својстава функције • Примена знања о функцијама на решавање проблема из области економских функција 	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише функцију и врсте функција ($I-I$, HA и бијекција) • користи експлицитни и имплицитни облик функције • објасни монотоност функције, ограниченост, парност, периодичност и нулу функције и уме сваку да одреди (ако је дата функција има) • одреди инверзну функцију дате, једноставне функције • одреди сложену функцију од две задате функције • нацрта и анализира елементарне функције • одреди граничну вредност функције • наброји важне лимесе • одреди асимптоте дате функције • објасни проблем тангенте у датом тачки и проблем брзине • дефинише појам извода • примењује правила диференцирања • одреди извод сложене и извод инверзне функције • примени таблицу елементарних извода • одреди екстремне вредности применом извода • испита монотоност функције применом извода • испита и нацрта графике једноставних функција • чита и анализира, односно нацрта дијаграм из подручја рада • примени извод функције и примитивну функцију код економских функција 	<ul style="list-style-type: none"> • Функције. Основне особине реалних функција реалне променљиве • Сложена функција • Инверзна функција • Преглед елементарних функција (линеарна, степена, експоненцијална, логаритамска, тригонометријска) • Гранична вредност функције. Особине • Број e. Важни лимеси • Непрекидност функције • Асимптоте функција. • Проблем тангенте и брзине • Дефиниција извода функције • Правила диференцирања (извод збира, производа и количника функција) • Извод сложене функције • Таблица извода неких елементарних функција • Испитивање екстремних вредности и монотоности функција помоћу извода • Испитивање и цртање графика функција • Примитивна функција и појам интеграла • Економске функције (тражња, понуда, приходи, трошкови) 	<p>диференцирања дата функција и треба наћи њен извод, а у случају интеграције дат је извод и треба наћи функцију.</p> <p style="text-align: center;">Оцењивање</p> <p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. усмену проверу знања; 2. писмену проверу знања; 3. тестове знања; 4. активност на часу. <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> • Комбинаторика 12 часова; • Низови 10 часова; • Аналитичка геометрија у равни: 26 часова; • Функције 45 часова. <p style="background-color: yellow;">За реализацију 4 писмена задатка са исправкама планирано је 12 часова.</p>
-----------------	---	--	--	--

МАТЕМАТИКА

Годишњи фонд часова:
Разред:

93
четврти

ТЕМА	ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да :	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
ЕЛЕМЕНТИ ПРИВРЕДНЕ МАТЕМАТИКЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање основних знања и примена простог каматног рачуна • Стицање основних знања из сложеног каматног рачуна • Примена сложеног каматног рачуна у рачуну улога • Примена сложеног каматног рачуна у рачуну ренте 	<ul style="list-style-type: none"> • примени основну пропорцију простог каматног рачуна за време дато у годинама, месецима, данима • израчуна интерес на основу каматног броја и каматног кључа • израчуна камату на више сума • примени каматни рачун више сто и ниже сто • примени термински рачун, есконтовање меница, рачун штедног улога • израчуна месечну отплату код потрошачких кредита • примени верижни рачун у проблемима продаје и куповине валута • препозна разлику између простог и сложеног каматног рачуна • објасни појам декурзивног обрачунавања интереса • израчуна увећану вредност главнице • израчуна време и каматну стопу • израчуна почетну вредност главнице • израчуна сложену камату • објасни појам конформне каматне стопе 	<ul style="list-style-type: none"> • Главница, проста камата, каматна стопа и време • Каматни рачун од сто • Каматни број и каматни кључ • Средњи рок и рок салда дуговања • Есконтовање меница • Штедни улог • Потрошачки кредити • Валуте и девизе • Сложена камата • Увећана вредност главнице • Декурзивни каматни чинилац • Време и каматна стопа • Почетна вредност главнице • Конформна каматна стопа • Улагање почетком периода • Улагање крајем периода • Број улагања • Каматна стопа • Садашња вредност више појединачних сума • Број исплата 	<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (93 часа). <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Настава се реализује у учионици или кабинету за математику. <p>Препоруке за реализацију теме</p> <ul style="list-style-type: none"> • образложити циљ предмета, начин и критеријум оцењивања; • неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика; • подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање; • примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика;

		<ul style="list-style-type: none"> • одреди увећану вредност више периодичних улога при улагању почетком и крајем периода • израчуна број улагања • израчуна каматну стопу • објасни појам садашње (почетне) вредности више периодичних сума које се исплаћују почетком или крајем периода • израчуна збир дисконтованих вредности • одреди вредност исплате крајем и почетком периода • израчуна број исплата • израчуна вредност каматне стопе 	<ul style="list-style-type: none"> • Каматна стопа • Комбиновани примери 	<ul style="list-style-type: none"> • инсистирати на прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду; • упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија. • Елементи привредне математике: нагласити разлику између рачуна улога и рачуна ренте. Елементе кредита подробно обрадити кроз израду примера амортизационих планова са малим бројем периода. Нагласити разлику између кредита са релативном и конформном каматном стопом. Користити рачунаре и софтвер у настави. Наводити разноврсне примере из праксе. • Зајам: предлози за израду семинарских радова на теме: <ul style="list-style-type: none"> - прикупљање понуда кредитирања у различитим банкама и анализа повољности понуда уз употребу софтвера - израда амортизационог плана зајма на рачунару за случајеве да су познати различити елементи зајма - израда плана амортизације зајма после конверзије уз промену различитих услова кредитирања.
--	--	--	--	--

ЗАЈАМ	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање основних знања о елементима зајма • Овладавање поступком амортизације поступком зајма • Стицање основних знања о конверзији зајма 	<ul style="list-style-type: none"> • разликује врсте зајмова • објасни смисао амортизације зајма • објасни појам ануитета, отплате, интереса, отплаћеног дела дуга и остатка дуга • повезује елементе зајма и да их израчуна • израчуна ануитет • израчуна каматну стопу • израчуна број периода отплаћивања • израчуна износ дуга на почетку обрачунског периода • израчуна интерес и отплату за било који период амортизације зајма • сачини амортизациони план • изврши контролу ваљаности амортизационог плана • сачини план амортизације зајма подељеног на обвезнице • објасни појам конверзије зајма • препозна промену услова отплаћивања зајма • одреди нови ануитет након промене времена амортизације или промене каматне стопе 	<ul style="list-style-type: none"> • Зајам и ануитет • Појам амортизације зајма • Отплата • Интерес • Зајам подељен на обвезнице • Каматна стопа • Број периода отплаћивања • Дуг на почетку периода • Однос између ануитета отплате и остатка дуга • Амортизација зајма • Промена времена амортизације • Промена каматне стопе 	<ul style="list-style-type: none"> • Примери практичне примене привредне и финансијске математике: користити софтверске пакете у бироу за учење. <p>Оцењивање</p> <p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. усмену проверу знања; 2. писмену провера знања; 3. тестове знања; 4. активност на часу. <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> • Елементи привредне математике 40 часова; • Зајам 26 часова; • Примери практичне примене привредне и финансијске математике 15 часова. <p>За реализацију 4 писмена задатка са исправкама планирано је 12 часова.</p>
ПРИМЕРИ ПРАКТИЧНЕ ПРИМЕНЕ ПРИВРЕДНЕ И ФИНАНСИЈСКЕ МАТЕМАТИКЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Примена елемената привредне и финансијске математике у практичним задацима из области пословне администрације 	<ul style="list-style-type: none"> • обрачуна плате за све раднике у предузећу на основу познатих података • обрачуна порезе и доприносе • припреми потребну пратећу документацију • обрачуна штедне улоге и изради табелу • књижи све уплате и исплате и обрачунавати салдо камате • направи комплетан план амортизације зајма • направи план амортизације зајма подељеног на обвезнице 	<ul style="list-style-type: none"> • Обрачун плата • Обрачун пореза и доприноса • Рачун штедног улога • Амортизација зајма 	

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Статистика
- Рачунарство и информатика
- Пословна информатика
- Принципи економије

РАЧУНАРСТВО И ИНФОРМАТИКА

Циљеви предмета: Стицање знања, вештина и формирање вредносних ставова информатичке писмености неопходних за живот и рад у савременом друштву.

Разред први

Назив и трајање модула предмета

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)
	В
Основе рачунарске технике	16
Обрада текста	16
Табеларни прорачуни	16
Слајд - презентације	12
Интернет и електронска комуникација	14
УКУПНО:	74

Назив модула: Основе рачунарске технике

Трајање модула: 16 часова

ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
Оспособљавање ученика за коришћење основних могућности рачунарског система	<ol style="list-style-type: none"> 1. класификује фазе историјског развоја рачунара 2. наведе примере употребе РС у свакодневном животу 3. дефинише појмове хардвера и софтвера 4. објасни Фон Нојманов модел рачунара 5. разликује јединице за меру количине података 6. разликује основне компоненте рачунара 7. разликује факторе који утичу на перформансе рачунара 8. разликује врсте софтвера 9. дефинише оперативни систем (ОС) и наводи његове главне функције 10. подешава радно окружење ОС 11. хијерархијски организује фасцикле и управља фасциклама и датотекама 12. разликује типове датотека 13. користи текст едитор оперативног система 	<ul style="list-style-type: none"> • историјски развој технологија за складиштење, обраду и пренос података • примена РС у разним областима људске делатности • блок-схема Фон Нојмановог модела рачунарског система • јединице за мерење количине податка (бит, бајт, редови величине) • основне компоненте рачунара и њихов утицај на перформансе рачунара • врсте и подела софтвера, главне функције ОС-а • подешавање радног окружења (позадина радне површине, сат, календар, језик тастатуре, резолуција монитора...) 	<p>На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Ставовe предвиђене модулом изграђивати и вредновати код ученика током свих облика наставе.</p> <p>Облици наставе Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <p>1. лабораторијске вежбе</p> <p>Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Лабораторијских вежби <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • рачунарски кабинет <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу.

	<p>14. црта помоћу програма за цртање у оквиру ОС</p> <p>15. инсталира нови софтвер</p> <p>16. компресује и декомпресује датотеке и фасцикле</p> <p>17. обезбеђује заштиту рачунара од штетног софтвера</p> <p>18. инсталира периферне уређаје</p> <p>19. наводи примере и предности умрежавања рачунара</p> <p>20. манипулише дељивим ресурсима у локалној мрежи</p> <p>21. управља штампањем докумената</p> <p>22. примењује здравствене и сигурносне мере заштите при коришћењу рачунара</p> <p>23. објасни утицај коришћења рачунара на животну средину</p> <p>24. примењује и поштује законска решења у вези са ауторским правима и заштитом података</p>	<ul style="list-style-type: none"> • концепти организације датотека и фасцикли • типови датотека • текст едитор цртање који постоји у саставу ОС-а • програм за цртање који постоји у саставу ОС-а • инсталација корисничког софтвера • програми за архивирање података • програми за заштиту рачунара од штетног софтвера • инсталација периферних уређаја • дељење ресурса у оквиру локалне мреже • подешавање параметара штампе • фактори који штетно утичу на здравље корисника рачунара, животну средину и мере за њихову минимизацију • врсте лиценци, ауторска права и заштита података 	<ul style="list-style-type: none"> • При реализацији модула инсистирати на вештинама. • Принцип рада рачунарског система објаснити правећи паралелу са системима који су ученицима већ познати из ранијег искуства. • Основне компоненте рачунара: објаснити ученицима начин повезивања рачунара, улазно – излазне портове и уређаје спољашње меморије, а централну јединицу само на нивоу основне блок – шеме (матична плоча, напајање, РАМ, процесор, графичка, звучна и мрежна карта). • Објаснити значај и направити хијерархију утицаја појединих компоненти РС на перформансе рачунара. • Поделу софтвера урадити на нивоу: ОС, апликативни софтвер и драјвери и објаснити њихову намену. • При подешавању радног окружења посебну пажњу обратити на регионална подешавања • При реализацији хијерархијске организације фасцикли објаснити ученицима њен значај. • Инсталацију софтвера реализовати на програмима за заштиту рачунара и архивирање података. • Инсталацију периферних уређаја урадити на примеру штампача. • Објаснити ученицима значај правилног држања тела, осветљења, дужине рада без паузе... • Инсистирати на поштовању и доследном спровођењу ауторских права и софтверских лиценци. <p>Оцењивање</p> <p>Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Праћење остварености исхода 2. Тестове знања 3. Тестове практичних вештина
--	--	--	---

Назив модула: **Обрада текста**

Трајање модула: **16 часова**

ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
Оспособљавање ученика за рад са програмима за обраду текста	<ol style="list-style-type: none">1. подешава радно окружење програма за обраду текста2. управља текстуалним документима и чува их у различитим верзијама3. креира и уређује текстуалне документе4. креира и уређује табеле5. уметне објекте у текст и модификује их6. направи циркуларна писма7. подешава параметре изгледа странице текстуалног документа8. проналази и исправља правописне и словне грешке помоћу алата уграђених у програм за обраду текста.9. прегледа и штампа текстуални документ.	<ul style="list-style-type: none">• подешавање радног окружења (палете алатки, пречице, лењир, поглед, зум...)• рад са документима (отварање, снимање у различитим форматима и верзијама програма)• уношење текста (унос текста, симбола и специјалних карактера)• форматирање текста (слова, обликовање, индексирање, експонирање, боја, промена величине слова)• форматирање пасуса• стилови• креирање и форматирање табеле• уношење података и модификовање табеле• рад са објектима (уметање, копирање, премештање, промена величине...)• израда циркуларног писма, избор листе прималаца, уметање података, снимање и штампање• подешавање параметара изгледа странице документа (оријентација папира, величина, маргине, прелом, уређивање заглавља и подножја, аутоматско нумерисање страна)• исправљање правописних грешака, контролор правописа• прегледање документа пре штампања, штампање целог документа, појединачних страница и одређивање броја копија	<p>На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Ставовe предвиђене модулом изграђивати и вредновати код ученика током свих облика наставе.</p> <p>Облици наставе Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none">• лабораторијске вежбе <p>Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none">• Лабораторијских вежби <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none">• рачунарски кабинет <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none">• Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима (форме, текстови, обрасци, извештаји и сл. са каквима ће ученик радити при обављању стручних послова)• При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре.• Инсистирати на правилном форматирању параграфа (максимално користити могућности које пружа програм, избегавати поновљену употребу тастера „ентер“ и „размак“)• При обради табела као пример урадити табелу која ће се касније користити при изради циркуларног писма. <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none">1. праћење остварености исхода2. тестове практичних вештина

Назив модула:

Табеларни прорачуни

Трајање модула:

16 часова

ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
<p>Оспособљавање ученика за рад са програмом за табеларне прорачуне</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. подешава радно окружење програма за табеларне прорачуне 2. управља табеларним документима и чува их у различитим верзијама 3. уноси податке различитих типова – појединачно и аутоматски 4. измени садржаје ћелија 5. сортира и поставља филтере 6. манипулише врстама и колонама 7. организује радне листове 8. уноси формуле у ћелије 9. форматира ћелије 10. бира, обликује и модификује графиконе 11. подешава изглед странице за штампање табеларног документа 12. исправља грешке у формулама и тексту 13. прегледа и штампа табеларни документ. 	<ul style="list-style-type: none"> • подешавање радног окружења (палете алатки, пречице, лењир, поглед, зум...) • рад са документима (отварање, снимање у различитим форматима и верзијама програма) • уношење података (појединачни садржаји ћелија и аутоматске погуне) • мењање типа и садржаја ћелије • сортирање и филтрирање • подешавање димензија, преметање, фиксирање и сакривање редова и колона • додавање, брисање, премештање и преименовање радних листова • уношење формула са основним аритметичким операцијама, користећи референце на ћелије • функције за: сумирање, средњу вредност, минимум, максимум, пребројавање, заокруживање • логичке функције • копирање формула, релативно и апсолутно референцирање ћелија • форматирање ћелија (број децималних места, датум, валута, проценат, поравнање, прелом, оријентација, спајање ћелија, фонт, боја садржаја и позадине, стил и боја рама ћелије) • намена различитих типова графикона, приказивање података из табеле помоћу графикона • подешавање изгледа странице документа за штампање (оријентација папира, величина, маргине, прелом, уређивање заглавља и подножја, аутоматско нумерисање страна) • исправљање грешака у формулама и тексту • прегледање документа пре штампања, аутоматско штампање насловног реда, штампање опсега ћелија, целог радног листа, целог документа, графикона и одређивање броја копија. 	<p>На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Ставовe предвиђене модулом изграђивати и вредновати код ученика током свих облика наставе.</p> <p><u>Облици наставе</u> Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • лабораторијске вежбе <p><u>Подела одељења на групе</u> Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Лабораторијских вежби <p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • рачунарски кабинет <p><u>Препоруке за реализацију наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима. • При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре. • Логичке функције: избор функција прилагодити нивоу знања ученика и потребама образовног профила. • Форматирање ћелија обрађивати током два часа • При обради графикона, показати различите врсте графикона (хистограме, линијске, и „пите“; објаснити њихову намену; показати подешавање појединих елемената графикона). <p><u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. праћење остварености исхода 2. тестове практичних вештина

Назив модула: **Слајд – презентације**

Трајање модула: **12 часова**

ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
Оспособљавање ученика за израду слајд – презентација и њихово презентовање	<ol style="list-style-type: none">1. подешава радно окружење програма за израду слајд – презентације2. управља слајд – презентацијама и чува их у различитим форматима и верзијама3. додаје и премешта слајдове4. припреми презентацију у складу са правилима и смерницама за израду презентације5. користи различите организације слајда6. уноси и форматира текст на слајду7. додаје објекте на слајд8. уноси белешке уз слајд9. подешава позадину слајда10. користи и модификује готове дизајн – теме11. додаје и подешава анимационе ефекте објектима12. бира и подешава прелазе између слајдова13. израђује интерактивне слајд презентације14. разликује врсте погледа на презентацију15. припрема за штампу и штампа презентацију16. подешава презентацију за јавно приказивање;17. припрема презентације за приказивање са другог рачунара18. излаже слајд-презентацију	<ul style="list-style-type: none">• подешавање радног окружења (палете алатки, пречице, лењир, поглед, зум...)• рад са документима (отварање, снимање у различитим форматима и верзијама програма)• додавање и манипулација слајдовима• основна правила и смернице за израду презентације (количина текста и објеката по слајду, величина и врста слова, дизајн...)• организација слајда: слајдови са текстом, табелама, дијаграмима и графиконима• форматирање текста• додавање објеката на слајд (звук, филм....)• позадина слајда (боје, преливи, шрафуре, текстуре и слике)• дизајн – теме• анимациони ефекти (врсте, подешавање параметара, анимационе шеме)• прелаз између слајдова• интерактивна презентација (хиперлинкови и акциона дугмад)• врсте погледа на презентацију• штампање презентације• подешавање презентације за јавно приказивање (ручно, аутоматски, у петљи...)• наступ презентера (положај презентера, вербална и невербална комуникација, савладавање треме...).	<p>На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Ставовe предвиђене модулом изграђивати и вредновати код ученика током свих облика наставе.</p> <p>Облици наставе Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none">• лабораторијске вежбе <p>Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none">• Лабораторијских вежби <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none">• рачунарски кабинет <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none">• Практичну реализацију модула извести у неком од програма за израду слајд презентације.• Конкретне примере за вежбање прилагодити образовном профилу кроз корелацију са стручним предметима.• Кроз цео модул ученик треба да ради на једној презентацији чија је тематика везана за конкретан образовни профил и да на њој примени сва усвојена знања и вештине.• При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре.• Извођење наставе започети објашњењима наставника а затим усмерити ученике да самостално вежбају.• Инсистирати на значају слајд презентација и важности квалитетног презентовања.• Подстицати код ученика креативност.• Последња два часа ученици презентују своје радове и дискутују о њима. <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none">1. праћење остварености исхода2. тестове практичних вештина

Назив модула: **Интернет и електронска комуникација**

Трајање модула: **14 часова**

ЦИЉЕВИ МОДУЛА	ИСХОДИ МОДУЛА По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ МОДУЛА	ПРЕПОРУЧЕНЕ АКТИВНОСТИ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА МОДУЛА
<p>Оспособљавање ученика за коришћење Интернета и електронску комуникацију</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. објасни појам и структуру Интернета 2. разликује начине повезивања рачунара са Интернетом 3. разликује Интернет – сервисе 4. објасни појмове хипертекста и WWW 5. користи садржаје са веба (WWW – сервиса) 6. проналази садржаје на вебу помоћу претраживача 7. процењује садржаје са веба на критички начин 8. преузима садржаје са веба 9. комуницира путем електронске поште 10. разликује предности и недостатке електронске комуникације 11. користи разноврсне Интернет – сервисе 12. попуњава и шаље веб – базиране обрасце 13. објашњава појам електронског пословања 14. примени сервис „у облаку“ 15. објашњава могуће злоупотребе Интернета 16. примењује безбедносне мере приликом коришћења Интернета 17. примењује правила лепог понашања на мрежи 18. поштује ауторска права за садржаје преузете са мреже 	<ul style="list-style-type: none"> • историјски развој Интернета и структура • адресе и протоколи • начини повезивања рачунара са Интернетом (предности и недостаци сваког од њих) • сервисе Интернета (WWW, електронска пошта, FTP...) • WWW, веб – прегледач (врсте, отварање и подешавање) • коришћење претраживача (основно и напредно) • поузданост извора информација. • медијска писменост. • преузимање садржаја са веба (снимањем веб странице, копирањем садржаја са веб странице, преузимањем датотеке) • програми за електронску пошту („веб – мејл“ и програми за преузимање поште на локални рачунар) • радно окружење програма за електронску пошту • постављање адресе примаоца („за“, „копија“, „невидљива копија“) • пријем и слање електронске поште, без и са прилогом • напредне могућности програма за преузимање ел. поште (уређивање адресара, уређивање фасцикли, аутоматско сортирање поште...) • веб – обрасци разноврсне намене • електронско пословање у трговини и јавној управи • предности и недостаци електронске комуникације • социјалне мреже, форуми, системи за брзе поруке, системи за електронско учење... • рачунарски сервиси „у облаку“, рад са текстом, табелама и датотекама. • безбедност деце на Интернету • безбедносни ризици коришћења електронске комуникације • правила лепог понашања у електронској 	<p>На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Ставовe предвиђене модулом изграђивати и вредновати код ученика током свих облика наставе.</p> <p>Облици наставе Модул се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • лабораторијске вежбе <p>Подела одељења на групе Одељење се дели на 2 групе приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • лабораторијских вежби <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • рачунарски кабинет <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • При реализацији овог модула инсистирати на правопису и употреби одговарајућег језика тастатуре. • Током реализације свих садржаја модула инсистирати на могућностима злоупотребе Интернета а поготово на безбедности корисника, поузданости информација и спречавању злоупотребе деце. • При претраживању Интернета ученике усмерити ка тражењу образовних веб сајтова и коришћењу система за електронско учење. • При обради електронског пословања демонстрирати различите врсте веб образаца који се користе за поручивање и плаћање робе путем Интернета, поручивање докумената... • Показати рад са текстом, рад са табелама и складиштење података у неком од сервиса „у облаку“ (<i>cloud computing</i>), доступних путем веба. • Преузимање садржаја са веба вежбати на примерима преузимања текста, слика, клипова и датотека. • Код преузимања садржаја са веба водити рачуна о веродостојности извора информација и развијати код ученика критичко мишљење и медијску писменост у избору и тумачењу садржаја. • При електронској комуникацији поштовати правила лепог

		комуникацији	<p>понашања (<i>netiquette</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> • При реализацији садржаја везаних за електронску пошту објаснити ученицима „пут“ електронског писма. • Доследно спроводити поштовање ауторских права и софтверских лиценци. <p><u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. праћење остварености исхода 2. тестове практичних вештина
--	--	--------------	---

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Сви предмети

Назив предмета: **ИСТОРИЈА**

Годишњи фонд часова: **74**

Разред: **први**

1. Стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести;
2. Разумевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности;
3. Развијање индивидуалног и националног идентитета;
4. Стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевање савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру);
5. Унапређивање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вештина, критичког и креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога);
6. Оспособљавање за ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија;
7. Развијање свести о потреби сталног усавршавања и свести о важности неговања културно-историјске баштине.

Циљеви предмета:

ТЕМА	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Увод	<ul style="list-style-type: none"> • Унапређивање знања о основним методама рада историјске науке. • Унапређивање знања о основним елементима хронологије и њене употребе у историјском контексту. • Познавање периодизације историје. • Познавање обележја праисторије и њених најважнијих локалитета у Европи и Србији. 	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам историје; • разликује историју као науку и као наставни предмет; • именује и разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру); • лоцира одређени хронолошки податак у одговарајући миленијум, век и деценију; • препозна различите начине рачунања времена у прошлости и садашњости; • наведе основне историјске периоде у развоју човечанства и одреди граничне датуме који их деле; • дефинише појам историјских извора и познаје њихову основну поделу; • објасни значај историјских извора у изучавању и разумевању прошлости; • разликује историјске изворе од историјске литературе; 	<ul style="list-style-type: none"> • Историја као наука и као наставни предмет. Помоћне историјске науке. • Хронологија и историјски извори. • Главне одлике праисторије и њени остаци у Европи и Србији. 	<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <p>Облици наставе: Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава <p>Место реализације наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици или одговарајућем кабинету. <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода; • тестове знања. <p>Оквирни број часова по темама:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Увод – 5 часова; • Цивилизације старог века – 12 часова; • Европа и Средоземље у средњем веку – 15 часова;

ФИНАНСИЈСКИ АДМИНИСТРАТОР

		<ul style="list-style-type: none"> • именује институције и установе које изучавају и чувају историјске изворе и литературу (архив, музеј, библиотека); • опише начин живота у праисторији; • идентификује главне проналаске и њихове последице на начин живота људи у праисторији; • наведе и лоцира најважније праисторијске локалитете у Европи и Србији (Ласко, Алтамира, Винча, Лепенски Вир...). 		<ul style="list-style-type: none"> • Срби и њихово окружење у средњем веку – 18 часова; • Европа и свет од краја XV до краја XVIII века – 13 часова; • Српски народ под страном влашћу од краја XV до краја XVIII века – 11 часова. <p><u>Препоруке за реализацију наставе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • структура програма конципирана је с циљем да помогне наставнику у планирању непосредног рада са ученицима, олакшавајући му одређивање обима и дубине обраде појединих наставних садржаја,
--	--	---	--	---

<p style="text-align: center;">Цивилизације старог века</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са глобалним прегледом цивилизација старог века. • Разумевање основних одлика цивилизација старог века. • Унапређивање знања о друштвеним структурама и државним институцијама у цивилизацијама старог века. • Разумевање одлика религија и верских схватања у старом веку. • Проширивање знања о култури цивилизација старог века и њеним главним тековинама. 	<ul style="list-style-type: none"> • утврди основне претпоставке за настанак цивилизација старог века; • именује најважније цивилизације епохе старог века; • наведе и лоцира најважније цивилизације из најранијег периода историје човечанства (Месопотамија, Египат, Јудеја, Феникија, Крит, Индија, Кина); • одреди основне одлике и најважније тековине цивилизација Далеког истока (Индија, Кина); • опише друштвене структуре у најважнијим државама старог века; • објасни државно уређење цивилизација Старог истока античке Грчке и Рима; • наведе религијске системе и њихове главне одлике у најважнијим државама старог века; • наведе врсте писама цивилизација старог века и препозна њихове особености; • идентификује основне одлике привреда најзначајнијих држава старог века; 	<ul style="list-style-type: none"> • Глобални преглед цивилизација старог века. • Политичко-историјски оквир, државни и друштвени поредак (Стари исток – најзначајније државе Месопотамије, Египат, Персија; античка Грчка – критско-микенски период, Дорска сеоба, Хомерско доба, колонизација, настанак полиса, државни и друштвени поредак Спарте и Атине, грчко-персијски ратови и атинска хегемонија, Пелопонески рат и његове последице; хеленизам – успон Македоније, царство Александра Великог и хеленистичке монархије; антички Рим – оснивање Рима и доба краљева, државни и друштвени поредак у републици, освајање Италије и Средоземља, грађански ратови и криза републике, главне одлике принципата и домината, Велика сеоба народа и њен утицај на пропаст Римског царства, настанак варварских држава). • Религија и култура (основне одлике религије Старог истока, античке Грчке, епохе хеленизма и античког Рима, хришћанство; писменост, књижевност, уметност, наука). • Привреда и свакодневни живот (основне одлике привреда Старог истока, античке Грчке, епохе хеленизма и античког Рима; појава новца; свакодневни живот – обичаји, занимања, култура исхране и становања). • Историјско наслеђе – повезивање прошлости и садашњости (тековине цивилизација старог века – архитектура, календар, иригациони систем, наука, медицина, саобраћајна средства, закони, римско 	<p><u>Препоруке за реализацију наставе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • за сваку тематску целину дати су циљеви, исходи и садржаји, а исходи треба да послуже да наставни процес буде тако обликован да се наведени циљеви остваре, • садржаје треба прилагођавати ученицима, како би најлакше и најбрже достигли наведене исходе, • наставник има слободу да сам одреди распоред и динамику активности за сваку тему, уважавајући циљеве предмета, • програм се може допунити садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о историјској и културној баштини у њиховом крају (археолошка налазишта, музејске збирке), • у школама на наставном језику неке од националних мањина могу се обрадити и проширени наставни садржаји из прошлости тог народа, • важно је искористити велике могућности које историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања, • наставни садржаји треба да буду представљени као „прича” богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и
--	---	--	--	--

ФИНАНСИЈСКИ АДМИНИСТРАТОР

	<ul style="list-style-type: none"> • Уочавање основних одлика привреде и свакодневног живота у цивилизацијама старог века. • Уочавање утицаја историјског наслеђа цивилизација старог века на савремени свет. 	<ul style="list-style-type: none"> • опише начин живота припадника различитих друштвених слојева у државама старог века; • именује најзначајнија привредна, научна и културна достигнућа цивилизација старог века; • наведе главне тековине цивилизација старог века у савременом добу и препозна њихов значај; • уочи, наведе и упореди сличности и разлике између појава и процеса из историје старог века са појавама и процесима у савременом друштву. 	<p>право, филозофија, позориште, демократија, беседништво, олимпијске игре, спортови, терме, водовод, канализација, путеви, римски бројеви, арена...; јудаизам, хришћанство, римско наслеђе на територији Србије).</p>	<p>динамично,</p> <ul style="list-style-type: none"> • посебно место у настави <i>историје</i> имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација, • добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја,
--	---	--	--	---

<p>Европа и Средоземље у средњем веку</p>	<ul style="list-style-type: none"> Разумевање основних одлика епохе средњег века. Унапређивање знања о друштвеним структурама и државним институцијама у средњем веку. Разумевање одлика религије и верских схватања у средњем веку. Проширивање знања о средњовековној култури и њеним главним тековинама. 	<ul style="list-style-type: none"> истакне одлике периода средњег века и уочи основне разлике у односу на античку епоху; лоцира одређени историјски догађај или појаву на временској ленти средњег века; објасни формирање феудалне друштвене структуре и вазалне односе; опише, на примеру Византије, Франачке, Француске, Енглеске и Немачке, друштвену структуру и државно уређење у средњем веку; наведе и образложи организациону структуру православне и католичке цркве; сагледа значај Великог раскола и његове последице; опише настанак и ширење ислама; разуме узроке и последице крсташких ратова; 	<ul style="list-style-type: none"> Основне одлике средњег века (хронолошки и просторни оквири, светске цивилизације у периоду средњег века). Политичко-историјски оквир, државни и друштвени поредак (Франачка држава, значај Карла Великог; Византијско царство – грчко и римско наслеђе, Константин Велики, оснивање Цариграда, Јустинијан I и покушаји обнове Римског царства, успон царства и утицај на суседне народе – Бугаре, Србе, Русе; исламски свет у средњем веку – Мухамед и појава ислама, арапска освајања, особеност државног и друштвеног уређења; настанак феудалног друштва – формирање феудалне друштвене структуре, вазални односи, развој и структура феудалних држава – примери Француске, Енглеске и Немачке; Велика повеља слобода; крсташки ратови – најзначајнији походи и најпознатији учесници; развој средњовековних градова). Религија и култура (хришћанска црква – црквена организација, монаштво, манастири као средишта средњовековне културе и писмености, процеси покрштавања, Велики раскол и његове последице; појава јеретичких учења, културне области, школе и универзитети, проналасци, опште одлике уметности и књижевности, арапско-исламска култура и њен утицај на културу народа Европе). 	<p>Препоруке за реализацију наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> у зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем, настава би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе не само о томе шта се десило, већ и зашто се то десило и какве су последице из тога проистекле, у настави треба што више користити различите облике организоване активности ученика (индивидуални рад, рад у пару, рад у групи, радионице или домаћи задатак), да би схватио догађаје из прошлости, ученик треба да их „оживи у свом уму”, у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални материјали, музејски експонати, илустрације), обилажење културно-историјских споменика и посете установама културе, <p>коришћење историјских карата изузетно је важно јер омогућавају ученицима да на очигледан и сликовит начин доживе простор на коме се неки од догађаја одвијао,</p>
---	---	--	--	---

ФИНАНСИЈСКИ АДМИНИСТРАТОР

	<ul style="list-style-type: none"> • Уочавање основних одлика привреде и свакодневног живота у средњем веку. • Уочавање утицаја историјског наслеђа средњег века на савремени свет. 	<ul style="list-style-type: none"> • уочи значај религије у средњем веку и њен утицај на културно стваралаштво; • наведе и опише највећа културна и техничка достигнућа у средњем веку; • идентификује основне одлике привреде у средњем веку; • истакне одлике свакодневног живота друштвених слојева у средњем веку; • наведе главне тековине епохе средњег века у савременом добу; • препозна значај тековина епохе средњег века за савремени свет. 	<ul style="list-style-type: none"> • Привреда и свакодневни живот (основне одлике привреде у средњем веку; развој банкарства; свакодневни живот – владар, двор и дворски живот, живот на селу и у граду, положај жене у средњем веку, обичаји, занимања, култура исхране и становања). • Историјско наслеђе – повезивање прошлости и садашњости (тековине средњег века – легенде и митови, хералдика, институције). 	<p>помажући им да кроз време прате промене на одређеном простору,</p> <ul style="list-style-type: none"> • треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика, • у раду са ученицима неопходно је имати у виду интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека кроз простор и време,
--	---	--	---	---

<p>Срби и њихово окружење у средњем веку</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Проширивање знања о историји српских држава у средњем веку. • Унапређивање знања о друштвеним структурама и државним институцијама у српским земљама у средњем веку. • Стицање знања о личностима које су обележиле средњи век у националној историји. • Разумевање одлика религије и верских схватања код Срба у средњем веку. • 	<ul style="list-style-type: none"> • лоцира одређени догађај или појаву из српске средњовековне историје на временској ленти; • опише друштвену структуру и државно уређење српских земаља у средњем веку; • наведе одлике српске државности у средњем веку; • уочи и објасни на историјској карти промене граница српских држава у средњем веку; • уочи значај религије код Срба у средњем веку и њен утицај на културно стваралаштво; • именује најважније личности које су заслужне за развој српске културе у средњем веку; • наведе и опише највећа културна достигнућа код Срба у средњем веку; • идентификује основне одлике привреде у српским земљама у средњем веку; • истакне одлике свакодневног живота друштвених слојева у српским земљама у средњем веку; 	<ul style="list-style-type: none"> • Политичко-историјски оквир, државни и друштвени поредак (узроци и правци сеобе Словена, Јужни Словени према староседеоцима и суседима на Балканском полуострву, насељавање Бугара и Мађара и настанак њихових држава; Срби од VII до XII века – досељавање Срба и Хрвата, српске земље, Србија између Византије и Бугарске, успон Дукље; Србија у XII и почетком XIII века – Рашка између Византије и Угарске, Стефан Немања, Стефан Првовенчани, аутокефалност српске цркве – свети Сава; успон српске државе у XIII и почетком XIV века и Византија Палеолога – Урош I, Милутин, Стефан Дечански и битка код Велбужда; освајања Стефана Душана, успостављање патријаршије и проглашење царства, уређење државе, друштвени слојеви и односи, слабљење царства у време цара Уроша; постанак и развој средњовековне босанске државе; Турци Османлије и њихова освајања на Балкану, битка на Марици; Моравска Србија и њена улога у борби против Османлија – кнез Лазар, бој на Косову; држава српских деспота и околне земље – Стефан Лазаревић и Ђурађ Бранковић, пад Цариграда и пропаст Византије, пад Смедерева, сеобе Срба у Угарску, слабљење и пад Босне, Зета за време Балшића и Црнојевића). • Религија и култура (покрштавање Срба и других Јужних Словена, мисија Тирила и Методија и њихових ученика, језик и писмо, Мирослављево јеванђеље, књижевност – свети Сава, Теодосије, 	<p>Препоруке за реализацију наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • пожељно је избегавати фрагментарно и изоловано учење историјских чињеница јер оно има најкраће трајање у памћењу и најслабији трансфер у стицању других знања и вештина, • у настави треба, кад год је то могуће, примењивати дидактички концепт мултиперспективности, • одређене теме, по могућности, треба реализовати са одговарајућим садржајима из сродних предмета.
--	---	---	--	---

ФИНАНСИЈСКИ АДМИНИСТРАТОР

	<ul style="list-style-type: none"> • Унапређивање знања о културном наслеђу Срба у средњем веку. • Уочавање основних одлика привреде и свакодневног живота у српским земљама у средњем веку. • Развијање свести о значају средњовековне државности за настанак модерне српске државе. 	<ul style="list-style-type: none"> • наведе главне тековине српске средњовековне културе и уочи њихову присутност у савременом добу; • препозна значај средњовековне државности за настанак модерне српске државе. 	<p>монахиња Јефимија; најзначајније задужбине, хералдика, правни споменици – Светосавски номоканон, Душанов законик, Рударски закон деспота Стефана Лазаревића).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Привреда и свакодневни живот (основне одлике привреде у српским земљама у средњем веку, развој рударства, значај Дубровника у привредном животу српских земаља; свакодневни живот – владар, двор и дворски живот, живот на селу и граду, обичаји, занимања, култура исхране и становања). • Историјско наслеђе – повезивање прошлости и садашњости (тековине средњег века: ћирилица, институције српске цркве, светосавље, уметничка баштина, косовска легенда – утицај историјских и легендарних ликова Вука Бранковића, Милоша Обилића и Марка Краљевића на формирање националне свести и идентитета). 	
--	--	--	--	--

ФИНАНСИЈСКИ АДМИНИСТРАТОР

<p>Европа и свет од краја XV до краја XVIII века</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање знања о историји најзначајнијих европских држава од краја XV до краја XVIII века. • Унапређивање знања о друштвеним структурама и државним институцијама у Европи од краја XV до краја XVIII века. • Разумевање значаја појаве протестантизма. 	<ul style="list-style-type: none"> • идентификује основне одлике периода од краја XV до краја XVIII века у историји Европе; • сагледа значај и последице великих географских открића; • опише, на примеру Француске, Енглеске, Пруске, Аустрије, Русије и Шпаније, друштвену структуру и државно уређење у апсолутистичким монархијама; • сагледа значај реформације и именује најзначајнија протестанска учења; • именује најважније ствараоце епохе хуманизма и ренесансе и наведе њихова дела; • наведе најзначајнија културна и техничка достигнућа у периоду од краја XV до краја XVIII века; • идентификује основне одлике привреде у периоду од краја XV до краја XVIII века; • 	<ul style="list-style-type: none"> • Политичко-историјски оквир, државни и друштвени поредак (велика географска открића – путовања Бартоломеа Дијаза, Васка да Гаме, Кристифора Колумба и Фернанда Магелана, унапређивање бродоградње, усавршавање компаса, астролаба, дурбина и часовника; улога и значај великих европских градова – Фиренце, Венеције, Ђенове, Париза, Лондона, Антверпена, Амстердама; почети грађанске класе, сталешко друштво, апсолутистичке монархије – примери Француске, Енглеске, Пруске, Аустрије, Русије, Шпаније). • Религија и култура (хуманизам и ренесанса: књижевност, уметност и политичка мисао – Данте Алигијери, Франческо Петрарка, Ђовани Бокачо, Еразмо Ротердамски, Николо Макијавели, Микеланђело Буонароти, Леонардо да Винчи, Рафаело Санти, Тицијан Вечели, Албрехт Дирер...; реформација и противреформација, улога Мартина Лутера, протестантизам, католичка реакција – улога језуита; верски сукоби и ратови, инквизиција). Привреда и свакодневни живот (основне одлике привреде у периоду од краја XV до краја XVIII века; мануфактура као нови начин производње, револуција цена; преношење економских центара са Средоземља на атлантску обалу; велике банкарске породице и њихов утицај – примери Медичија, 	
--	--	--	--	--

ФИНАНСИЈСКИ АДМИНИСТРАТОР

	<ul style="list-style-type: none"> • Проширивање знања о културним достигнућима у периоду од краја XV до краја XVIII века. • Уочавање основних одлика привреде и свакодневног живота у периоду од краја XV до краја XVIII века. • Уочавање утицаја историјског наслеђа периода од краја XV до краја XVIII века на савремени свет. 	<ul style="list-style-type: none"> • истакне одлике свакодневног живота друштвених слојева у периоду од краја XV до краја XVIII века; • наведе главне тековине периода од краја XV до краја XVIII века и препозна њихов значај у савременом добу. 	<ul style="list-style-type: none"> • Фугера...; оснивање берзи; свакодневни живот – владар, двор и дворски живот, живот на селу и граду, положај жене, обичаји, занимања, култура исхране и становања). • Историјско наслеђе – повезивање прошлости и садашњости (тековине периода од краја XV до краја XVIII века – научна и техничка открића и културно-уметничко наслеђе). 	
--	--	---	---	--

ФИНАНСИЈСКИ АДМИНИСТРАТОР

<p>Српски народ под страном влашћу од краја XV до краја XVIII века</p>	<ul style="list-style-type: none"> Унапређивање знања о положају српског народа под османском, хабзбуршком и млетачком влашћу од краја XV до краја XVIII века. СТИЦАЊЕ знања о личностима које су обележиле период од краја XV до краја XVIII века у националној историји. Уочавање улоге српске цркве у очувању националног идентитета. 	<ul style="list-style-type: none"> идентификује основне одлике периода од краја XV до краја XVIII века у националној историји; описује друштвену структуру и државно уређење Османског царства и положај српског народа у њему; лоцира на историјској карти најважније правце и области сеоба српског народа; уочи последице сеоба српског народа; објасни положај Срба у Хабзбуршкој монархији; уочи последице процеса исламизације, покатоличавања и унијаћења Срба; изведе закључак о улози српске цркве у очувању националног идентитета; 	<ul style="list-style-type: none"> Политичко-историјски оквир, државни и друштвени поредак (османска освајања, држава и друштво – Сулејман Величанствени и врхунац османске моћи, друштво – муслимани и хришћани, тимарски систем; положај Срба у Османском царству – раја и власи; Срби у ратовима Аустрије и Млетачке републике против Османског царства – Дуги, Кандијски, Велики бечки, ратови 1716–1718. и 1737–1739. године, Кочина крајина; хајдуци и ускоци, сеобе Срба – Лика, Кордун, Хрватска, Славонија, Далмација, Банат, Бачка, Срем; Срби под хабзбуршком и млетачком влашћу – статус и привилегије, Војна крајина, настанак грађанства код Срба). Религија и култура (исламизација, Пећка – српска патријаршија: верска, културна, национална и политичка установа; покатоличавање и унијаћење, Карловачка митрополија, школске реформе Марије Терезије и Јосифа II, настанак елита – трговци, официри, свештеници, чиновници, учитељи, правници; Доситеј Обрадовић, Карловачка гимназија). 	
	<ul style="list-style-type: none"> Унапређивање знања о културном стваралаштву Срба од краја XV до краја XVIII века. Уочавање основних одлика привреде и свакодневног живота у српским земљама од краја XV до краја XVIII века. 	<ul style="list-style-type: none"> наведе најзначајнија културна достигнућа српског народа у периоду од краја XV до краја XVIII века; идентификује основне одлике привреде у српским земљама од краја XV до краја XVIII века; истакне одлике свакодневног живота друштвених слојева у српским земљама у периоду од краја XV до краја XVIII века. 	<ul style="list-style-type: none"> Привреда и свакодневни живот (основне одлике привреде у српским земљама у периоду од краја XV до краја XVIII века, значај Дубровачке републике у привредном животу; свакодневни живот – живот на селу и граду, обичаји, занимања, култура исхране и становања). 	

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Српски језик и књижевност

ФИНАНСИЈСКИ АДМИНИСТРАТОР

- Географија
- Ликовна култура
- Музичка култура
- Социологија са правима грађана
- Грађанско васпитање
- Верска настава

Назив предмета: **ИСТОРИЈА**

Годишњи фонд часова: **72**

Разред: **други**

ТЕМА	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Европа и свет од краја XVIII века до Првог светског рата	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање знања о историји најзначајнијих држава у периоду од краја XVIII века до Првог светског рата. • Унапређивање знања о друштвеним структурама, политичким системима и идеологијама у периоду од краја XVIII века до Првог светског рата. • Проширивање знања о научно-техничком напретку и културним достигнућима у периоду од краја XVIII века до Првог светског рата. 	<ul style="list-style-type: none"> • историјског периода од краја XVIII века до Првог светског рата; • сагледа значај и последице привредног напретка и Индустијске револуције на развој друштва; • опише, на примеру Француске, Велике Британије, Хабзбуршке монархије, Немачке, Русије и САД, друштвену структуру и државно уређење у периоду од краја XVIII века до Првог светског рата; • сагледа значај и последице појаве политичких идеја национализма, либерализма, радикализма и социјализма; • наведе најважнија научно-техничка достигнућа у периоду од краја XVIII века до Првог светског рата и образложи њихов значај; • истакне одлике свакодневног живота у периоду од краја XVIII века до Првог светског рата у различитим друштвеним слојевима; • издвоји најзначајније правце у књижевности и ликовним уметностима у периоду од краја 	<ul style="list-style-type: none"> • Политичко-историјски оквир (Индустијска револуција; социјална, верска и национална обележја политичких револуција – примери низоземске, енглеске и америчке револуције; појмови уставности и поделе власти; Француска револуција – укидање феудализма, Декларација о правима човека и грађанина; Наполеоново доба, Бечки конгрес, револуције 1848/49. године – јачање идеја национализма, либерализма, демократије, радикализма, социјализма; уједињење Италије и Немачке; Грађански рат у САД; међународни односи у другој половини XIX и почетком XX века – настанак Тројног савеза и Антанте, борба за колоније, успон САД и Јапана, подела Кине, међународне политичке кризе, Источно питање и балкански народи – опадање Османског царства, продор Хабзбуршке монархије на Балкан; утицај великих сила – Русије, Велике Британије, Француске, Немачке, Италије; уобличавање националних држава на Балкану – Грчка, Румунија, Бугарска, Албанија). • Привреда, култура и свакодневни живот (напредак привреде; последице Индустијске револуције – јачање грађанске и појава радничке класе; оснивање националних банака; Друга индустијска револуција – употреба електричне енергије и мотора са унутрашњим сагоревањем; култура, наука, образовање, најзначајнији правци у књижевности и ликовним уметностима; свакодневни живот – живот на селу и граду, положај жене, обичаји, занимања, култура исхране и становања). 	<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Облици наставе: Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава. <p>Место реализације наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици или одговарајућем кабинету. <p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода; • тестове знања. <p>Оквирни број часова по темама:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Европа и свет од краја XVIII века до Првог светског рата – 14 часова; • Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од краја XVIII века до Првог светског рата – 14 часова; • Први светски рат и револуције у Русији и Европи – 7 часова; • Свет између Првог и Другог светског рата – 8 часова; • Југословенска краљевина – 7 часова; • Други светски рат – 8 часова; • Свет после Другог светског рата – 7 часова; • Југославија после Другог светског рата – 7 часова.

ФИНАНСИЈСКИ АДМИНИСТРАТОР

	<ul style="list-style-type: none"> Уочавање основних одлика привреде и свакодневног живота у периоду од краја XVIII века до Првог светског рата. Разумевање и вредновање утицаја историјског наслеђа периода од краја XVIII века до Првог светског рата на савремени свет. 	<ul style="list-style-type: none"> XVIII века до Првог светског рата и именује истакнуте ствараоце; наведе главне тековине периода од краја XVIII века до Првог светског рата и препозна њихов значај у савременом добу. 	<ul style="list-style-type: none"> Историјско наслеђе – повезивање прошлости и садашњости; тековине периода – научна и техничка открића (телефон, телеграф, фотографија, филм, нове врсте оружја и саобраћајних средстава...) и културно-уметничко наслеђе. 	<p><u>Препоруке за реализацију наставе:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> структура програма конципирана је с циљем да помогне наставнику у планирању непосредног рада са ученицима, олакшавајући му одређивање обима и дубине обраде појединих наставних садржаја, за сваку тематску целину дати су циљеви, исходи и садржаји, а исходи треба да послуже да наставни процес буде тако обликован да се наведени циљеви остваре,
--	---	--	--	---

<p>Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од краја XVIII века до Првог светског рата</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Унапређивање знања о српској националној историји у периоду од краја XVIII века до Првог светског рата. • Проширивање знања о настанку модерне српске државе и најважнијим одликама српске државности. • Уочавање улоге знаменитих личности у развоју српске државности. • Разумевање најзначајнијих идеја модерног доба и њиховог утицаја у процесу стварања српске државе. 	<ul style="list-style-type: none"> • идентификује основне одлике периода од краја XVIII века до Првог светског рата у историји српског народа; • објасни узроке и последице Српске револуције, ослободилачких ратова 1876–1878. и Балканских ратова; • уочи утицај европских збивања и идејних покрета на развој српске националне и државне идеје током XIX и почетком XX века; • уочи и објасни на историјској карти промене граница српске државе током XIX и почетком XX века; • лоцира места најважнијих битака које су вођене током Српске револуције, ослободилачких ратова 1876–1878. и Балканских ратова; • опише улогу истакнутих личности у Српској револуцији, у развоју државних институција и формирању модерног политичког система; • изведе закључак о значају уставности за развој модерног 	<ul style="list-style-type: none"> • Политичко-историјски оквир (Српска револуција 1804–1835 – национална и социјална обележја, организација устаничке државе, вожд Карађорђе Петровић и кнез Милош Обреновић, борба за аутономију, Сретењски устав, укидање феудализма; Турски устав, Уставобранитељски режим 1842–1858 – развој државних установа; друга владавина Милоша и Михаила Обреновића; владавина Милана и Александра Обреновића – Устав из 1869. године, ослободилачки ратови 1876–1878, територијално проширење и независност, оснивање политичких странака, проглашење краљевине, српско-бугарски рат, устав из 1888. и 1901, Мајски преврат; владавина краља Петра I Карађорђевића – Устав из 1903, напредак парламентаризма; спољнополитичко окружење; Црна Гора – територија и становништво, унутрашња и спољна политика владика Петра I и Петра II и кнежева Данила и Николе Петровића; Срби под хабзбуршком влашћу – Јужна Угарска, Хрватска и Славонија, Далмација и Бока Которска; Срби у Револуцији 1848/1849. године, национални покрет, последице Аустро-угарске нагодбе и Хрватско-угарске нагодбе, политички живот; Босна и Херцеговина под османском и аустроугарском влашћу – простор, становништво, политички живот; Срби у Османском царству – Косово, Метохија, Рашка област и Македонија; Балкански ратови – сарадња и супротности између балканских 	<p>Препоруке за реализацију наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • садржаје треба прилагођавати ученицима, како би најлакше и најбрже достигли наведене исходе, • наставник има слободу да сам одреди распоред и динамику активности за сваку тему, уважавајући циљеве предмета, • програм се може допунити садржајима из прошлости завичаја, чиме се код ученика постиже јаснија представа о историјској и културној баштини у њиховом крају (археолошка налазишта, музејске збирке), • у школама на наставном језику неке од националних мањина могу се обрадити и проширени наставни садржаји из прошлости тог народа, • важно је искористити велике могућности које историја као наративни предмет пружа у подстицању ученичке радозналости, која је у основи сваког сазнања, • наставни садржаји треба да буду представљени као „прича” богата информацијама и детаљима, не зато да би оптеретили памћење ученика, већ да би им историјски догађаји, појаве и процеси били предочени јасно, детаљно, живо и динамично,
--	---	---	--	---

ФИНАНСИЈСКИ АДМИНИСТРАТОР

	<ul style="list-style-type: none"> • Уочавање основних одлика културе, привреде и свакодневног живота код Срба током XIX и почетком XX века. • Разумевање утицаја историјског наслеђа периода од краја XVIII века до Првог светског рата на савремено српско друштво. 	<ul style="list-style-type: none"> • политичког система; • сагледа значај и последице привредног напретка на развој српског друштва; • наведе и опише највећа културна достигнућа код Срба током XIX и почетком XX века; • именује најважније личности које су заслужне за развој српске културе током XIX и почетком XX века; <p>истакне одлике свакодневног живота друштвених слојева код Срба током XIX и почетком XX века.</p>	<p>националних политика, ратна хроника, последице ратова).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Привреда, култура и свакодневни живот (аграрни карактер привреде, развој занатства и трговине, зачеци индустрије, оснивање банака; значај делатности Доситеја Обрадовића и Вука Караџића, Матица српска, развој школства – од првих школа до Београдског универзитета, напредак науке и оснивање научних друштава, успон националне књижевности и уметности; настанак већих градских центара, успон грађанства; свакодневни живот на селу и у граду). <p>Историјско наслеђе – повезивање прошлости и садашњости (присутност и утицај политичких идеја на савремено српско друштво, трајност установа и институција – Народни музеј, Народно позориште, Народна библиотека, академија наука, Народна банка...; културно-уметничко наслеђе као основ савремене српске културе).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • посебно место у настави <i>историје</i> имају питања, како она која поставља наставник ученицима, тако и она која долазе од ученика, подстакнута оним што су чули у учионици или што су сазнали ван ње користећи различите изворе информација, • добро осмишљена питања наставника имају подстицајну функцију за развој историјског мишљења и критичке свести, не само у фази утврђивања и систематизације градива, већ и у самој обради наставних садржаја, • у зависности од циља који наставник жели да оствари, питања могу имати различите функције, као што су: фокусирање пажње на неки садржај или аспект, подстицање поређења, трагање за појашњењем,
--	---	--	--	--

<p>Први светски рат и револуције у Русији и Европи</p>	<ul style="list-style-type: none"> Разумевање међународног контекста и узрока Првог светског рата. Продубљивање знања о току рата и његовим главним преломницама. Сагледавање рата као узрочника поништавања вредности и тековина цивилизације. Унапређивање знања о учешћу Србије и Црне Горе у Првом светском рату. 	<ul style="list-style-type: none"> разуме узроке и међународни контекст избијања Првог светског рата; опише ток Првог светског рата; наведе и анализира преломне догађаје Првог светског рата; сагледа утицај ратних искушења на појаву револуционарних идеја и покрета; разуме разлоге због који је Србија ушла у ратни сукоб са Аустроугарском и Немачком; лоцира места најважнијих битака које је српска војска водила током Првог светског рата; анализира последице Првог светског рата за српски народ; уочи утицај ратних збивања и искушења на уметничко стваралаштво. 	<ul style="list-style-type: none"> Политичко-историјски оквир (сукобљени интереси великих сила, савезништва и фронтови, преломнице рата; губици и жртве, водеће личности држава у сукобу; човек у рату – живот у позадини и на фронту; револуције у Русији и Европи – Фебруарска револуција, Октобарска револуција и грађански рат, утицај Октобарске револуције на прилике у Европи, револуционарно врење, револуције у Мађарској и Немачкој, анархија и распад великих царстава; Србија и Црна Гора у Великом рату – одбрана отаџбине 1914. године, војни слом 1915. године, Албанска голгота, окупациони системи, репресија, покушаји мењања националног и културног идентитета српског становништва, глад и епидемије; влада, војска и народ у избеглиштву, Солунски фронт, ослобођење Краљевине Србије и југословенских покрајина Аустроугарске, допринос победи Антанте; најзначајније војне и политичке личности; југословенска идеја, чиниоци југословенског уједињења – српска влада, Југословенски одбор, Народно вијеће СХС, утицај међународних прилика на настанак југословенске државе. 	<p>Препоруке за реализацију наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> настава би требало да помогне ученицима у стварању што јасније представе не само о томе шта се десило, већ и зашто се то десило и какве су последице из тога проистекле, у настави треба што више користити различите облике организоване активности ученика (индивидуални рад, рад у пару, рад у групи, радионице или домаћи задатак), да би схватио догађаје из прошлости, ученик треба да их „оживи у свом уму”, у чему велику помоћ може пружити употреба различитих историјских текстова, карата и других извора историјских података (документарни и играни видео и дигитални материјали, музејски експонати, илустрације), обилажење културно-историјских споменика и посете установама културе, коришћење историјских карата изузетно је важно јер омогућавају ученицима да на очигледан и сликовит начин доживе простор на коме се неки од догађаја одвијао, помажући им да кроз време прате промене на одређеном простору,
	<ul style="list-style-type: none"> Сагледавање Првог светског рата и његових последица у историји српског народа. 		<ul style="list-style-type: none"> Рат и култура – уметничко виђење рата, рат као поништавање цивилизацијских вредности; лични доживљај рата. 	

<p>Свет између Првог и Другог светског рата</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Уочавање последица Првог светског рата на међународне односе и друштвене, политичке, привредне и културне прилике. • Унапређивање знања о друштвеним, политичким и привредним процесима између два светска рата. • Разумевање супротности које су свет водиле ка новом рату. • Проширивање знања о научно-техничком напретку и културним достигнућима у периоду између два светска рата. • Уочавање основних одлика привреде и свакодневног живота у периоду између два светска рата. • Разумевање и вредновање утицаја историјског наслеђа периода између два светска рата на савремени свет. 	<ul style="list-style-type: none"> • сагледа промењену слику света после Првог светског рата; • идентификује основне одлике историјског периода између два светска рата; • опише, на примеру Француске, Велике Британије, Немачке, Италије, СССР-а, различита друштвена и државна уређења у периоду између два светска рата; • сагледа значај и последице појаве тоталитарних политичких идеја и идеологија; • сагледа значај и последице привредног и научног напретка у периоду између два светска рата; • истакне одлике свакодневног живота у периоду између два светска рата у различитим друштвеним слојевима; • издвоји најзначајније правце у књижевности и ликовним уметностима у периоду између два светска рата и именује истакнуте ствараоце; • наведе главне тековине периода између два светска рата и препозна њихов значај у савременом добу. 	<ul style="list-style-type: none"> • Политичко-историјски оквир, државни и друштвени поредак (друштвене прилике и превирања, криза демократије и појава тоталитарних идеја – комунизам, фашизам и нацизам; раднички покрет; прилике у СССР-у; међународни односи – победничке и поражене земље, настанак нових држава, Друштво народа, радикално заоштравање међународних односа – грађански рат у Шпанији, аншлус Аустрије, Минхенски споразум, Немачко-совјетски пакт. • Привреда, култура и свакодневни живот (напредак привреде; велика економска криза и модели њеног решавања; уметнички покрети, масовна забава, научна открића, употреба вештачких материјала у индустрији. • Историјско наслеђе – повезивање прошлости и садашњости; тековине периода – научна и техничка открића (напредак медицине, појава радија, телевизије, звучног филма...) и културно-уметничко наслеђе. 	<p>Препоруке за реализацију наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • треба искористити и утицај наставе историје на развијање језичке и говорне културе (беседништва), јер историјски садржаји богате и оплемењују језички фонд ученика, • у раду са ученицима неопходно је имати у виду интегративну функцију историје, која у образовном систему, где су знања подељена по наставним предметима, помаже ученицима да постигну целовито схватање о повезаности и условљености географских, економских и културних услова живота човека кроз простор и време, • пожељно је избегавати фрагментарно и изоловано учење историјских чињеница јер оно има најкраће трајање у памћењу и најслабији трансфер у стицању других знања и вештина, • у настави треба, кад год је то могуће, примењивати дидактички концепт мултиперспективности, • одређене теме, по могућности, треба реализовати са одговарајућим садржајима из сродних предмета.
---	---	---	--	--

ФИНАНСИЈСКИ АДМИНИСТРАТОР

<p>Југословенска краљевина</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Проширивање знања о југословенској идеји и чиниоцима стварања југословенске државе. • Разумевање међународног контекста у коме настаје југословенска држава. • Проширивање знања о одликама југословенске државе између два светска рата. • Проширивање знања о положају српског народа у југословенској краљевини. • Уочавање улоге знаменитих личности у политичком и друштвеном животу југословенске краљевине. • Сагледавање међународног положаја југословенске краљевине. 	<ul style="list-style-type: none"> • образложи најважније мотиве и узроке стварање југословенске државе; • уочи значај настанка југословенске државе за српски народ; • идентификује одлике југословенске државе као монархије; • уочи и разуме међународни положај југословенске краљевине; • именује и сагледа улогу најважнијих личности које су утицале на друштвено-политичка збивања у југословенској краљевини; • уочи и објасни на историјској карти границе југословенске краљевине и њено административно уређење; • сагледа дубину и трајност националних, верских и политичких супротности у југословенској држави; • наведе најважније одлике привредног развитка у југословенској краљевини; • опише културно-просветне прилике и наведе културно-уметничка достигнућа у југословенској краљевини; • истакне одлике свакодневног живота друштвених слојева југословенској краљевини. 	<ul style="list-style-type: none"> • Политичко-историјски оквир, државни и друштвени поредак (југословенска идеја и конституисање државе, политичке борбе, национално и верско питање и питање демократије; Видовдански и Октоисани устав, лични режим краља Александра, атентат у Марсеју; влада Милана Стојадиновића – унутрашња политика и промене у спољнополитичкој оријентацији; преуређење државе у сенци новог светског рата и међународних притисака – стварање Бановине Хрватске, влада Цветковић-Мачек, отварање српског питања). • Привреда, култура и свакодневни живот (социјално-економске прилике, неуједначеност економског и културног развоја, индустријализација; присуство и утицај страног капитала; универзитет и наука; уметнички покрети, хуманитарна друштва и спортске организације; свакодневни живот – живот на селу и у граду, положај жене, обичаји, занимања, култура исхране и становања). • Историјско наслеђе – повезивање прошлости и садашњости (присутност и утицај политичких идеја на савремено српско друштво, трајност установа и институција; културно-уметничко наслеђе). 	
--------------------------------	--	--	--	--

<p>Други светски рат</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разумевање међународног контекста и узрока Другог светског рата. • Продубљивање знања о току рата и његовим главним преломницама. • Сагледавање рата као узрочника поништавања вредности и тековина цивилизације. • Разумевање значаја изучавања холокауста и геноцида као феномена Другог светског рата. • Унапређивање знања о посебностима Другог светског рата на југословенском простору. • Сагледавање Другог светског рата и његових последица у историји српског народа. 	<ul style="list-style-type: none"> • разуме узроке и међународни контекст избијања Другог светског рата; • опише ток Другог светског рата; • наведе и анализира преломне догађаје Другог светског рата; • уочи посебности Другог светског рата у Југославији и препозна његову антиокупаторску, националну, верску и идеолошку садржину; • анализира последице Другог светског рата за српски народ; • образложи допринос југословенских антифашистичких покрета победи савезника у Другом светском рату; • разуме важност изучавања холокауста и геноцида као феномена Другог светског рата; • уочи утицај ратних збивања и искушења на уметничко стваралаштво. 	<ul style="list-style-type: none"> • Политичко-историјски оквир (карактер рата и главни фронтови; победе Сила осовине у првој фази рата; образовање Антифашистике коалиције; прекретнице у рату – Москва, Стаљинград и Ел Аламејн; геноцид, холокауст и концентрациони логори; покрети отпора у Европи; ратна свакодневица; савезничке конференције – Техеран, Јалта, Потсдам; људски и материјални губици, модерна војна технологија – употреба атомског оружја; Југославија у Другом светском рату – приступање Тројном пакту и војни пуч 27. марта 1941, Априлски рат и војни слом, окупација, деоба територија и квислиншки режими, Независна Држава Хрватска и политика геноцида над Србима, Јеврејима и Ромима; устанци и организовани покрети отпора, револуционарно освајање власти, грађански рат, најзначајније војне операције, савезничка политика према Југославији, основи новог државног уређења, завршне операције за ослобођење југословенског простора, жртве рата и допринос савезничкој победи). • Рат и култура – уметничко виђење рата, рат као поништавање цивилизацијских вредности; уништавање и пљачка културних добара; лични доживљај рата. 	
--------------------------	---	--	---	--

<p>Свет после Другог светског рата</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Уочавање последица Другог светског рата на друштвене, политичке, привредне и културне прилике. • Унапређивање знања о друштвеним, политичким и привредним процесима у другој половини XX века. • Разумевање главних одлика хладног рата. • Уочавање значаја деколонизације и других покрета еманципације. • Сагледавање последица пада Берлинског зида и распада Совјетског Савеза. • Проширивање знања о научно-техничком напретку и културним достигнућима савременог света. • Уочавање изазова савременог света – глобализација, тероризам, глад, болести, еколошки проблеми. 	<ul style="list-style-type: none"> • сагледа промењену слику света после Другог светског рата; • идентификује основне одлике политичког, друштвеног, привредног, научног и културног развоја послератног света; • препозна и упореди основне одлике различитих привредних система у комунистичким и капиталистичким државама у другој половини XX века; • уочи узроке и последице хладноратовских сукоба; • разуме распрострањеност покрета за ослобођење нација и угрожених мањинских група; • сагледа значај и последице пораза идеје комунизма на крају XX века; • уочи значај привредног напретка и научно-технолошке револуције; • наведе и образложи проблеме савременог света; • истакне одлике свакодневног живота на различитим просторима и у друштвеним срединама у савременом свету. 	<ul style="list-style-type: none"> • Политичко-историјски оквир, државни и друштвени поредак (промена односа међу великим силама, стварање блокова; хладни рат и трка у наоружању; улога ОУН у очувању мира, антиколонијални покрети и деколонизација; покрети еманципације – покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети; свет у савременом добу – распад СССР-а, нестанак Источног блока, европске интеграције – Европска унија, глобализација, тероризам, еколошки проблеми...). • Привреда, култура и свакодневни живот (напредак привреде; економске институције у савременом свету – Међународни монетарни фонд, Светска банка...; стварање јединственог европског тржишта, заједничка монета; научно-технолошка револуција, освајање свемира, медији, популарна култура...). 	
--	--	---	---	--

<p>Југославија после Другог светског рата</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Проширивање знања о државном и друштвеном поретку социјалистичке Југославије. • Сагледавање међународног положаја југословенске државе у другој половини XX века. • Продубљивање знања о положају српског народа у југословенској федерацији. • Уочавање улоге знаменитих личности у политичком, научном и културном животу социјалистичке Југославије. • Разумевање последица распада југословенске државе. • Сагледавање међународног положаја савремене српске државе. • Идентификовање проблема савремене српске државе. 	<ul style="list-style-type: none"> • идентификује одлике југословенске државе као социјалистичке републике; • уочи и разуме међународни положај и спољнополитичке односе социјалистичке Југославије; • именује најважније личности које су утицале на друштвено-политичка и културна збивања у социјалистичкој Југославији; • образложи политичке, друштвене, привредне и културне последице нестанка југословенске државе; • разуме место и улогу Србије у савременом свету; • утврди значај чланства Србије у међународним организацијама; • идентификује проблеме савремене српске државе. 	<ul style="list-style-type: none"> • Политичко-историјски оквир, државни и друштвени поредак (конституисање југословенске федерације и њено међународно признање; хегемонија комуниста и политичка репресија, сукоб са Информбироом, сарадња са Западом, улога у Покрету несврстаних; самоуправни концепт социјалистичког развоја, устав из 1974. године, разбијање и распад југословенске државе; велике силе и југословенска криза; настанак нових држава, Косовско питање, НАТО интервенција 1999. године, раздвајање Србије и Црне Горе; српска држава у савременом свету). • Привреда, култура и свакодневни живот (индустријализација, државна привреда и њене противречности; култура, наука и образовање; свакодневица, животни стандард, популарна култура; економске и културне последице нестанка Југославије). 	
---	--	--	--	--

ФИНАНСИЈСКИ АДМИНИСТРАТОР

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Српски језик и књижевност
- Географија
- Ликовна култура
- Музичка култура
- Социологија са правима грађана
- Грађанско васпитање
- Верска настава

Назив предмета:

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Годишњи фонд часова:

35

Разред:

трећи

Циљеви предмета:

1. Унапређивање функционалних знања из теорије форме и материјала и техника и упућивање на њихову примену у настави других предмета, будућем занимању и свакодневном животу;
2. Стицање основних знања о уметничком наслеђу, као предуслов за формирање одговорног односа према националном и светском културном и уметничком наслеђу;
3. Развијање и унапређивање естетских критеријума, визуелног опажања и памћења, стваралачког и критичког мишљења, моторике, емпатије, толеранције и хуманих ставова;
4. Формирање свести о значају повезаности ликовне уметности са осталим уметностима, наукама и процесима рада и мотивисање ученика да доприноси естетском и културном начину живљења у својој средини, у раду и међуљудским односима.

ТЕМА	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
	<ul style="list-style-type: none">• Проширивање знања о линији, облику и скулпторским материјалима и техникама;• Примена знања о линији и облику у креативном ликовном изражавању;• Стицање основних знања о уметности праисторије, старог Истока, старе Грчке, старог Рима, ранохришћанској, византијској и исламској уметности.	<ul style="list-style-type: none">• објасни појам, улогу и значај уметности;• изведе дводимензионалне и/или тродимензионалне ликовне радове различитим материјалима и техникама;• реши, самостално, задати ликовни проблем;• наведе опште одлике и најзначајније примере уметности праисторије, старог Истока, старе Грчке, старог Рима, ранохришћанске, византијске и исламске уметности;• објасни значај најпознатијих праисторијских и античких налаза и локалитета на тлу Србије.	<ul style="list-style-type: none">• Појам уметности. Значај и улога уметности. Подела ликовних уметности. Ликовна уметност и природа, ликовна уметност и друштво.• Ликовни елементи. Линија као елемент уметничког израза. Облик. Тродимензионално обликовање.• Материјали и технике. Креативно ликовно изражавање.• Појава уметничког стварања. Праисторијски споменици на територији Србије.• Уметност старог Истока.• Развој уметности у Грчкој. Уметност старог Рима. Антички споменици у Србији.• Појава хришћанске уметности. Византијска уметност.• Исламска уметност.	<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <p>Тип часа</p> <ul style="list-style-type: none">• теорија <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none">• настава се реализује у учионици или одговарајућем кабинету <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none">• садржаје програма у оквиру једне целине равноправно чине теорија обликовања, самостално ликовно изражавање и уметничко наслеђе;• теоретске садржаје изложити савременим наставним методама, уз употребу свих доступних аудио-визуелних средстава;• сажето обновити теорију обликовања, одабране садржаје обрадити и кроз практичне задатке;• реализација практичног рада подразумева проблемски приступ;• обновити и проширити знања о материјалима и техникама, у складу са садржајима теме, индивидуалним

<p style="text-align: center;">Простор</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Проширивање знања о простору и приказивању простора у перспективи; • Примена знања о простору и перспективи у креативном ликовном изражавању; • Стицање основних знања о уметности средњег века и ренесансе. 	<ul style="list-style-type: none"> • примени знање о перспективи у изради ликовних радова; • изведе дводимензионалне и/или тродимензионалне ликовне радове различитим материјалима и техникама; • реши, самостално, задати ликовни проблем; • наведе опште одлике и најзначајније примере средњовековне уметности западне Европе и Србије, ране и високе ренесансе у Италији; • објасни значај најважнијих примера српске средњовековне уметности. 	<ul style="list-style-type: none"> • Простор. Перспектива: инверзна, линеарна, ваздушна. • Материјали и технике. Креативно ликовно изражавање. • Средњовековна уметност западне Европе. Српска средњовековна уметност: Рашка школа, Српска средњовековна уметност од 1300 – 1371 год. и Моравска школа. • Рана и висока ренесанса у Италији. 	<p>могућностима и интересовањима ученика;</p> <ul style="list-style-type: none"> • уметничко наслеђе обрадити информативно на најзначајнијим примерима, више пажње посветити националном уметничком наслеђу; • подстицати стваралачко мишљење у свим активностима и садржајима у којима је то могуће; • мотивисати ученике да стечена знања и вештине повезују и примењују у настави других предмета и свакодневном животу; • упутити ученике на различите изворе информација; • пожељно је, према могућностима, организовати рад у природи, посете музејима, локалитетима, атељеима уметника... • домаћи задатак подразумева индивидуални или тимски: пројектни задатак, формирање електронске збирке/портфолиа, рад у одређеном апликативном програму, видео рад, истраживачки рад, поставку изложбе, презентацију и сл. У току године, не треба задавати више од два домаћа задатка.
<p style="text-align: center;">Светло, сенка и боја</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Проширивање знања о примени светла, сенке и боје у уметности; • Примена знања о светлу, сенки и боји у креативном ликовном изражавању; • Стицање основних знања о уметности барока, неокласицизма, романтизма и реализма. 	<ul style="list-style-type: none"> • примени знања о светлу, сенци и боји у изради ликовних радова; • изведе дводимензионалне и/или тродимензионалне ликовне радове различитим материјалима и техникама; • реши, самостално, задати ликовни проблем; • наведе опште одлике и најзначајније уметнике барока, неокласицизма и реализма у Европи и Србији. 	<ul style="list-style-type: none"> • Светло и сенка као елементи сликарског и скулпторског обликовања. Светлински односи. Боја. • Материјали и технике. Креативно ликовно изражавање. • Барокна уметност- опште одлике и водећи уметници. • Уметност 19-ог века (неокласицизам, романтизам и реализам) у Европи и Србији. 	<p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • активност ученика • домаћи задатак <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наставник процењује и утврђује број часова по теми

<p style="text-align: center;">Уметност 20. века</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Проширивање знања о композицији и савременим медијима, материјалима и техникама; • Креативно изражавање у одабраном медију; • Стицање основних знања о уметности и уметничким правцима од краја 19-ог до краја 20-ог века. 	<ul style="list-style-type: none"> • примени принципе компоновања у самосталном ликовном изражавању; • изведе дводимензионални и/или тродимензионални ликовни рад савременим медијима, материјалима и техникама; • наведе опште одлике уметничких праваца и појава од краја 19-ог до краја 20-ог века и најпознатије уметнике у свету и Србији; 	<ul style="list-style-type: none"> • Нови облици изражавања у уметности. • Фотографија. Филм. Анимација. • Композиција. Принципи компоновања, обнављање. Компоновање објеката у одређеном простору с обзиром на намену. • Материјали и технике. Креативно ликовно изражавање. • Правци у уметности крајем 19-ог века: импресионизам и постимпресионизам. • Уметност прве половине 20-ог века: опште одлике, најпознатији правци и појаве. Тенденције у уметности друге половине 20-ог века. 	
--	--	--	---	--

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Музичка култура
- Српски језик и књижевност
- Историја
- Биологија
- Математика
- Рачунарство и информатика

Назив предмета: **ГЕОГРАФИЈА**

Годишњи фонд часова: **74**

Разред: **први**

1. Уочавање и схватање корелативних односа између географије и других природних и друштвених наука;
2. Стицање нових актуелних знања о положају, месту и улози Србије на Балканском полуострву и југоисточној Европи;
3. Стицање нових и продубљених знања и објашњења о савременим географским појавама, објектима и процесима на територији Републике Србије;
4. Стицање нових актуелних знања о порасту, кретањима, структурним променама и територијалном размештају становништва;
5. Разумевање актуелне географске стварности наше земље и савременог света;
6. Развијање осећања припадности својој нацији као делу интегралног света, изградња и неговање националног и културног идентитета у мултиетничком, мултикултуралном и мултијезичком свету;
7. Оспособљавање ученика да примењују географско знање и вештине у даљем образовном и професионалном развоју;
8. Оспособљавање ученика за одговорно опхођење према себи и окружењу и за активно учествовање у заштити, обнови и унапређивању животне средине.

Циљеви предмета:

ТЕМА	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ОБАВЕЗНИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Увод	<ul style="list-style-type: none">• Стицање знања о предмету проучавања, подела, значају и месту географије у систему наука• Уочавање и схватање корелативних односа између географије и других природних и друштвених наука	<ul style="list-style-type: none">• дефинише предмет изучавања, значај, развој и место географије у систему наука• разликује природне и друштвене елементе географског простора и схвата њихове узајамне узрочно-последичне везе и односе• одреди место географије у систему наука• препозна значај и практичну примену географских сазнања	<ul style="list-style-type: none">• Предмет проучавања, подела и значај• Место географије у систему наука	<p>На почетку теме ученике треба упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања</p> <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: теоријска настава (74 часа)</p> <p>Место реализације наставе Теоријска настава се реализује у учионици</p>

Савремене компоненте географског положаја Србије	<ul style="list-style-type: none"> • Проширивање знања о положају, месту и улози Србије на Балканском полуострву и југоисточној Европи • Уочавање општих географских карактеристика, сагледавањем сложених друштвено - економских процеса и промена у југоисточној Европи, на Балканском полуострву и у нашој држави 	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам и функције државних граница, разуме државно уређење Србије и познаје државна обележја: грб, заставу, химну • лоцира на карти положај и величину територије Србије уз кратак опис битних карактеристика граница са суседним земљама • дефинише појам југоисточна Европа, лоцира на карти Балканско полуострво и идентификује његове опште географске карактеристике: физичке, културне и демографске • анализира промене на политичкој карти Балканског полуострва: настанак и распад Југославије, стварање нових држава и облици њихове сарадње • дефинише појам географски положај и наведе његову поделу • одреди укупан географски положај Србије (повољан, неповољан), анализом својстава чинилаца који га формирају: апсолутни и релативни положај • дискутује о предностима и недостацима географског положаја Србије 	<ul style="list-style-type: none"> • Површина, границе, државно уређење и државна обележја Србије • Регионалне географске компоненте у светлу савремених процеса на Балканском полуострву и југоисточној Европи • Компоненте географског положаја Србије 	<p><u>Препоруке за реализацију наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • коришћење савремених електронских помагала • аналогних и дигиталних географских карата различитог размера и садржаја • коришћење информација са Интернета • коришћење интерактивних метода рада • коришћење основне литературе уз употребу савремених технологија за презентовање • коришћење географских и историјских карата општих и тематских • коришћење писаних извора информација (књиге, статистички подаци, часописи...) <p><u>Оцењивање</u></p> <p>Вредновање остварености исхода треба вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • праћење остварености исхода • тестове знања
---	--	--	---	--

Природни ресурси Србије и њихов економско географски значај	<ul style="list-style-type: none"> • Стицање нових и продубљених знања о природи Србије и њеном утицају на живот и привредне делатности људи • Сагледавање физичко-географских компонената простора Србије и разумевање њиховог значаја за живот људи и могућности развоја привреде 	<ul style="list-style-type: none"> • одреди у геолошком саставу Србије заступљеност стена различите старости, састава и порекла, значајних за појаву руда и минерала • лоцира у оквиру геотектонске структуре Србије велике целине: Српско-македонску масу, Карпато-балканиде, Унутрашње динариде, Централне динариде и Панонску депресију и објасни њихов постанак (деловање унутрашњих тектонских и спољашњих сила) • идентификује основне макро-целине рељефа Србије: Панонски басен и Планинску област • кратко опише постанак Панонског басена, одвоји панонску Србију: Панонску низију и јужни обод Панонског басена са прегледом главних елемената рељефа • одреди планинску област и направи картографски преглед огромних, карпатско-балканских, динарских планина и већих котлина • објасни елементе и факторе климе, разликује климатске типове у Србији и њихове одлике • направи преглед водног богатства Србије: одреди на карти развођа сливова, лоцира транзитне и домицилне реке, објасни постанак, поделу и значај језера и термоминералних вода • закључује о економском значају вода за снабдевање насеља, наводњавање тла, производњу хидроенергије, пловидбу, рибарство и туризам • дискутује о загађивачима, последицама и мерама заштите • дефинише појам земљиште (тло), одреди типове тла на простору Србије, њихов састав и карактер • познаје утицај физичко-географских фактора на формирање типова вегетације и разноврсност животињског света панонске и планинске области Србије • дефинише: појам природна средина, предмет проучавања заштите природе, значај заштите и унапређивања природе • наведе елементе природне средине, загађиваче воде, ваздуха, земљишта; последице загађивања и мере заштите • препозна појаве штетне по своје природно и културно окружење и активно учествује у њиховој заштити, обнови и унапређивању • дефинише : парк природе, предео изузетних одлика, резерват природе, споменик природе и природне реткости • Разликује заштићена природна добра у Србији: Голија, Фрушка гора, Ђердап, Тара и др. 	<ul style="list-style-type: none"> • Геолошки састав и постанак основних геотектонских целина • Панонска Србија и јужни обод Панонског басена • Планинско- котлинска Србија. Родопске, Динарске и Карпатско-балканске планине • Клима. Одлике и економско-географски значај • Воде и водни ресурси. Реке, језера и термоминералне воде - одлике и економско-географски значај • Састав и карактер тла у Србији - економско-географски значај • Биљни и животињски свет. Одлике и економско-географски значај • Заштита, очување и унапређивање природе • Заштићена природна добра у Србији 	<p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> • Увод (<i>најмање 4 часа</i>) • Савремене компоненте географског положаја Србије (<i>најмање 5 часова</i>) • Природни ресурси Србије и њихов економско географски значај (<i>најмање 14 часова</i>) • Становништво Србије (<i>најмање 9 часова</i>) • Насеља Србије (<i>најмање 9 часова</i>) • Привреда Србије (<i>најмање 12 часова</i>) • Регионалне целине Србије (<i>најмање 12 часова</i>) • Србија и савремени процеси у Европи и Свету (<i>најмање 9 часова</i>)
--	---	--	---	--

Становништво Србије	<ul style="list-style-type: none"> • Проширивање знања о демографском развоју и распореду становништва у Србији • Уочавање демографских проблема и могућности њиховог превазилажења за свеукупни друштвено-економски развитак наше земље • Формирање свести о неговању националног и културног идентитета 	<ul style="list-style-type: none"> • опише антропогеографска обележја и историјско-географски континуитет насељавања Србије • објасни кретање становништва и територијални размештај становништва у Србији • укаже на промену броја становника Србије и наведе факторе који условљавају промене становништва • уз помоћ графичких метода анализира основне демографске одлике; објашњава их, врши предвиђања и изводи закључке • дефинише појмове: наталитет, морталитет и природни прираштај • дефинише појам миграције и разликује типове и видове миграција • објасни структуру становништва у Србији (биолошка, економска, социјална, национална) • разликује појмове националног, етничког и културног идентитета • изгради став о једнаким правима људи без обзира на расну, националну, верску и другу припадност • објасни демографске проблеме и популациону политику у Србији • дефинише појам дијаспоре • лоцира подручја на којима живи српско становништво у непосредном и ширем окружењу (Мађарска, Румунија, Македонија, Албанија, Црна Гора, Босна и Херцеговина, Хрватска и Словенија) • разликује компактну и појединачну насељеност српског становништва у подручјима непосредног и ширег окружења • објасни основне карактеристике становништва Републике Српске • лоцира аутохтоне српске територије (северни делови Далмације, Лика, Кордун, Банија, Славонија и Барања) • објасни радне миграције у европске земље и именује државе и градове у којима има нашег становништва • објасни иселавање нашег становништва на ваневропске континенте • разликује фазе у иселавању Срба у прекоокеанске земље • именује државе и градове у којима живи наше становништво • објасни однос и везе дијаспоре и Србије 	<ul style="list-style-type: none"> • Антропогеографска обележја. Историјско-географски континуитет насељавања Србије • Кретање и територијални размештај становништва (наталитет, морталитет и природни прираштај) • Миграције. Појам, значај, типови и видови • Структура становништва: биолошка, економска, социјална, национална (етничка и верска) • Демографски проблеми и популациона политика у Србији • Срби у непосредном и ширем окружењу • Срби и наше становништво у Европи и ваневропским континентима. Однос дијаспоре и Србије 	
----------------------------	--	--	--	--

<p>Насеља Србије</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Проширивање знања о насељима и факторима њиховог развоја • Разумевање вредности сопственог културног наслеђа и повезаности са другим културама и традицијама • Развијање свести о вредности и значају антропогених културних добара • Уочавање трансформације насеља и њихових мрежа и система 	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам насеља • објасни постанак, развој и размештај насеља Србије • наведе факторе развоја и трансформације насеља и њихових мрежа и система • лоцира градске центре Србије • образложи улогу градских центара у регионалној организацији Србије • лоцира осовине (појасеве) развоја Србије: Дунавско-савска, Велико-моравска и Јужно-моравска • разликује врсте, функције и типове насеља • опише карактеристике урбаних целина • разликује значење појмова урбанизација, деаграризација, индустријализација и терцијаризација • именује антропогена културна добра и објасни њихову заштиту 	<ul style="list-style-type: none"> • Постанак, развој и размештај насеља Србије • Подела насеља. Сеоска, градска, приградска и привремена • Економско-географски фактори развоја и трансформације насеља и њихових мрежа и система (урбанизација, деаграризација, индустријализација и терцијаризација) • Градски центри и њихова улога у регионалној организацији Србије • Осовине (појасеви) развоја Србије: Дунавско-савска, Велико-моравска и Јужно-моравска • Антропогена културна добра и њихова заштита 	
-----------------------------	---	---	--	--

Привреда Србије	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Проширивање и продубљивање знања о привреди Србије и њеним основним карактеристикама ▪ Сагледавање потенцијала и могућности Србије за њену конкурентност у светској привреди 	<ul style="list-style-type: none"> • анализира утицај природних и друштвених чиниоца на условљеност развоја и размештаја привреде Србије и групише гране привреде по секторима • објасни како природни и друштвени фактори утичу на развој и размештај пољопривреде Србије • дефинише гране пољопривреде у ужем смислу (земљорадња и сточарство) и ширем смислу (шумарство, лов и риболов), наведе значај пољопривреде • препозна основне функције шумарства, значај шума, факторе који их угрожавају и мере заштите • утврди значај лова и риболова • дефинише значај Енергетике и Рударства; наведе енергетске ресурсе и минералне сировине и направи њихов картографски преглед на територији Србије • објасни појмове: индустрија и индустријализација, одрживи развој и наведе факторе развоја и размештаја, поделу индустрије и њен значај • анализира утицај природних и друштвених фактора на развој саобраћаја, кратко опише врсте саобраћаја и њихов значај • направи картографски преглед главних друмских и железничких праваца у Србији, пловних река и канала, већих лука и аеродрома 	<ul style="list-style-type: none"> • Развој, размештај и основне карактеристике привреде Србије • Пољопривреда - развој, значај и подела • Шумарство, лов и риболов • Рударство и енергетика • Индустрија - појам, подела, структура и значај • Саобраћај и трговина • Туризам 	
		<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појмове: трговина, трговински и платни биланс и одреди значај трговине • анализира утицај природних и друштвених фактора на развој туризма, дефинише и наведе поделу туризма 		

<p style="text-align: center;">Регионалне целине Србије</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Стицање и проширивање географских знања о регионалним целинама Србије и сагледавање њихових специфичности 	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појам регије и направи картографски преглед регионалних целина Србије • лоцира на карти Србије границе Војводине и њених предеоних целина и препозна њене природне и друштвене одлике • потврди на карти Србије границе Шумадије и Поморавља и наведе њихове природне и друштвене одлике • препозна на карти Србије границе западне Србије и опише њене природне и друштвене одлике • идентификује на карти Србије Старовлашко-рашку висију уз анализу њених природних и друштвених одлика • лоцира на карти Србије границе источне Србије и наведе њене природне и друштвене одлике • препозна на карти Србије границе јужног Поморавља и препозна његове природне и друштвене одлике • потврди на карти Србије границе Косова и Метохије и дискутује о његовим природним и друштвеним одликама 	<ul style="list-style-type: none"> • Војводина • Шумадија и Поморавље (западно и велико) • Западна Србија • Старовлашко-рашка висија • Источна Србија • Јужно Поморавље • Косово и Метохија 	
<p style="text-align: center;">Србија и савремени процеси у Европи и Свету</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Стицање знања о савременим политичким и економским процесима у Европи и свету као услова напретка свих земаља и народа ▪ Стварање реалне слике о Србији у светским размерама и савременим међународним процесима 	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише појмове: процес интеграције, демократска регионализација, глобализација • објасни економске интеграције на Балкану и у југоисточној Европи и познаје мирољубиву политику Србије у међународним оквирима и на Балкану • лоцира на карти Европе земље чланице ЕУ, опише историјат развоја, наведе циљеве и дефинише проблеме унутар Уније • објасни услове које Србија треба да испуни да би постала равноправна чланица заједнице • разликује улогу, значај и видове деловања међународних организација: (СЕФТА, ЕФТА, НАФТА, ОЕЦД, ОПЕК, АПЕК, G8, BRIK...) • објасни улогу, значај и видове деловања Светске банке и Међународног монетарног фонда и улогу Србије у овим организацијама • опише историјат развоја УН, наведе циљеве и структуру организације и образложи привженост Србије УН • дефинише појам глобализације и разликује одлике политичке, територијалне, економске, културне и друге видове глобализације. Објасни приоритете Србије у погледу процеса глобализације 	<ul style="list-style-type: none"> • Сарадња Србије са другим државама и међународним организацијама • Европска унија - оснивање, чланице, циљеви, проблеми, фондови и њихова приступачност • Однос Србије према осталим европским и ваневропским економским и политичким интеграцијама • Светско тржиште капитала, структура и међународни значај • Уједињене нације. Структура и међународни значај. Србија и УН • Глобализација као светски процес 	

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Српски језик и књижевност

- Историја
- Национална економија
- Предузетништво
- Граѓанско васпитање
- Верска настава

Назив предмета:
Годишњи фонд часова:
Разред:

БИОЛОГИЈА
74 часа
први

Циљеви предмета:

1. Упознавање са нивоима организације биолошких система, грађом и функцијом ћелије, током и значајем ћелијских деоба;
2. Разумевање физиолошких процеса у људском организму;
3. Упознавање са основним фазама развића човека;
4. Разумевање основних принципа наслеђивања особина;
5. Разумевање проблема везаних за период одрастања и облике ризичног понашања и схватање улоге и значаја породице.

ТЕМА	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Биологија ћелије	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са предметом и значајем цитологије као научне дисциплине • Упознавање са особинама живих бића и нивоима организације биолошких система • Упознавање са хемијским саставом ћелије, грађом и функцијом • Схватање значаја фотосинтезе и ћелијског дисања • Разумевање процеса који се одигравају током ћелијског циклуса • Разумевање тока и значаја ћелијских деоба 	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише предмет проучавање цитологије • наведе главне особине живих бића и нивое организације биолошких система • објасни хемијску структуру ћелије • објасни функцију ћелијских органела • објасни разлике између биљне и животињске ћелије • објасни ток и значај кључних метаболичких процеса: фотосинтезе и ћелијског дисања • објасни фазе ћелијског циклуса • објасни ток и значај митозе и мејозе 	<ul style="list-style-type: none"> • Цитологија као научна дисциплина биологије која проучава организацију ћелије • Основне карактеристике живих бића • Нивои организације биолошких система • Грађа ћелије и ћелијских органела • Биљна и животињска ћелија • Ћелијски циклус и ћелијске деобе 	<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима евидентирања и оцењивања.</p> <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз комбинацију различитих облика наставног рада и врста наставе (дидактичких модела).</p> <p>Место реализације наставе Кабинет за биологију, биолошка радионица, универзална учионица, адекватни објекти изван школског комплекса.</p> <p>Оцењивање Евидентирање и оцењивање ученика (путем усмене и писане провере знања, тестирања, израде презентација и пројеката, организовања и учествовања у дебатама).</p> <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> • биологија ћелије (8 часова) • основи физиологије човека (27 часова) • биологија развића човека (14 часова) • наслеђивање биолошких особина (14 часова) • полно и репродуктивно здравље (11 часова)

Основи физиологије човека	<ul style="list-style-type: none"> • Разумевање физиолошких процеса у људском организму 	<ul style="list-style-type: none"> • објасни настанак и пренос нервног импулса • илуструје прост рефлексни лук • објасни улогу нервног система • објасни мишићну контракцију • објасни улогу чулних органа • дефинише позицију и улогу жлезда са унутрашњим лучењем • објасни састав и улогу крви и лимфе • објасни грађу и улогу срца и крвних судова и неурохуморалну регулацију срчаног рада • објасни размену гасова у плућима и ткивима и нервну регулацију дисања • објасни варење, ресорпцију хране и неурохуморалну регулацију варења • објасни улогу екскреторних органа • објасни улогу органа за размножавање 	<ul style="list-style-type: none"> • Нервни систем • Чула • Мишићно – скелетни систем органа • Ендокрине жлезде - хуморална регулација • Систем органа за варење • Систем органа за дисање • Систем за циркулацију телесних течности • Систем органа за излучивање и размножавање 	<p><u>Препоруке за реализацију наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • поштовање свих дидактичких принципа • примена природних наставних средстава, реализација теренске наставе, реализација биолошких наставних екскурзија • комбиновање различитих дидактичких модела (проблемска, тимска настава) • реализација самосталних ученичких радова (есеји, презентације, реферати, пројекти, дебате)
Биологија развића човека	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са основним фазама развића човека • Разумевање процеса полног сазревања 	<ul style="list-style-type: none"> • објасни процесе сперматогенезе и оогенезе • опише процес оплођења • наведе фазе интраутериног развића • објасни настанак ткива и зачетака органа • опише промене које се догађају у организму од рођења до пубертета • објасни полно сазревање 	<ul style="list-style-type: none"> • Стварање и сазревање полних ћелија • Оплођење • Интраутерино развиће • Рађање и детињство • Полно сазревање 	

<p style="text-align: center;">Наслеђивање биолошких особина</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разумевање основних принципа наслеђивања особина 	<ul style="list-style-type: none"> • упореди ДНК, хроматин, хромозом • дефинише ген, геном, генотип, фенотип • објасни основна правила наслеђивања особина (Менделова правила) • објасни типове наслеђивања особина • објасни врсте и узроке мутација • наведе наследне болести човека и њихове узроке 	<ul style="list-style-type: none"> • Генетика човека • Појам и функције гена • Наслеђивање и варирање особина код човека • Наследне болести • Праћење особина на основу родословног стабла • Генетичка условљеност човековог понашања • Генетичко саветовање и тестирање 	
<p style="text-align: center;">Полно и репродуктивно здравље</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разумевање проблема везаних за период одрастања • Схватања улоге и значаја породице • Разумевање проблема повезаних са ризичним понашањем 	<ul style="list-style-type: none"> • препозна проблеме везане за период одрастања • објасни значај породице • опише биолошку функцију породице • дефинише појам „планирање породице“ • наведе облике заштите од нежељене трудноће • објасни штетност абортуса по здравље жене • наведе облике ризичног понашања, најчешће полно преносиве болести и болести зависности 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам и дефиниција здравља • Проблеми везани за период адолесценције • Планирање породице • Заштита од полних болести • Болести зависности 	

Назив предмета:

Социологија са правима грађана

Годишњи фонд часова:

62

Разред:

четврти

Циљеви предмета:

1. Оспособљава ученика за живот у друштву изложеном сталним променама и изазовима које доноси развој савременог друштва
2. Развијају способност, код ученика, за улогу одговорног грађанина, за живот у демократски уређеном и хуманом друштву;
3. Унапреде ученичке способности за све облике комуникације, дијалога и исказивања аргументованог става.

ТЕМА	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
Структура и организација друштва	<ul style="list-style-type: none">• Упознавање са функционисањем, структуром и организацијом друштва	<ul style="list-style-type: none">• схвати структуру и организацију друштва• објасни улогу друштвених група с посебним освртом на брак и породицу• схвати друштвену поделу рада• објасни узроке друштвеног раслојавања• наведе друштвене установе и друштвене организације и направи разлику између њих• разликује особености сеоског и градског становништва	<ul style="list-style-type: none">• Појам и елементи друштва• Друштвене групе• Брак и породица• Друштвена подела рада• Друштвено раслојавање• Друштвене установе и организације• Насеља и становништво	<ul style="list-style-type: none">• На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none">• теоријска настава (62 часа) <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none">• Теоријска настава се реализује у
Држава и политика	<ul style="list-style-type: none">• Упознавање са политиком као вештином управљања друштвом• Оспособљавање за демократско мишљење• Упознавање са функционисањем државних институција и органа власти с посебним освртом на локалну самоуправу	<ul style="list-style-type: none">• опише улогу политике у друштву• објасни појам, развој и облике суверености и демократије• зна државне симболе и елементе државности• разликује законодавну, извршну и судску власт• разликује удружења грађана и политичке партије• препозна идеолошке разлике партија и	<ul style="list-style-type: none">• Сувереност• Појам и развој демократије• Политика - вештина управљања друштвом• Конститутивни елементи државе	

		<p>поделу на левицу, десницу и центар</p> <ul style="list-style-type: none"> • схвати изборни поступак и конституисање скупштине и владе • разликује државне органе власти • разликује аутономију и локалну самоуправу • разуме функционисање локалне самоуправе 	<ul style="list-style-type: none"> • Државни симболи • Подела власти • Организације грађана • Политичке партије • Избори • Скупштина • Државни органи власти • Аутономија • Локална самоуправа 	<p>учионици</p> <p><u>Препоруке за реализацију наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Користити актуелне примере из штампе и других медија релевантне за предмет • Користити Устав и релевантне законе у зависности од садржаја који се обрађује <p><u>Оцењивање</u> Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. праћење остварености исхода 2. тестове знања <p><u>Оквирни број часова по темама</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Структура и организација друштва (12 часова) • Држава и политика (17 часова) • Устав и правна држава (11 часова)
Људска права и слободе	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са Уставом Републике Србије, његовим историјским претечама и правосудним системом Републике Србије 	<ul style="list-style-type: none"> • схвати значај устава као највишег правног акта • разликује устав од закона • направи преглед развоја уставности у Србији • разликује уставност и законитост • уочи значај владавине права и правне државе • зна основне одредбе Устава Републике Србије • схвати функционисање правосудног система Републике Србије • разликује врсте судских поступака 	<ul style="list-style-type: none"> • Значење појма устав • Историјски развој уставности • Врсте устава • Уставност и законитост • Владавина права – правна држава • Устав Републике Србије • Правосудни систем Републике Србије (судова и тужилаштва) • Мрежа судова у Републици Србији <ul style="list-style-type: none"> - Врховни касациони суд - Виши суд - Апелациони суд - Основни суд 	

			<ul style="list-style-type: none"> • Судски поступци 	<ul style="list-style-type: none"> • Људска права и слободе (6 часова) • Култура и друштво (11 часова) • Друштвене промене и развој друштва (5 часова)
Устав и правна држава	<ul style="list-style-type: none"> • Богаћење знања о људским правима и слободама и о улози појединца у друштвеном и политичком животу 	<ul style="list-style-type: none"> • схвати људска права и слободе и свој положај у друштву • зна на који начин се штите права и слободе грађана 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам грађанина и његове обавезе и права • Лична права и слободе грађана • Политичка права и слободе грађана • Економска права и слободе грађана • Породично право • Остала права и слободе грађана • Заштита права и слобода грађана 	
Култура и друштво	<ul style="list-style-type: none"> • Развијање знања о културним тековинама 	<ul style="list-style-type: none"> • уочи разлику и сличности између културе и цивилизације • схвати настанак религије и религиског мишљења • идентификује монотеистичке религије и објасни специфичности хришћанства • разликује обичај и морал • схвати разлику између уметности, масовне културе, подкултуре, шунда и кича 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам културе и цивилизације • Религија • Настанак религијског мишљења • Монотеистичке религије • Хришћанство • Обичај и морал • Уметност 	

			<ul style="list-style-type: none"> • Масовна култура 	
Друштвене промене и развој друштва	<ul style="list-style-type: none"> • Оспособљавање за живот у друштву изложеном сталним променама и изазовима које доноси развој савременог друштва • Стицање знања о хоризонталној и вертикалној покретљивости друштва и 	<ul style="list-style-type: none"> • идентификује друштвене промене • зна основне карактеристике хоризонталне и вертикалне покретљивости • препозна друштвени развој • формира став према савременим тенденцијама у развоју глобалног друштва 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам и врсте друштвених промена • Друштвена покретљивост • Друштвени развој 	

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Историја